

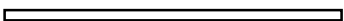
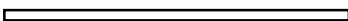
The background of the cover features a decorative arrangement. At the top, a black hat is adorned with a wide red ribbon. A branch of red flowers with green leaves is placed on top of the hat. In the foreground, a wooden horn is wrapped with a red ribbon, which is tied in a large bow. The overall scene is set against a dark, textured background.

Лемківське весілля

Іван Мадзік

Владек Максимович

Лемківське весілля

**Іван Мадзік
Владек Максимович**

Лемківське весілля

ISBN 83-910742-8-5

**Компютерний набір, скан-фото: Владек Максимович
Ламаня, графічне оформлення: Владек Грабан
Проект графічний окладинки: Владек Максимович
Розшуки - зберання матеріялів: Іван Мадзік, Владек
Максимович**

Выдала «Наша Загорода», Криниця`2002

© Copyright by «Nasza Zahoroda»`2002

Книжку можна замовити/[book orders:walter@lemko.org](mailto:book.orders:walter@lemko.org)

Книжку тону присвячам терпячым
і погыбшым Бортнянам:

- жертвам масового голоду і тифа 1873 року,
- вісімнадцятьом мученикам Галергофу,
з котрых штырох там гмерло,
- сто сорок еден воякам і переселенцям
I-ой Сьвітової Війны, з котрых двадцет осмеро
домів не вернуло,
- сімдесят штырьом воякам і примусовым
робітникам II-ой Сьвітової Війны,
- двадцет семером вязням Явожна,
з котрых еден лишыл ся там на все,
- осмером смертельным жертвам повоєнного
безправя і п'ятдесяти шестям іншым,
котрых здравя было зничене што привело до
передвчасной смерти,

Вічна Вам памят!

Іван Мадзік

Книжка тога присвячат ся,
з вдячності за введеня в лемківській сьвіт,
Моім сьвятой памяти родичам:

Марі Максимович, з дому Гранична,
(13 VIII 1931, Гирова к. Дуклі - 30 VII 1998 New York City)

Іванови Максимовичови
(13 IV 1917, Волушова к. Риманова Здрою - 11 XI 1995,
Теофіпілька обл. Тернопіль)

Вічна Вам памят!

Владек Максимович

Лемківське весілля через століття

ВСТУП

Зацікавліня фольклором галицьких Лемків сігат першой половини девятнадцетого віку, коли Іван Вагилевич (1811-1866) спорядил перший знаний шырокий опис групи: *Lemki mieszkańcy zachodniego pogórza Karpat* (1841). На жаль векшіст рукопису того николи ненапечатаного твору пропала і не знаме ци і кілко місця присвятил автор лемківській обрядовости.¹ Знаме што короткий ей опис влучыл Алексий Торонскій (1838-1901) до свойой праці: “Русини – Лемкы.”² Писал він там: “Добрі бы было зобрати вшыткы пісьні і обряды і так зоставити полне описаня весіля в Лемків, на спосіб як то зробил Пан Йосиф Лозинскій.³ Дало бы оно вірний вгляд в родинне жытя Лемків, в його “*чувства і свойства*.” Полний опис лемківского весіля (правдоподібні з саноцкого повіту) переслал Торонский Яковови Головацькому (1814-1888), котрий влучил його до свойой монументальной праці: *Народныя песни Галицкой и Угорской Руси*.⁴

Было то одначе уж по тым як перший осібну увагу лемківському весілю присвятил Владимир Хыляк (1843-1893),⁵ котрий спорядил працю: “Свадебныи звичаи у Лемков.”⁶ Поділена є она на вісем части, в котрых систематичні описує ся так довесільну обрядовість як само весіля і того што діяло ся по весілю. При тым автор подає народны віруваня звязаны з весіліом і при описі обрядовости дає ряд коментарів в котрых старат ся тлумачыти семантику ріжных звичайів, часто звертаючы увагу на їх повязаня з інчыма елементами лемківской обрядовости.⁷ Праці Торонского і Хыляка, разом зо згаданыма нижше в бібліографії описами авторства Александра Митрака (1830-1915) і Анатоля Кралицкого (1834-1894) дают дос полний опис стародавнього лемківского весіля по обох странах Карпат. Може власне зато не барз скоро інчы дослідники вертали до той темы, принаймій не в векшых описах.

Іщы в половині девятнадцетого віку польській досьлідник Вінценти Поль (1807-1872) напечатал твір: *Rzut oka na północne stoki Karpat i przyległe im krainy*.⁸ Была то одначе праця барже географічна як етнографічна і зато лем частинно описано в ній обрядовіст. Поль спорядил іщы інчу працю про Лемків, котра одначе не была напечатана за його жыгтя, але в другій половині двадцетого віку. В ній коротко описал він лемківску весільну обрядовіст.⁹ Нечысленны зобраны через Поля весільны сьпіванкы были напечатаны іщы пізнійше.¹⁰

В другій половині девятнадцетого віку етнографічны подорожы по східній Лемковині перевюл інчий польській досьлідник Оскар Кольберг (1814-1890). Подібні одначе як в припадку Поля, Кольберговы праці дотичучы Лемків были напечатаны в другій половині двадцетого віку.¹¹ В його рукописах находили ся так етнографічны описы споряджены через інчых авторів,¹² як і оригінальны його записы. Серед тых находит ся правдоподібні перший знаний опис весіля в конкретным лемківскым селі, в тым припадку в Волтушовій.¹³

Зацекавлєня Лемками вказал в девятнадцетым віку тіж ческій дослідник Франтішек Жегож (1857-1899). Якийсь час мешкал він в Галичині і часто іздил в Карпаты досьліджувати Лемків, Бойків і Гуцулів. Його перу належыт опис календарной обрядовости Лемків,¹⁴ як і опис лемківского весіля передставлений в дописі: “Svadba Lemkùv v Karpatach.”¹⁵

По бурхливых часах Першой Сьвітової Війны і лемківскых республик деякы зо своїх етнографічных творів зачал печатати Димитрий Качор (1890-1925). Не припадково, як то кажут на перший оген, пішло весіля, котрого опис гвошол до першой части його *Лемковского співанника*.¹⁶ Як видно з тытулу Качор концентрувал ся на зобраню пісень товаришучых весілю. Представил він іх в хронологічным весільным порядку, барз фрагментаричні лем описуючы обрядовіст і не згадаючы про звичайі. Хоц деякы інформації

про звичайі і весільну обрядовіст находиме в векшых працях присвяченых Лемкам,¹⁷ то одначе осібну увагу весілю присвятил в тым часі лем свящ. Іван Бугера (1898-1967), адміністратор парохі в Ліщынах і в Милику. Його *Українське весілля на Лемківщині* не без причыны печатало ся уж три разы¹⁸ – є то прецін єдного з векшых опрацювань темы (66 с.). В шіснадцетіох розділах автор описує звичайі і віруваня¹⁹ звязаны з цілым весільом од зальотів до поправин. Хоц дає він приклады весільных сьпіванок, найвеце увагы присвячат обрядовости підкрисляючы, што: “Весільны обряды выходят поза рамкы родинного сьвята і захоплюют цілу громаду. В теперішній весільній обрядовости зберегают ся стары формы родинного жытя, котре сігат doby патріярхату і першых часів християнства.”

Захоплія лемківскым весіліом і охоту його збережыня занесли тіж до Америки лемківскы емігранты. Привезли они тіж зо собом традицію театральных представлінь, для котрых єдном з тем было лемківске весіля.²⁰ Єдно з таких представлінь записал Димитрій Вислоцкій (1888–1968)²¹ в праці: *Лемковске весіля уложене лемковскыма женами в Кливланді и зоѓране в 1932 р.*²² Складало ся оно зо штыріох актів, за котрыма перепечатано деякы сьпіванкы з праці Качора.²³

Вчаснійше, за справом кус забытого еміграційного діяча, Штефана Шкымбы (1895-1966)²⁴ дішло до награня лемківской весільной музыки (1928),²⁵ а пізнійше тіж німого, чорно-білого фільму (1929). Хотячы одначе мати такий фільм з музиком і в кольорі награно новий в середині шістдесятих років (1965), без покликунаня ся на попередній.²⁶ В часі представліня, фільм такий награно тіж в Польщы (РТВ) в 1955 року, головні стараніом Федора Ґоча (вр. 1929).²⁷

Добрі ся стало, што авторы триманой в руках праці здецидували перепечататы старшы дописы котры докладні описуют тамты культурны діяня лемківской діаспоры.²⁸

Праві цілковите знищыня лемківского культурного простору в Карпатах звязане з выселінями поставило перед

Лемками велике заданя збереження того што было (іщы) збережене в людській памяти. Ефекты такой хоронячой лемківску обрядовіст праці як еден з першых по выселіно печатал Василь Хомик (1933-2002), медже інчыма описуючы “Лемківське народне весілля.”²⁹ За таку працю імалы ся інчы Лемкы, як Василь Майкович: “Українське весілля на Лемківщині,”³⁰ і Ярослав Бодак: “Весілля на Лемківщині.”³¹ Спеціальне місце серед досьлідників котры помогли зберегти знаня про Лемків належыт ся польскому вченому Романови Реінфуссови (1910-1998).³² Хоц николи не писал він осібно про лемківске весіля, влучыл він описы лемківской обрядовости до свойіх векшых праць.³³ Першорядне значыня ма ту очевидно факт, же хоц Реінфусс свойі лемкознавчы праці печатал головні по Другій Сьвітовій Війні, были они оперти на досьліджынях перепроваджених іщы перед війном. Подібні было в припадку Ірини Добрянской (1892–1982).³⁴ Додатковы деталі про лемківску весільну обрядовіст находиме тіж в праці Ізабельлі Сковронек (Izabella Skowronek, “Zwyczaje i obrzędy weselne Łemków,”)³⁵ а інчы польскы авторы додали збіркы весільных сьпіванок (J. Mroczek, “Pieśni weselne Łemków po północnej stronie Karpat,”³⁶ і Agnieszka Duda, “Łemkowskie przyspiewki weselne”³⁷). Дост детальний опис весіля, але опертий головні на печатаных вчаснійше материалах, представил Микола Сивицкій.³⁸

Не так іщы давно тому припоминано тіж його опис серед лемківской еміграції працьом: “Лемківске весіля.”³⁹ Хоц є то дрібна праця, графила она на Інтернет,⁴⁰ де тіж за справом Владка і Тані Максимович нашло ся англійске ей тлумачыня.⁴¹ По англійски писал тіж про лемківску обрядовіст Річард Кастер⁴²

До вшыткых тых праць додає ся тепер тримана в руках книжка складаюча ся з двох части: 1.) Весіля і 2.) Істория першых лемкіжских награнь музичных. Передрукы старшых праць про весіля. Іван Мадзік (вр. 1935, Бортне)⁴³ зачал збераня матеріалів до першой части праці одраз по

выселіню, коли тринадцет-літнім товди хлопцём (скеруваний через бортняньского дяка Т. Бодака) довідувал ся непересічного старосты Івана Іштвана з Рететіова про лемківску весілку обрядовіст (1948-49). В 1959 року записал інформациі од долголітніого старосты зо Смереківця Михала Тацина, а рік пізнійше звернул ся до іншого славетного старости, тим разом бортняньского, Андрия Доклі, котрий з великым задоволініом прислал йому штырі машынописы порядку весіля без сьпіванок.

Мадзікове зацекавлія лемківскима справами (так в діяню як і збереганю інформаций про Лемків⁴⁴) продолжало ся до часу выїзду до Австраліі (май 1966) і дальше в Америці, де оселил ся з родином в маю 1969 року. Тот долголітній процес з часом довел до створеня колекціі складаючой ся з прыблізно 1 500 весільных сьпіванок. В свойій праці Мадзік шыроко користал з декотрых згаданных выжше печатаных праць, як і інчых збірок лемківскых пісень⁴⁵ выписуючы лемківскы весільны сьпіванкы з обох стран Карпат. Найвекшым одначе осягнініом Мадзіка є то, што перепровадил він парунадцет бесід зо старшыма Лемками, так в краю як і в Америці. Його інформаторами (тепер уж нежыпочыма) были:

[1] ⁴⁶ Андрий Докля	29 X 1893	Ansonia, CT USA	жыл в Shelton, CT
[2] Анна Дудзік	22 XII 1886	Зындранова	Зындранова
[3] Мария Горбаль	18 IX 1890	Бортне	Бортне
[4] Кузмич Юрко	7 V 1899	Воловец	Воловец
[5] Михал Мадзік	29 XII 1895	Бортне	Бортне
[6] Антонио Пійко	1897	Устя Руске	Устя Руске
[7] Михал Тацин	1892	Смерековец	Смерековец
[8] Мария Кучвара	1 IV 1896	Воловец	Waterbury, CT
[9] Володимир Йодловскій	1903	Ростайне	Bartków
[10] Иван Докля	25 I 1906	Бортне	Shelton, CT
[11] Роман Дзюбина	27 VI 1903	Вірхня	Brzoza
[12] Иван Іштван	15 II 1879	Рететів	Zimna Woda

В основним представлене через Мадзіка весіля є таким який порядок выпрацювано і розвивано в селі Бортне.

Спосіб проваджыня весіля (і інча обрадовіст) ріжнила ся на Лемковині в залежности од того в яком селі была розвивана і зберегана. На жаль тотя льокальна специфіка гнеска в векшости є уж страчена.⁴⁷ Мадзік підкрислят, што хоц весіля в Смереківци цы Регіетові проваджени были в подібным до бортнянського порядку, то прикладово сусідне село Волівец мало юж інший порядок. Зато тим барже цінним є запис бортнянської традиції. Цекавим є ту додати што автор першой знойої праці про лемківске весіля, свящ. Владимир Хыляк перевюл векшіст свойой пастырской послуги в тим-же селі Бортне (1870-1892). Одначе свою працю про лемківске весіля написал він на початку свойой пастырской послуги, коли был парохом в Долинах (1868-70) і Избах (1870-72), а матеріалы до ньой зберал головні в ново-санчівским повіті.

По выселінях і вымішаню Лемків з ріжных сел в новых місцях мешканя на заході Польщы і еміграції, весільна (і не лем тотя) обрядовіст поодинокых сел зачала вымішувати ся з елементами з обрядовости інчых сел. Мож повісти што в тот спосіб творит ся нам штоси в роді загально-лемківской обрядовости. Хоц порядок описаного низше весіля є бортнянским то одначе через введєня до нього пісень з ріжных сел по обох странах Карпат весіля тото є фактичні по части бортнянским а по части загально-лемківским. Фактичні то юж вчаснійше сьпіванкы были переносени зо села до села і впроваджани до льокальной музичной традиції. Тото што льокальну весільну обрядовіст одрізняло од інчой обрядовости, то передовшытким порядок, а в меншім рівні сьпіванкы.

Тримана в руках праця одзеркалят тіж зміны заходячы в лемківській обрядовости уж од давна. Прикладово в деяких лемківських селах давнійше як помічник весільного старосты выступлювал маршалка. Не мал він великих обовязків. Приносил столец, выносил його за двери, пукал паличком о трагар коли староста хотіл дашто речи. З часом перестано його назначати,⁴⁸ а і Мадзік до свойого опису його

не впровадил. Стародавнє лемківське весілля кінчалося аж тоді, коли організувано по ним: “Сващыны,” “Дружбовыны,” “Маршалщыны” і “Старостыны.” Сващыны приносили до дому масло, сир, хліб, і т.д. Весільники складалися на горівку і гостили разом молодих і їх родичів, сьпіваючы і гуляючы не рідко іщы і до двох тыжнь по весілю. Тот звичай зачался тратити іщы перед выселініом, а коли пізнійше треба было іхати пару соток кільометрів на весілля то уж цілковито не было на ніого місця. Уж згаданы вчаснійше старостове Андрий Докля з Бортого, Иван Іштван з Рететіова і Михал Тацин зо Смереківця, котры знали давну, розбудовану обрядовість лемківського весілля, самы кінчили його по двох, тріох днях. Зміны в порядку лемківського весілля мож было видіти на прикладі старостування Івана Іштвана, спеціальні по його повороті з Америки в 1929 року, коли не лем скорочал він весілля але тіж усувал маршалка, чого не робил перед виїздом до Америки в 1909 року.

Хоць обрядовість, як вшытко інче, змінят ся⁴⁹ – важне одначе є штобы не пропала. Зато цінним є то, што до Мадзіковей праці прилучылся інчий любитель лемківської культуры: Владек Максимович (вр. 1949, в місті Любін, на заході Польщы).⁵⁰ Він то не лем збогатил першу част праці, але тіж додал другу складаючуся з передруків деяких (тяжко уж гнеска доступных) праць про лемківське весілля, склал вшытко разом з доданіом знимок і нашол печатника.

Максимович то юж інше покоління Лемків. Інженер в Центрум Космічным Годдарда (NASA/Goddard Space Flight Center), є він человеком компутерів і Інтернету. Пасйонат лемківських справ штонайменше од років шістдесятьох, коли, як споминат, впали му в руки і одраз захопили календары Лемко-Союза. Максимович дался познати в середині девяностых років коли зачал будувати інтернетову страну о Лемках.⁵¹ Є то не лем найвекша страна присвячена лем Лемкам, але тіж така котра вказує матеріалы одзеркаляючы ріжны способы постереганя лемківських справ. Роля Максимовича не ограничатся лем до збераня і переносыня

тых матеріалів на Інтернет (хоц лем з тым праці є уж дост) – бере ся він тіж за записуваня спомин Лемків⁵² і перекладаня праць про Лемків на англійску мову штобы міг з них користати цілий сьвіт. Прикладово распочати переклади на англійский язык праць Юліяна Тарновича: *Ілюстрована історія Лемківщини*⁵³ і Йоана Полянського “Лемкина:” *История Лемковины*.⁵⁴ Треба ту підкрислити, што коли Максимович зачал будувати свою інтернетову сторону в 1995 року то робил то головні з цілю повідомлення англійско-мовного сьвіта про лемківскы справы, а передовшыткым про кривду выселія.

Максимович не лем живо цекавит ся лемківськыма справами в Польщы, але тіж не єдному юж Лемкови допоміг дістати компютер потрібний до видавничой діяльности. Велика його заслуга в контактуваню ся зо собом Лемків і Бойків розсипаных по сьвіті і допроваджаню до кінця проектів таких як тот. За його посередництвом долго складаны матеріалы знаходячы ся в Ансонії, штейт Кенектікет (де жыє Мадзік), трафили через Вашингтон до Крениці, де остаточні оформил іх і напечатал Володислав Грабан (вр. 1955). Тот остатній на добре юж ся вписал в видавниче подвірце лемківской культуры.⁵⁵

Для зацекавлених описуваном ту обрядовістю подаю далій бібліографію праць на згаданы темы на цілым просторі русиньскых Карпат і серед бачваньскых Русинів. Помічньма при ей створіню были бібліографії Миколы Мушынкы⁵⁶ і Павла Роберта Магочія.⁵⁷

Богдан Горбаль
Нью-Йорска Публічна Бібліотека (New York Public Library)
horbal@worldnet.att.net

¹Про тоту працю писал і напечатал ей збережений кавальчык Іван Красовський, “Лемкі, мешканці західніх Карпат,” *Народна творчість та етнографія*, пр. 4 (Київ, 1965): 76-80.

²*Зоря Галицкая яко альбум на 1860 год* (Львів, 1860): 389-428, весіля на сторонах 410-12; реп. Львів, 2000. Про автора того тексту писала: Олена Дуць-Файфер, “Алексій Торонскій,” В: Петро Трохановскій, ред.,

Лемківській календар 1998 (Krynica–Legnica, 1998): 62-66.

²Праця Лозинського (1807-1889) описувала весіля в околицях Перемишля. Перше була напечатана латинком: *Ruskoje wesile* (W Peremyszly: W Tur. Wladucznoj gr. kat., 1835), а кириличний оригінал рукопису був дуже пізніше напечатаний як: *Українське весілля* (Київ: Наукова думка, 1992).

³Том 3, част 2 (Москва: Изд. Имп. Об-ва истории и древностей російских, 1878): 366-393.

⁴Веце про Хыляка: Олена Дуць-Файфер, “Владимір Хыляк,” В: Петро Трохановський, ред., *Лемківський календар 1999* (Krynica–Legnica, 1999): 40-47; Євген Федоронько, “У вінок пам’яті Співця Лемківщини,” *Лемківщина* 15, пр. 3 (Clifton, NJ, 1993): 18-20.

⁵*Литературный сборник Галицко-Русской Матицы 1872* (Львів, 1872): 4-29.

⁶Віра Болоус, *Етнографічні дослідження на західноукраїнських землях у третій чверті XIX ст.* (Львів: Ахіл – Інститут народознавства НАН України, 2000): 154.

⁷Kraków, 1851, реп. в його: *Dziela*, том 6 (Lwów: Nakładem F.H.Richtera, 1877): 1-116.

⁸Wincenty Pol, “Górale Czuchówkowi,” В: Józef Babicz, складач, *Prace z etnografii północnych stoków Karpat*, Archiwum etnograficzne, том 29 (Wrocław: Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, 1966): 97-137, опис весіля на сторонах: 116-121.

⁹Marian Jurkowski, “Nieznane lemkowski pieśni weselne w zbiorach Wincentego Pola,” *Slavia Orientalis* 19, пр. 1 (Kraków, 1970): 69-75.

¹⁰Oskar Kolberg, *Dziela wszystkie*, том 49-51, *Sanockie-Krośnienskie* (Kraków: Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, 1972-74).

¹¹Головні з праці Торонського “Русини – Лемкы,” а тіж весільні сьпіванкы з саноцкого (том 49, s. 464-476) зобраны через того самого Торонського і напечатаны перший раз через Головацкого в згаданій праці *Народныя песни Галицкой и Угорской Руси*.

¹²Oskar Kolberg, *Dziela wszystkie*, том 49 Sanockie-Krośnienskie (Kraków: Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, 1972): 447-452.

¹³František Řehoř, “Kalendářik z národního života Lemkův: Příspěvek k rusínskému národopisu haličských Karpat,” *Časopis Musea Království Českého* 61 (Praha, 1887): 357-375.

¹⁴*Damske besedy*, 1897.

¹⁵Львів: Накладом Маріи Гануляк, 1921 (28 с.).

¹⁶Як прикладово: Jan Falkowski – Bazyli Pasznyi, *Na pograniczu lemkowski-bojkowskiem*, (Lwów: Nakł. Tow. Ludoznawczego, 1935): 74-76, репр. Warszawa, 1991.

¹⁷Львів: На сторожі, 1936; New York: Hoverla, 1977; Івано-Франківськ: Нова Зоря, 1997.

¹⁸Осібне описав він їх в загальній праці: *Звичаї та вірування на Лемківщині*, Бібліотека Лемківщини; 15 (Львів: Наш Лемко, 1939) (38 с.).

¹⁹Веце на тему культурного життя Лемків, особливі про театральний кружок: Н. Цисляк, “Наш Кливланд в 1953,” *Карпаторусский календар Лемко-Союза 1954* (Yonkers, NY, 1954): 121-130; і його “Лемковский народний театр”, *Карпаторусский календар Лемко-Союза 1955* (Yonkers, NY, 1955): 151-155.

²¹Веце про ніго: Богдан Горбаль, “Димитрий Вислоцкій,” В: Петро Трохановській, ред., *Лемківський календар 1998* (Krupica–Legnica, 1998): 89-98.

²²Лемковска театральна бібліотека 1-2 (Клівланд: Типографія “Лемка,” 1933) (32 с.).

²³Помилково написано што зобраны они были через Д. Качора з ... Бортного, бо был він прецін родом з Бодаків.

²⁴Веце про нього: Богдан Горбаль “Штефан Шкымба: лемківській староста,” *Besida* 11, нр. 6 (Krupica-Legnica, 1999): 4-5.

²⁵14 з награнных товди сьпіванок мож слухати з інтернетовой страны Максимовича (о котрій веце нижше): <http://lemko.org/lvpro/1.html>. Мож їх тіж купити од ніго на CD (адрес нижше).

²⁶Мож його купити од Максимовича.

²⁷На жаль не повело ся Гочови найти його в архівах.

²⁸Мож іщы ту было додати: “35-та рочниця первой рекорди и фільма “Лемковске Весіля,” в: Н. А. Цисляк, ред., *Карпаторусский календарь Лемко-Союза на год 1963* (Yonkers, NY, 1962): 109-113.

²⁹*Наше Слово*, нр. 17-27, Warszawa, 1960. Векша етнографічна праця Хомика была напечатана пізнійше: “Наша Лемковна: Короткий етнографічний нарис,” в: С. М. Кичура, Т. Докля., ред., *Карпаторусский календарь Лемко-Союза на год 1971* (Yonkers, NY, 1971): 33-118. Про автора писал: Б. Степанишин, “Чарівна таїстра,” *Прапор* no.9 (Харків, 1968): 96-98.

³⁰В: Юліян Бескид, ред. *Лемківський Календар 1967* (Toronto – Passaic, 1967): 82-94.

³¹*Наша Культура*, нр. 7-10, Warszawa, 1973.

³²Частинна бібліографія праць Райнфуса про Лемків: Тирс Венгринович, “Заслужений дослідник Лемківщини,” *Аннали Лемківщини* 5 (New York, 1993): 11-18; Tadeusz Kielbasinski, “Łemkowszczyzna w pracach profesora Romana Reinfussa,” *Plaj* no.17 (Warsaw, 1998): 13-17.

³³Посмот прикладово на опис весіля в: Roman Reinfuss, “Druzba ja se družba, tjażka moja służba,” в його: *Śladami Łemków* (Warszawa: Wydawnictwo PTTK “Kraj,” 1990): 62-76.

³⁴“Нариси про матеріальну і духову культуру Лемків,” *Наше Слово*, нр. 51 (1963)- нр. 31, Warszawa, 1964.

³⁵*Materiały Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku* (5), нр. 7 (Sanok, 1968): 15-23.

³⁶*Materiały Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku* нр. 11 (Sanok, 1970): 15-30

³⁷*Literatura ludowa* нр. 4/5 (Wroclaw, 1997): 61-77.

³⁸“Весіля,” в Б. Струмінський, ред. *Лемківщина*, том 2 (New York: Видано коштом і заходами Організації оборони Лемківщини в ЗСА, Перший відділ у Нью Йорку, 1988): 137-157.

³⁹*Лемківський календар 1987* (Yonkers, NY, 1987): 214-216.

⁴⁰<http://www.lemko.org/art/weddingr.html>

⁴¹<http://www.lemko.org/art/wedding.html>

⁴²Richard Custer, “Culture and Culture Evolution Among The Lemkos Of Southeastern Poland In the 20th Century,” <http://www.carpatho-rusyn.org/rich/index.html>. Тоты часты його праці, котры дотичат весіля і інчы короткы його описи інчых авторів зобрано разом як “A Lemko Wedding”:

<http://www.iarelated.com/wedding/lemko.htm>

⁴³John Madzik, 148 Sunset Dr., Ansonia CT 06401-1322, USA, tel. (203) 734-5929.

⁴⁴Посмот прикладово на ряд його праць (векшіст написана спільні з інчыма авторами): "Zwyczajy doroczne Lemków," "Zwyczajy rodzinne Lemków," "Łowiectwo i rybołówstwo," "Bartnictwo i pszczelarstwo," вшыткы в книжці: Roman Reinfuss, ред., *Nad rzeką Ropa*, том 2 (Kraków: Wydawnictwo Literackie, 1965): 277-286; 247-258, 123-132, 117-122 і "Народні лемківські рідзвяні звичаї," *Український календар 1967* (Warszawa, 1967): 308-311.

⁴⁵Paweł Stefanowski, Tadeusz Chachaj, Czesław Sadaj, *Lemkowskie pieśni ludowe* (Rzeszów: Wojewodzki Dom Kultury, 1964); І. Майчик, *Співаночки мої: хорові обробки лемківських пісень без супроводу* (Київ: Музична Україна, 1967) і труду І. Верхратского, Про говор галицьких Лемків Збірник Фіольологічної секції Наукового товариства ім. Шевченка, 5 (Львів, 1902).

⁴⁶Тоты порядковы номеры знаходят ся тіж в тексті весіля вказуючы на джерело інформації про даний деталь весіля.

⁴⁷Можливым є што опис льокальной лемківской обрядовости мож буде ішы найти в споряджених вчаснійше а не печатаних працях. Прикладово Михал Дзіндзьо (1925–1993) спорядил опис весіля в ріднім селі Красній, короснянского повіту і списал такы обряды з лемківських сел горлицкого повіту, а опис весіля в Калниці, ліского повіту споряджений в 1932 року через Франца Коковского (1885-1940) зберегат ся в архівум Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Максима Рильского НАН України в Києві (Ф. 29-3 - Од. зб. 327.- Арк. 13).

⁴⁸Здає ся што остатнім маршалком в Бортнім был Андрий Гончак, котрий маршалкувал на весілях проваджених через Андрия Доклю, ішы в роках 1936-37.

⁴⁹Веце про тото пишут: Bogumila Tarasiewicz, "Tradycja a współczesność obrzędowości lemkońskiej," В: Anna Czekanowska, ред., *Dziedzictwo europejskie a polska kultura muzyczna w dobie przemian*, *Studia et dissertationes Institutii Musicologiae Univeritatia Varsoviensis*; 5 (Kraków: Musica Iagellonica, 1995): 387-406; Lech Mróz, "Contemporary Transformations in Lemko Traditions," *Ethnologia Polona* 5 (Wrocław, 1979): 183-190.

⁵⁰Walter Maksimovich, 3923 Washington St, Kensington MD 20895-3934, USA. Tel. (301) 946-5495, walter@lemko.org

⁵¹Лемки, Lemkos, Lemkowie: <http://www.lemko.org>

⁵²Спомини Лемків, " <http://lemko.org/wisla/malomice/>

⁵³<http://www.lemko.org/lih/lih.html>

⁵⁴<http://lemko.org/history/lemkyn/>

⁵⁵Веце про ніго: Олена Дуць-Файфер, "Володислав Грабан - Творчі силуети," В: Богдан Гук, ред., *Зустріччі 6*, нр.19 (1) (Warszawa, 1989): 159-161; Микола Мушинка, "Володислав Грабан - Перший Лемко із Польщі член Національної Спілки Письменників України," *Лемківщина* 22, нр.1 (Clifton, NJ, 2001): 20-21.

⁵⁶Напечатана в згаданий праці під ред. Б. Струмінського, *Лемківщина*, том 2 (New York, 1988): 407-462.

⁵⁷Paul Robert Magocsi, *Carpatho-Rusyn Studies: Annotated Bibliography*, том 1-2 (New York-London: Garland, 1988-1998).

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Пётр Богатирёв, “Подкарпатская свадьба,” *Центральная Европа* 1, нр. 30 (Прага, 1927): 15.
2. Йосиф Вархол, “Одход млодей до мужового обисца,” Шветлосц 31, нр. 1-2 (Нови Сад, 1993): 73-83.
3. Бреда Влаховиць, “Промене у свадебним обичајима код бачких Русина,” В: *Традиційна култура югословянских русинов* (Нови Сад: “Руске слово,” 1971): 124-134.
4. Ирина В. Волицька, “Весільна обрадовість,” в ей: *Театральні елементи в традиційній обрядовості українців Карпат: кінця XIX – поч. XX ст.* (Київ: “Наукова Думка,” 1992): 62-99.
5. А. Л. Дешко, “Свадьба на Угорской Руси,” *Записки Императорского Русского географического общества по Отделу этнографии* 1 (Ст. Петербург, 1867): 694-709.
6. Jerry Jumba, “The Carpatho-Rusyn Wedding,” *Carpatho-Rusyn American* 1, по. 3 and 4 (Fairview, N.J., 1978): 6, 6, and 2, no. 1 (1979): 3, перепечатане на: <http://www.carpatho-rusyn.org/customs/wed.htm>
7. Володимир Гнатюк, “Весілля в Керестурі,” *Матеріали до української етнології* 10 (Львів, 1908): 30-81.
8. Иван Калиняк, *Народне весілля: село Рівне, Свидницького округу* (Пряшів: Вид. Центр. Ком. Культурного Союзу українських трудящих ЧССР, 1979) (144 с.)
9. Тетяна М. Ковач, “Весільний обряд у селі Теребля Тячівського району Закарпатської області,” *Молодь-Україні* 3 (Ужгород, 1994): 201-215.
10. Oskar Kolberg, “Małżeństwo i rodzina,” в його: *Dziela wszystkie*, том 55, *Ruś Karpacka* (Kraków: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1971): 172-204.
11. ———. “Wesele,” i “Pieśni weselne z Jasieniowa Górnego i Krzyworówni,” В його: *Dziela wszystkie*, том 54, *Ruś Karpacka* (Kraków: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1970): 300-318, 319-322 [“Wesele” складат ся з шестиох описів]
12. Філярет Колесса “Старинні меодії українських обрядових пісень (весільних і колядок) на Закарпатті,” *Науковий збірник т-ва “Просвіта”* 10 (Ужгород, 1934): 121-152, репр. В його: *Музикознавчі праці* (Київ: “Наукова Думка,” 1970): 368-397.
13. Ю. Колинчак, “Народне весілля із села Старина Гуменського окр. Записав М. Гирак,” *Дружно вперед* 36, нр. 1-7 (Пряшів, 1977).
14. А. Кралицкий, “Свадебные обряды у Лаборских русинов,”

- Науковий збірник Галицько-руської Матиці* 1865 (Львів, 1865): 103-111.
15. В. Л., “Весілля в Руській Порубі,” *Дружно вперед* 7, нр. 16 (Пряшів, 1958): 8.
16. Любомир Медеші, “Малженство дакеди и нешка,” *Руски календар* 1993 (Нови Сад, 1993): 54-58.
17. ———, *Русинска свадба и пјено место у свадбенм обичајима словенских народа* (Нови Сад: Отисак из рада Војвођанских музеја, 1980) (7 с.)
18. Александер Митрак, “Свадебный обряд в Угорской Руси,” *Живая старина*, 2, нр. 3 і 4 (Ст. Петербург, 1891): 137-157; 131-138.
19. Л. Млинарич, “Стародавнє весілля в Нижньому Комарнику, окр. Свідник,” *Дукля* 2, нр. 3-4 (Пряшів, 1954): 67-82.
20. Мукoла Мушунка, “The Wedding,” *Carpatho-Rusyn American* 8, no. 3 (Fairview, N.J., 1985): 4-5, перепечатане на: <http://www.carpatho-rusyn.org/customs/wed2.htm>
21. ———, “Весільні пісні села Курів,” *Дружно вперед* 12, нр. 12 (Пряшів, 1962): 27.
22. Яким Олеяр, “Врачаніни у нашим народзе,” *Шветлосу* 25, нр. 2 (Нови Сад, 1987): 213-239.
23. М. І. Парлаг, “Весілля в селі Буковець Мукачівського району Закарпатської області,” В: *Весілля у двох книгах* книга 2 (Київ: “Наукова Думка,” 1970): 232-250.
24. Michael Roman, “Rusyn Marital Customs and Superstitions,” <http://www.carpatho-rusyn.org/customs/marriage.htm>
25. Катерина Русин, *Обереги Бескидів: Весілля Лемкині на Бойківщині в Карпатах (Обрядова весільна основа Бескидських Лемків і запозичення від лемківської діаспори в Канаді та Пенсільванії (США))* (Брошнів: МПП “ТАЛЯ,” 2000) (172 с.)
26. Ярослав Сабол, “Свадебни обичаї югословянских Руснацох,” *Русин*, нр. 4-6 (Пряшів, 1993).
27. Ганна Тапгич, “Старовинне весілля в селі Чабини, Меджилабірського округу.” *Дукля* 3, нр. 2 (Пряшів, 1955): 77-110.
28. “A Carpatho-Rusyn Wedding” <http://www.iarelativе.com/wedding/rusyn.htm>
- [Частинний зміст: Redovy, the Rusyn Bridal dance – Carpatho-Rusyn Immigrant Marriage Traditions, Passaic, N.J. circa 1910-1930 – The Starosta and a Rusyn Wedding – The Wedding Rug – Pennsylvania Rusyn Wedding circa 1908 – Matchmakers – Wedding in Porac, Slovak Republic – Rusin Mock Wedding – Kopchak-Stanislaw Wedding, 15 May, 1948 – The Wedding of John Walkosak and Mary Sevachko, 25 October, 1929].

29. Jozef Chaba, "Slovo o svadbe z môjho domova," В: *Almanach Zemplina* (Кошіце: Vyd. OV KSS v Michalovciach, 1958): 151-159.
30. "Шамбінське весілля," *Дружно вперед* 8, нр. 8 (Пряшів, 1958): 14-15.
31. Ганна Щерба, Михайло Гиряк, Юрій Костюк, "Іде свадьба здолы: народне весілля в селі Гавранець," *Дружно вперед* 22, нр. 2-10 (Пряшів, 1972).

ВЕСЛЯ

(порядку бортнянського)

Час, в котрім кавалер (паробок) нашол сой дівку и хотіл з ньом ся оженити, то повідал своїм родичам так:

— Я мам замір ся женити, бо юж пришол мі час.

Родиче звідують ся, де и з кым маш замір ся женити? А сын ім одповідає, де бы хотіл.

Як тотя женячка одповідала родичам, то они выразили згоду, а в другым разі одказали, а найчастійше лем там ся міг женити, де родиче хотіли.

Зальоты, іношы, спросины.

Женячку Лемкы зачынають переважно в четвер так званыма “зальотами”, “іношами”, “спросинами”, “заручынами”. Ріжны села мали свої назвы такого обычаю.

В тім дню молоды запрашають до себе пару старшых люди, переважно зо своей ближшой родины: як стрька, уйка, брата и дакого зо сусідів. Запрошены приходять до дому молодого и там разом з його родичами укладають планы, яке маюť віно вымагати от родичів молодой. Потім пізном ночом около десятой або еденадцетой години, вшыткы разом идут до дому молодой, берут зо собом обовязково літру палюнкы. Приходять до двери молодой и пукают.

Выходит газда (отец молодой) и звідуює ся, хто там? Отповідають, же то мы, подорожны, заблудили зме в дорозі тай вступили зме до вас просити ся на ніч.

По тій бесіді газда молодой познал, што то сунт за люде, же то сунт зальотники, так пуцат іх до хыжы.

Зальотники як гвойдут до хыжы, то сідают на лавках, а молодий сідат за столом. Зачынают ся бесіды на цілком инакшы темы. Домовы люде встают зо сну, дівка зберат ся в коморі, входит до хыжы, витат зальотників.

По долшій бесіді еден з зальотників гварит:

— Ани ся нас не звьідуют, чога мы ту пришли?

Тыма словама зачынают бесіду о весілю.

Господар гварит:

— Вы сами повічте, по што сте ту пришли?

— Мы ту пришли, бо мы чули, же ту ест дівка на одданю, а мы маме кавалера на женячку, то може бы зме іх разом поженили.

— Я не мам нич напротіл того, гварит ґазда — як лем ся обоє люблят.

Зальотник звертат ся по імени:

— Што ты нам, Марись, повіш? Підеш за того Штефана, ци не підеш?

Дівка долго не одповідат, бо ся встыдат, але по довгій перерві бесідуе:

— Піду, піду...

А родиче повтаряют:

— Є, та чом-бы не пішла? Піде, піде...

Теперь еден зо зальотників вытігат літрівку палюнкы з рукава чугы. Просит господаря о келюшок, а пак честуе вшыткых. Выпивають по еднім або по два, и товды зачынат ся торгівя.

Єден зо зальотників гварит:

— Мы бы хотіли знати, яке вы нам віно дате з дівком.

Господар повідат:

— Я велике віно дати не можу, бо-м не богатий, але штоси дам, што буду міг, так як и другы люде дают, але

вы мусите мі повісти, што вы хцете, бо то ваша роля повісти, што вы хцете?

Зальотник бесідуе:

— Мы од вас не будеме дуже хотіти, лем на кілько вас стати, так як и другы люде дают. Дайте нам корову, два быцкы до бороны, дві овечки, половину сіву (4 чверти вівса, 2 чверти ярцю, 1 чверт жыга, 10 літрів лену) 200 долярів и справите весіля.

По тых словах вшыткы сідыт тихо, а одзыват ся господар и гварит:

— Пред хвильом гварили сте, же не будете дуже хотіти, а вы зажадали таку велику суму, яку я нияк не можу вам дати.

— А то повічте, што бысте нам могли дати.

— Я вам можу дати одну корову, два быцкы, одну уцю, десят літрів лену, дві чверти вівса, сто долярів але польскыма злотыма, а весіля вы свому сынови зробіте сами, а я свой дівці зроблю тіж сам. Ци так буде добрі?

Тепер начал ся торг, як на быках на ярмаку. В кінци доходит до згоды. Господар ставлят пытаня:

— Вы од мене жадате віно для свого сына, а што вы даете для мойой дівки?

— Я зо свойой стороны запишу сынови цілий ґрунт, хыжу и вшыток маеток, рухомий и нерухомий и застерігам собі и мой жені жыги до смерти при своїм сыні з утриманьом, як до гнес, а молодшій дівці Єві, назначаю як сплату з ґрунта, двіста злотых польских.

Ту зас гварит господар:

— Так вы од мене хцете віно, и я ся згодил дати з дівком сто долярів. Як вам дам сто долярів, то хцу, жебы дім и ґрунт были записаны на половину вашому сынови и його жені, а мой дівці контракт зробити перед слюбом, за што я вплачу половину, вы зас другу половину.

– То най буде по вашому, гварит отец молодого.

Зашла остатня добровільна згода. Тепер зас выпили по келюшку, а мама з дівком принесли з коморы хліба, масла, сыра, поставили на стіл, запросили зальотників до стола и просили жебы закусували. Палюнка пішла в рух, зальотники іли, пили до рана, а декотры полігали на лавкы при пецу и спали.

* * *

В середу-м ся уродила – несу собі горе,
Не дайте мя за старого, бо бородой коле.

* * *

Повідают нам же идут іношы,
а помедже лысы, самы коні лысы.

* * *

Нес мя конику нес, прес тот зелени лес
принес мя до гаю, там дівчыну маю.

* * *

Пришли до нас сватиче,
добры люде, бріхаче.
Они гроши не мают,
од нас дівча пытают.

* * *

Няньо з мамом тыркоче,
дати дівча не хоче.
А я маю охоту,
нароблю ім клопоту.

* * *

Повідж мі дівчатко, повідж мі на разі,
Най моі коники не стоят на дразі.

Бо мої коники жадны не сироти,
Жебы мі лігалн по під людскы плоты.

* * *

Така я си така, дівка вихована,
Якбы мі мамичка самий мюд давала.
Не зато я шумна, же-м ся малювала,
Лем-же мя мамичка шумно виховала.

Рано дівка з мамом встают, приготовляють сьніданя.
Отец иде до корчмы по палюнку, запрашат кровных и
сусідів.

Коли тоты ся посходили, то подали для вшиткых
сьніданя, а дівці кажут зберати ся, бо підут до священика
на заручыны.

Заручыны

На заручыны идут вітцьове молодят и двох
сьвідків. Молодыта провадят ся попід руку, але идут
зозаду. Придут на клібанію, звертают ся до священика,
же такы, а то такы, пришли на заручыны.

Священик записуе до книги, але перед тым звідуе
ся, ци дакотре з молодих не было юж перше з дакым
другым заручене. В тім самім часі священик зазначыл
ден, коли молодята мали прити “на науку” и фізично
працювати на клібаніі.

Наука молодят была переважно така: молодий
рубал дырва, або молотил ціпами, косил и робил вшитко
што было до роботы в тоту пору року.

Молода молола в млинци, пряла лен або мыла
підлогу. Наука была часом три дни, дагде сім дни, а
трафляло ся и два тыжні.

Стары люде повідали в нашым селі, же барз давно, ищы за паньщыны, молоды мусіли мати згоду на сьлюб од пана, бо бы іх инакше священик не повінчал.

Втолды польскы панове-розпустники змушували молодицю до “гріху”. Дакотры люде подізіривали и наших священиків, але они были женаты, и переважно вільны од таких оргій.

Заповіди

В першу неділю по заручынах, зараз по Службі Божій, священик голосил заповіди. Виголошал по імени и назвиску молоду и молодого и іх родичів, же тоты молоды люде заміряют приступити до стану супружеского, а хто бы знав о даякых перешкодах, то най даст знати до уряду парафіального (молоды выходили з церкви жебы не чути своїх заповіди, жебы пізніжше ім діти ся не гакали, горці ся не розбивали).

Заповіди были голошены три неділі за порядком, жебы в тім часі довідати ся о вшыткых перешкодах якы можут наступити, примірно, же молодята сут спокровнены, не літні, розведены, і т.п.

Приготоюліня до весіля

В тім самім часі обі стороны приготовляють ся до весіля. Першом підставовом річом ест палюнка. Газдове идут до міста и закупають палюнку, пиво, арак, а и кропки не може бракувати. Купують зерно на хліб, свиню або кілька баранів на мясо. Газдыні, як не маюот свого, то идут по селі за маслом, сыром и яйцямы.

Молодята купують нову одежу. Для молодой хустку

на очепины, полотно на спідницю и опліча, черевікы, полотно на подаркы для родичів молодого и його родины, котрым ділит молода при розданю бальцю.

Так само родиче молодого купують му черевікы, друшляк, гуню, капелюх, а давнійше чугу, котру давали шыти.

Коли родиче обох сторін добесідували ся, што з грубша покупили, визначыли коли ся зачне весіля, а втолды мине принаймі місяц часу.

Оба газдове идут до священика, повідають, же хотят жебы сьлюб был в тот, а тот ден. Платяť священикови за заручыны, оповіди, сьлюб и на упоминок за помершыма родичами. Уважають, же тым способом запрашають своїх помершых родичів на весіля.

Молоды замавляють музикантів, просят найменше двох дружбів, старосту, дві свашкы. Молода, по свої стороні, просит дві дружкы. Як мають родину на иншых селах, то посылають просатаря, котрий приходил и повідал так:

— Ваш брат Павльо, просит вас на весіля, жебы сте были так ласкавы и пришли з цілом вашом родином.

А просатару одповіли так:

— Дякуеме за запрошын्या и за красны слова, а на весіля придеме.

Ден перед сьлюбом молодята идут до сповіди и причасти.

На вінцях

В остатній вечер перед сьлюбом, у молодой, дружкы виюť вінкы з барвінку. Молода запрашат и иншы дівчата-товаришкы до той роботы, при чым

сьпівають весільны пісьні. Господар чествуе іх палюнком.
Часто сьпівають так:

Дай Боже в щасливу годину вінонькы зачынати,
Щестічко-щестя докладати.
Зыйд Господи з неба, бо нам тя все треба,
Вінонькы зачынати, честічком докладати.
Призрий ся пані матко, ци ся вие вінок гладко,
Гладко мамонько гладко, яко червене ябко.
Треба піти до церковці, порушати короновці,
Богом давно не рушаны, з волі дівкы затриманы.
Юж мы дорогу зробили, ци буде нам заплачено,
Треба згорілочкы дати, свашкы почастувати.

* * *

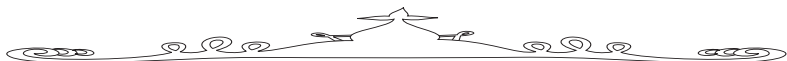
Дайже нам Боженьку, щасливу годиноньку,
Віночкы зачинати, щестьом докладати.
В неділеньку раненько, вила Анця вінонько,
Вила перевивала, до росонькы мачала.
По столу ним качала.
Точ ся вінку по столу, перед мамоньку посполу.
Призрий ся пані матко, ци ся вие вінок гладко.
Вие ся вінок гладко, як червененьке ябко,
Такы на нім листочки, як на небі зьвіздочки.

* * *

Ой піду я піду, кади-м я ходила.
Та я собі найду, кого-м я любила!

* * *

Рубав сом чатину овечкам на зиму,
Рубав сом цыльый ден, овечкам на тыжден.
А юж тоту чатину овцы обгрызают,
А юж тоту миленьку, замуж выдавають.

* * *

Плачуг мої очка, ани не всыхають,
Мої млади літа, марні угыбають.
Мої млади літа и моя подоба,
Так мі марні гыне, як на ріці вода.

* * *

Шугаю малюськый, возмий ня на ручки,
З ручок на колена, буду твоя жена.

* * *

Горы мої, горы! Ой жаль мі за вами –
Та не так за вами, як за гірняками.

* * *

Сьпівай пташко, сьпівай, не жаль тя слухати,
Де-м ся народила, мушу привикати.

* * *

Летіли журавці понад камяниці,
Юж нашы парібци вшыткы в Гамериці.

* * *

Петрусю, Петрусю з пахнячого зіля,
Як ся будеш женил, прос мя на весіля.

* * *

А як мы ся розлучыме,
Дві серденька засмутиме,
Дві серденька - штыри очы,
Будут плакац во дни, в ночы.

* * *

Сьпівайте дівчата, тепер вам до того,
Не має на главі смутку ніякого.

* * *

Маю я милого, як червена ружа,
Кобы ми го дали за мужа, за мужа!
Ани бы я йому робити не дала,
Лем бым си милого од красы тримала.

* * *

Ніт векшого жалю, як го дівкы мают —
Як ся бабы зыйдут, тай їх огваряют.
Єдна стара баба мене огваряла,
Бодай ся ей дівка того дочекала!

Ніт векшого жалю, як го дівкы мают,
Як ся хлопці зыйдут, тай їх огваряют.
Котра не червена, котра красы не ма —
Сам ся не огварит, што ноги кривы ма!

* * *

Тримай ся дівчатко своєю поцтивости,
Як ся трава тримат, своєю зелености.
Травиця ся тримат, покля ей не скосят —
Тримай ся дівчатко, покля тя не сприсят.

* * *

Так о ми гадают, як о старі дівці,
А я бы ся могла колысац в колысці.

* * *

Ой, Боже мій Боже, змилуй ся на до гном,
Станулам на камін, покотил ся зо гном.

* * *

Закукай зозульо, закукай легонько,
Деж-ты мі закукаш на друге літонько?
Закукам я тобі, де ты сама знаєш,
В котрі сторононьці миленького маєш.

* * *

Мамусь моя, ховай же мя,
За старого не дай же мя
Бо в старого сива брода,
А я дівча як ягода.

* * *

В неділеньку раненько,
Купало ся соненько,
Вьшмарило барвіночок,
Молодиці на віночок.

Давай мамонько строї,
Идут гудаци мої,
Горами идут, грают,
До молодой одсылают.

Она до ней одослала,
Же ся ищы не зобрала.
Скоренькы в шевця,
Головонька не чесана,
Я ся ищы не зобрала!

Дай ся вінку добрі вити,
Жебы в тобі походити,
В неділеньку цілу днинку,
В понедільок на годинку.

Сироті сьпівають:

Знати Боже, знати, же не зберат Ганцю мати,
Зберають ей чужды люде, отец мати юж не буде.
На віноньку граночки, як на небі зьвіздочки
Прийд татценько, привитай свою дівочку,
Привитай дукатами, жебы ся добрі мала,
Жебы вам дякувала.

* * *

В лісі черешенька, вітер ньом колыше
А мамонька ей так повідат:
— Най тя, моя доню, Господ благословит!

* * *

Не старай ся, Олен, же не знаш хліба впечы.
Напече ти Василь, дост по медже плечы.
Не старай ся, Олен, він добрі газдує,
По дві, по три ночкы, дома не ночує.

Шкода тя, Олено, шкода тя за него,
Гуня пожычана, холошні не його.
Смотр же ты Олено, на тот віночок,
Як ся ти трепоче доеден листочок.

Ту сьлів продолжат ся пару годин. По вывитю вінця
для молодой, то так само ладні декоруют образы, вікна,
а пак спокійно розходят ся домів.

У молодого пред сьлюбом

В ден сьлюбу молодий посылат по дружбів. Як
дружбове придут, молодий посылат єдного дружбу по
музикантів, другого по свашкы и старосту.

В хыжы вшытко готове, на столах хліб, сыр в мисках. Господар просит до себе двох родаків або сусідів до помочы. Єдного за доматаря, другого за чопаря. Часом отец молодого был доматарйом. Доматар пильнуе жебы як найліпше гості были угощены, а чопар має ключы од коморы, де сут вшелеякы напйткы. Він наливає з бочок до фляшок палюнку, пиво до збанків, подає гостям на стіл, пильнуе жебы каждый был як найліпше задоволений, жебы нікому ніч не бракувало, а особливо пйтя.

Господыня просит дві газдыні до помочы на кухні. Приходять музыканты, але грати не хотят, покаль ім не дадут куру, пред котром они грают.

Дружба приносить куру, тримат ей в руках, музыканты дотыкают смыкамы куры и зачынают грати. Дружба танцює з куром, а потім вышмарит ей за двері.

Куру тоту по весілю треба обовязково дати музыкантам. З том куром мало піти вшытко нещестя. Як тоту куру не дал господар, то хтоси з родины в близкім часі мал вмерти.

Тепер музыка грає, гості ся сходять и юж весіля ся начало. Приходить староста, свашкы, родина, сусіде.

* * *

Боженьку, Боженьку, дай мі добру женку,
Жебы ня водила з корчмы за рученьку!

* * *

Не буду спал дома, бо коле солома,
Піду гу дівчатку, може буде дома.
Як не буде дома, то буде в стодолі,
Не буду я лежал на голій соломі.

* * *

Дівчатко лелия, лігай там де и я,
Лігай на лавочку, попри моім бочку.

* * *

Сподабали мі ся на дівчатку строї,
Дай, же Пане Боже, кебы были мої.
Кебы были мої разом із дівчатом,
Дякувал бым Богу, сто раз на ден за то.

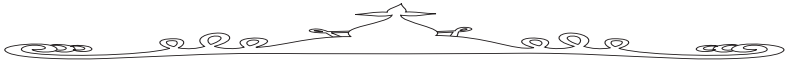
* * *

Кед ем ишол без тот хотар
Возок мі ся розчеркотал —
Зберай мила колісечка.
Будеш моя фраїречка!

Ганцю, Ганцю, біла ружа,
Не треба ти было мужа,
Ани мужа, ни фраїря,
Было ходзіц як лелия.

Ганцю, Ганцю, білий криштал,
Дораз бы я к'тоби пристал,
Не так г'водне, яко г'ночы,
Чорна гора родит попер,
Та про твої чорны очи.

Чыя же я буду тепер —
Гоя, гоя, сама своя,
Возмеш мене — буду твоя.
Як то ладні, як то шумні,
Кеды приде шугай гу мні,
Стане собі при постели,
Аж ся серце розвеселит.

* * *

Боже, Боже, якый то жаль,
Мене любил, иншу си взял,
Мене любил зо два рочки,
З иншом буде стискал бочки.

* * *

Не буду ся женил лем так буду ходил,
Буду стары вдовы на баламут зводил.
Не орю не сію, само ся мі родит —
Мам я ффраіречку, сама за мною ходит.
Не я ходжу за ньюм, але она за мною,
Як тотя овечка за зеленом травом.
Зелене, зелене, што найзеленійше
Любит мене дівча, што найпараднійше.

Зелене-м посіяв, зелене мі зышло,
Яке-м дівча любил, таке за мня пішло...
Уж ем ся оженив, уж буду свою мал
Уж я вас дівчата, не буду любувал.

* * *

Ой мамичко, мамцю, хочу ся женити,
Бо без жены біда на тім сьвіті жыти.
Ой, біда-біда и то не маленька —
Лем зато ся женю, жебы была женка.

Жебы была жена, добра господыня,
Жебы ня любила, як газду газдыня.
Жебы добрі істи, человеку зварила,
Кошелю выпрала, корову здоіла.

Жебы не ходила як парадна дівка,
Лем жебы смотрила, як іде газдівка.

Жебы в час вставала, довго не лежала,
И до сходу сонця, загін окопала.

И жебы ся зо мною, нігда не сварила,
З кумом и сусідом в добрі згоді жыла.
Ой, жебы я нашол, таку сой дівчыну —
Мав бы—м добру жену и добру газдыню.

Але ся не нашла, жебы глупа была,
Жебы за планника, за муж піти хтіла.
Таку-м си не набыл, ани не набуду
Напевно до смери, парібчыги буду.

* * *

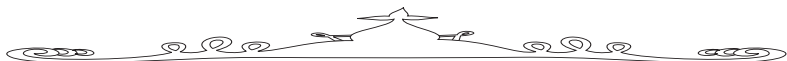
З горы ся хмарит, з доли ся хмарит -
Буде ляло цілу ніч.
Сподобало ся мі дівча у сусіда,
Але мі го не хтят дац!

Гей, што ся стало, з другим ся кохало
Тепер мі го давають.
А я його не хцу, оберну ся де хцу
Та най сой го тримають.

Молодий выберат ся до молодой

Свашкы начинають сьпівати:

Допомож нам Боже, и ты Божа Мати
В щасливу годину весіля зачати.
В щасливу зачати, в щасливу скінчыти,
Допомож нам Боже, пароньку злучыти.

* * *

Выберай ся сыну, в щасливу годину,
Жебы-с собі привюл добру господыню.
Выберай ся сыну, в щасливу годину,
По добру газдыню, по гарду дівчыну.

* * *

Идеме, идеме з горы на долину,
Идеме глядати, Грицови родину.

* * *

Ой Боже, Боже, як дойджык иде
Як же не піти — сама не приде,
Ой Боже, Боже, яка застава
Як же не піти, сама казала.

А як в зимі весіля:

Ой Боже, Боже, яка курява,
Як же не піти — сама казала.

* * *

До миленькой блато, я не дбам нич на то,
Переложу дручкы, прейду помалючкы
Засьвіт мила сьвічку, най перейду річку
Засьвіт мила зо дві, най перейду добрі.

* * *

Кой ем ишол од свой милой,
Был місячок високо,
Мила на ня позерала
Ци-м одышол далеко.

Она мене закликала
До матери, до своей.
Наляла мі погар вина —
До рученькы, до мойой.
Я сой хлопец справедливий,
Я то винце не хцу пиц.
Што раз гарща, што раз краща,
Моя мила мусиш быц.

* * *

Моя мила, премилена, што там маш,
Же фартушком прикрываш?
Што бым мала? Грушкы мам,
Прид миленький та ти дам.

Дівко моя красна,
Де ты волы пасла?
Під гірком з парібком,
Аж ся гірка трясла.

Сьпів продолжат ся на пару годин. Дружбове и староста ставляють стільці по середині хыжы, на котры сідають родиче, братя, сестры, дальшы кровны, сусіде.

Часто, колейно по верховности родини, и по роках од найстаршого.

Дружбове стають коло двери, вбивають сокыркы на крест до стопів в дверях, тримають запалены сьвічкы грівничны в руках и сьпіввають разом зо свашками.

Грайте, гудаци риско,
Кланий ся Василь, низко,
Як отцю, так мамоньці
И цілій родиноньці.

Коли вшиткы займут свої місця на стільци, староста толче своїом паличком о траґар, и кричѹт:

– Прошу о спокій!

Староста хоче штоси повісти и бесідує меньше-більше так:

– Дорогий няню, дорога мамо и ціла родино! Господ Бог, котрий сотворил человека, узнал же не добрі самому жыти на сьвіті, то створил йому помічницю-жену.

Так и мы гнеска, вшиткы підеме по тым законі и будеме глядати помічниці, котром ест жена.

Ваш сын, котрого вы так старанно виховали, дішол до своїх років и гнеска ся женит, и мы зышли ся ту, жебы му в тым інтересі послужыти. Він нашол и полюбил сой дівча, з котрым постановил ся оженити, и як раз мы гнеска выбераме ся до той його нареченой, и іх разом поведеме до церкви – до сьлюбу.

В церкви священник даст ім благословенство Боже, а ім потрібне ест тіж благословенство родичів.

Так він, то ест ваш сын, выбираючы ся до сьлюбу, просит вас через мене – дороги няню и мамо, о того ваше родительске благословенство, и заразом перепрашат вас, дороги родиче, и просит о одпушеніе, як бы вас даколи дачым образил.

Так вы, дороги родиче, даруйте му тоты провины и поблагословте го на тоту нову дорогу жытя.

Вшиткы одповідают:

– Най го Бог благословит, и мы го благословиме!

По тых словах разом сьпівають, музика приграват.

Грайте гудаци, ріско,
Кланяй ся Петрусь низко –
Як отцю так мамоньці
И цілій родиноньці.

Молодий виходить з-за стола, іде до стільця, клякат на коліна перед вітцем і цілує го в руку. Просит о благословенство.

– Поблагословте мя, няню!

Няню одповідат:

– Най тя Бог благословит, мій суну!

Сын просит три разы. За третім разом няню встає, кладе руки сьнови на голову, на криж, и бесідує.

– Най тя, мій суну, Бог благословит, во всі дни жывота тьойго.

Сын цілує го по руках и одходит до мамы.

Мама так само благословит, лем не кладе руки на голову. Од мамы іде дальше, юж не клячат.

Цілий час, коли молодята ся кланяют, музиканты грают жалобну мелодию – Грайте, гудаци, риско!...

По тій церемонії староста выносит столец до боїска, свашкы сьпівають, а музика грає марша. Староста бере молодого за руку и выпроваджат го за поріг. Пред порогом затримуют ся, робит палицом крест и гварит:

– Во імя Отця и Сына и Святого Духа – амін.

Разом з молодым переходят поріг, выходят на подвіря, уставляют ся вколо, а чопар дає старості фляшку з горілкою на дорогу.

Газдыня осьпує зерном (жебы было дуже хліба) и так то молодой (а з ним староста, три або штыри свашкы, еден або два дружбы) ідут до молодой. По дорозі сьпівають и грают:

Дай же нам Боженьку,
Щасливу дороженьку,
Де сте ся обіцяли,
Жебы зме доіхали.

Бо підеме в дорогу,
По Ганцюсю молоду,

Кобы Анцюся знала,
Же то Андрусьо иде,

Ставила бы мосты,
Зелены покосты,
Столы яворовы,
Обрусы цвелиховы.

Коли по дорозі переходят коло креста
придорожного або церкви, то не сьпівають. Тото Лемкы
хранили дуже, шгобы не сьпівати коло придорожного
креста и в поближу церкви.

У молодой пред сьлюбом

Скоре в хьжкы молодой отец запалює сьвічку, а
мати вносит під мелодию весільну, вінец - поцілує свою
дівку, за ньом так само роблят отец, брата и сестри. Як
ей під вінок зберают, дівчата сьпівають так:

Дуй вітре дорогою,
Росплет косоньку мою,
Росплет ей до волоска,
Най иде поголошка.
Най родинонька чує,
З кым Анця ся сьлюбує.

* * *

Треба косу розтрепати,
Треба вінец привязати.
Камяна ягодонько,
Камяне серце маєш,
Чому слезонькы не роняєш?

А хоцбы-м камінне мала
Тобы-м слезонькы роняла –
Треба од дівочок одставати,
А к'невістам привыкати.

* * *

Задудніли коні г'Марисінім дворі,
Выход Марись, выход з той новой коморы.
А хоц бы я вышла, штож бы я вынесла?
Вінчик барвінковий свому миленькому.

Пред дверми у молодой

Коли молодой, староста весільний, дружбы, свахы
и підстаросты дішли до двери молодой, котры были
замкнены, свашкы зачынают новы пісні, а музыканты
пригрювають.

Свашкы до молодого:

Отвор мила, отвор, бо-м ту давно не был,
Бо я твоі двери, отваряти забыл.
Отвор-же мі мила, малюваны врата,
Жебы-м сой не зломил перечка зо злата.

Бо як бым сой зломил одну галузочку,
Тобы-с юж не была мойом фраірочком.
Ищым ся не мысліл в тім рочку женити,
Мусіла-с мі мила, штоси поробити.

Весільна дружина (хор)

До котрого рынку стати.
Бо на тім рынку слизко,
Приближай ся Андрусь близко.

* * *

Пустте, же нас пустте,
Або нам отворте
Тоты воротенька,
Што за нима Анусенька.
Наш любенькый свату,
Розпыхай нам хату,
И тоты новы сїни,
Жебы зме ту сїли.

Не дуже нас ту пришло,
Лем пят і двадцет сватів
И дванадцет гудаків.
И мы штырі свашенькы
Всі штырі молоденькы.

* * *

Идеме, идеме, дражки не знаєме
Добры люде знають, то нам повідають.
Идеме, идеме, з горы на долину
Може мы найдеме гардоньку дівчыну.

Идеме, идеме, де дві свічкы горят,
Будеме дуркати покаль не отворят.
Пустте же нас пустте, або нам отворте,
Най ту не стоїме на вашом подворце.

Пусте же нас пусте, бо нас слота збила,
Бо нас слота збила, ноги помочила.

Свашкы:

З далека зме приїхали,
Коні ся нам полюпали —

Потребны нам ручничкы,
Повтерати коничкы.

Як мы тадиль ходжували,
Дівчатко-зме виджували —
Все раненько вставала,
На ручникы прядкала.

А коли нихто не отверат двери:

Пустте, же нас пустте, або нам отворте,
Най ту не стоіме на вашім подворце.
Знала-с ты дівчатко, же ту придут свашкы—
Было повішати ручникы на дашкы.

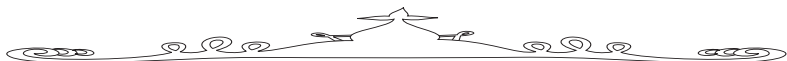
Выход гу нам, выход наша пані млода
Як не маш палюнкы, не далеко вода.

* * *

Підеме в чужы краі, не знаме обычаі,
Схотят нас там бити, треба ся хоронити.
Панове-сватове пустте нас брез село,
Пустте нас брез село, підеме весело.
Шкоду не зробиме, села не спалиме.

* * *

Пішол бы я до вас, кобы я сьміл,
Кобы-сте мі дали, штобы я хтіл.
Тото дівча шварне, што ма очка чорны.
То бы я хтіл, то бы я хтіл.

* * *

Не будеме істи, не будеме пити –
Покля нам не дате, по што мы ту пришли.
Бо мы ту не пришли, по хліб, по горілку
Але мы ту пришли, Ваньови по жінку.

Познати, познати, сиротске весіля,
Ни отец, ни мати, не выйде пред двери.
Ой идеме, идеме, з горы до долины,
Идеме глядати той новой родини.
Идеме, идеме, де тота Марися,
Што сподобала мі ся.

Дружбове:

Скурила ся дражка, скурил ся гостинец,
Як ем машерувал, до милой по вінец.
Коханічко моя, ты – ружо польова,
Як я тя не виджу, болит ня голова.
Отвор мі миленька, мальованы врата,
Жебы-м сой не зламал, перечко зо злата.

Свашкы:

Задудніли коні, в молодой на дворі,
Зберай же ся, Парась, в тій новій коморі.
А наш любий свату, отвор же нам хату.
Отвор мила дверка, бо-м ту давно не был,
Та я твої дверка, отверати забыл.
Пред вашыма воротами,
Стоїт коник осідланий,
Выйд молода розсідлати,
Молодого привитати.
Не витай його самого,
Але всю дружыну його,

А и його свашенькы,
А всі штгырі молоденькы.

Пустте, же нас пустте,
Красьні вас просиме,
Красныма словами,
Низкыма поклонами.

Латканиці:

Не за том сте стежком ишли,
Не до той вы хыжы пришли.

Свашкы:

И за том зме стежком ишли,
И до той зме хыжы пришли,
Познали зме тот риночок,
Єст по вікнах барвіночок.

Пустте, же нас, пустте,
Бо мы з далекой дороги,
Стояти нас болят ноги.

Латканиці:

А свашенькы молоденькы,
Не болят вас ноженькы?

Свашкы:

Пустте, же нас пустте, або нам отворте,
Як ся погніваме, та ся повертаме.
Пустте, же нас пустте, хоц лем на челюсти
Лем ся загієме, та зараз підеме.
А наш любий свату, отвор же нам хату
И тоты новы сіни, жебы зме сой сіли.

А не иде нас ту дуже, лем піторасто сватів,
И двадцет гудаків, и нас штырі свашонькы
молодонькы.

Староста пукат палиціом в двери и кричѣт:

– Пустѣ, пустѣ! Што спите?

З-за двери одзывает ся доматар:

– Хто там? Што вы хцете?

Але двери не отвѣрат. Староста одповідат:

– Мы добры и спокійны люде, идеме з далекого
краю и ту зме заблудили, и не знаме де дале ити, бо ніч,
то пришли зме ту до вас. Вы може нас приймете на ніч?

Доматар ся звѣдує:

– Ци вы мате даякы документы?

Староста подає папір, нібы то документы. Доматар
отвѣрат замкнены двери и вшыткы входят до хыжы де
свашкы сьпівають до “короваря”/1/:

А наш любий короварю,
Точиш ся нам коло гаю,
Коло гаю, коло воды,
Аж до нашої пані млодой.

Посідали за столы, котры сут пристроєны до весіля,
высьпівають ціль прибытѣя:

Пришли мы ту, пришли, сіли на лавицю,
Дайте, же нам дайте, нашу млодицю.
Бо мы ту не пришли, по хліб, по згорілку,
Але мы ту пришли до вітця по дівку.

Бо мы ту не пришли, по білу Єлену,
Але мы ту пришли, милому по жену.
Не будеме пити, тоту гірку воду,
Покаль нам не дате, нашу паню млоду.

Не будеме пити тоту суровицю,
Покаль нам не дате нашу молодицю...

* * *

Тепер панове сватове, сходжайте ся до стола,
До стола біленького, до нашого молодого —
Панове сватове!
О дороженьці чуйте — остро коничкы куйте,
Панове сватове!
Складайте по дукату, по дукату червеному —
Нашому молодому!
И нашому гудачкови, хоц по єднім шустачкови,
Обіцяли ся нам грати, в суботоньку зачынати,
В середоньку перестати!

* * *

Наш короваю золотенькій,
Буд-же ты нам веселенькій.
Наш любий короваю,
Точ ся нам коло гаю.

Підете до церковці
Порушати короновці (колотовці),
Бо юж давно не рушаны,
Наши дівкы затриманы.

Гудацы не грают докаль не достанут куру. Дружина
од молодого кличе молоду:

Выход мила, выход, з той новой коморы,
Выношай, выношай, вінок барвінковий.

Староста иде до коморы и приносит балец, но и на
конец впроваджат молоду и дві дружкы.

Свашкы:

А выйд, же ты пане млодий з-за стола,
Оберний ся з паньом млодом докола.

Млодий при сьпіві и музиці обертат ся кругом з млодом, а потім впроваджат ей за стіл. За млодом впроваджат доматар дружкы, старшу и млодшу.

Свашкы сьпівают:

А выйд, же ты дружбо старшій з-за стола,
Оберний ся з дружком старшом докола.

Потім:

А выйд же ты дружбо млодший з-за стола,
Оберний ся з дружком млодшом докола.

Дружбы идут за прикладом млодого. Млода сідат за столом коло млодого, а дружкы коло дружбів. Млода пришьиват млодому басанунку и вінчик на капелюх, сідат при нім за столом. Дружкы пришьивают дружбам басанункы и квітя “перка” до капелюхів, старостови и свашкам букеты, а сватам дают колося з немолоченого вівса.

В тот час свашкы сьпівают:

Она му вынесла обілятий златом, /x2/
Дала миленькому, жебы ей взяв за то. /x2/

За млоду:

Сілам собі за кряк, сьпівам собі сьак-так,
Тепер мій миленькій за віночок заплаат.
(Млодий дарит млоду грошамы).

Свашкы сьпівають дальше:

Хоц бы-с мі насыпал пінязи як маку,
Та ты мі віночка не сплатиш до знаку.

Вся дружина отримавши своє, годит ся на вшытко:

Юж будеме їсти, юж будеме пити,
Бо юж сте нам дали, бо што зме ту пришли.
Юж будеме пити тоту гірку воду,
Бо юж сте нам дали нашу паню млоду.

Юж будеме пити тоту суровицю,
Бо юж сте нам дали нашу молодицю.

Свашкы до матери:

Просиме мамусь до нас,
Одберте дары од нас,
Бо дары нашы білы,
Цілій свадьбонці милы.

Дівкы котры пришли приглядати ся весілю:

Нее мамонькы дома, бо пішли до Кракова,
Порцийкы купувати, свашенькы честувати.

Свашкы:

Ой, дома она, дома,
Стоїт там за дверями,
Стоїт там за дверями,
Черкат сой ключиками.

Входит мати и одберат од свах “дары” (хліб).

Свашкы сьпівають:

Треба бы нам треба пояса білого,
Жебы зме познали пана молодого.

(Мати опасує молодого хустком /3/.

Свашки просят дальше:

Треба бы нам треба, едвабной хусточки,
Жебы зме втерали надобны гамбочкы.

Староста, маршалок, свашкы и підстаросты дістают хусткы/4/.

Подаю кілька забобонів по нумерах ддятого же в моїх записах мам осібний розділ и інформаторів, по нумерах.

*До молодой приходит хтоси запрошений, зберати ей до сьлюбу. Мусіла сідити на дійничку або на відрі з водом, накрыта міхом и тримати яйце в руках, жебы мала так легкій порід як кура яйце. [1]

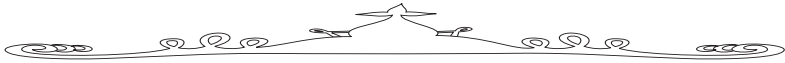
*В часі убераня молодой, котра стояла /клячала/сідила на заголовку...тіж означало легкій порід. Тот загололок метали серед дівчата, жебы скоро повыходили заміж.

Молодята выбирают ся до сьлюбу

Молода выберат ся до сьлюбу, так само як и молодой, коли выберал ся до ней. Кладут по середині хыжы столец, на котрым сїдают родиче молодой и дальша родина. Свашкы сьпївають а гудаки пригравывают підчас убераня ся до сьлюбу:

Треба бы нам треба, стільця шырокого,
Бо наша Марися з роду великого.
З роду великого, стану богатого,
Треба бы нам треба, стільця шырокого.

Сїдай Марись, сїдай на тот віз кований,
Бо то не Петрусів, але пожычаний.
Вїздрий же ся Марись, на тоты пороги,
Кади то ходили твої білы ноги.

Віздрий же ся Марись, на тоты клиночки,
Кады ес вішала свої паціорочки.
Не плач Марись, не плач, не бере тя смаркач —
Бере тя урода, хлопец як ягода.

* * *

А котра дівочка шнуром ся шнурує,
То она на себе злой новины чує.

* * *

И я є дівочка, шнуром ся шнурую,
Але я на себе новины не чую.

* * *

Родинонько близьня, родинонько гідна,
Родинонько гідна, што я тобі винна?

* * *

Кукала зозулька на високім дубі,
Плакала дівчына у церкві при сьлюбі.
Не плач дівча, не плач, кривды ти не буде,
Гмыеш ся сызами, хоц воды не буде!

* * *

Познам я тя Ваню, по твоім писканю,
Як поженеш волкы, попред нашу стайню.
Попред нашу стайню, попред нашы двери.
Шырокий яречек быстра вода бере.

Шырокий яречек, я го не проскочу,
Дай же мя мамусю, за кого я схочу.
Шырокий яречек я го прескочыла,
Дала мя мамуся, за кого я хтіла.

* * *

Не того мы пришли, што ся в пецу пече,
Але того пришли, што з барылкы тече.
Ой, не пришли мы ту по гуся печене,
Але мы ту пришли — по дівча червене.

* * *

Над береженьком стояла,
Білы рученькы мыяла.
Ой, рученькы мої, рученькы,
Кому будете миленькы.
А кобы то младему — дай Боже!
А як то старому — храни Боже!

* * *

Пришли мы ту по тім сніжку,
Послідили зме ту лишку,
А мы одгаль не підеме,
Докля мы ей не воземе.

* * *

Мамичка ся смыкат, дверечка замыкат,
А я піду отворю, на кого мам волю.

* * *

Наша пані така млода,
Як на ярку быстра вода.
Она си така весела,
Як бы закупила села.

* * *

Серед села студенечка, журавлі ей шот,
А юж нашу пані млоду до сльобу ведут.

Єден веде за рученьку, другому ей жаль,
Третьому ся серце крає, же він ей не взял.
Четвертий стоїт за дверками,
Креше собі підківками —
Я ей буду мал!

* * *

Облетіли вершкы, од дожджу дрібного,
Зарікал ся шугай, од личка мойого.
Преквитат, преквитат семерацка ружа,
Не сподій ся дівча з фраірочка мужа.

* * *

Весіля, весіля, на припецку зіля,
За горцями мята, юж дзьопа оддата.

* * *

Воліли зме ити до ліса по бука,
Ниж до той Вірховні по такого тлука.

* * *

Ружа дівча, ружа, закла не маш мужа,
Як будеш мац мужа, спадне з тебе ружа.

* * *

Кланий, же ся кланий, благословеньство глядай,
Од вітця, од матери, и од свойой родини,
Од ближніх, сусід, и од дальных.
Посмот ты, посмот ты, на тоты горонькы,
Кади ты пасала татцьовы волонькы.
Посмот ты мамонько, та на тот вінонько,
Ци ся тот вінонько так вие гладонько.
Вие ся вінонько, вие пані матко,

Вие ся гладонько, як червене ябко.
Верний же ся верний, бо-с забыла ключы,
Горці на полици в тій ярий пшеници.
Посмот, же ты посмот, на тоты углонькы,
Не додавай жалю твоему татоньку !

Часом трафлят ся, же молода не ма родича, або
навет цілком сирота. То свашкы сьпівають так:

Гей, веселе, веселе — гей, богате веселе —
А сирітске не таке, бо неє матере.
Мусіла-с Марисю мамусі (няня) не мати,
Кой ся ти не хце, родина сходжати.

Піду я на цмингар, клякну коло гробу,
Станте моя мамцю, берте мя до сьлюбу.
Зберай ты ся сама, бо я юж не встану,
Бо юж мое тіло, ціле спорохніло.

* * *

До стільце сідати, мамусі не мати,
Кому-ж я ся буду, сирота кланяти.
До стільця сідати, мамусі не мати,
Приход мамусь з неба, бо тя гнес ту треба.

А выйду я, выйду, з дрібным дойджем впаду,
Біля дороженькы, там я собі сяду.
А зыйду я, зыйду, буду позерати,
Як моя дівка буде гнес сьлюб брати.

* * *

Як я одталь піду, комуси жаль буде,
Заплаче сой за мною, не скоро му буде.
Янічку сердечко, гдес поділ перечко?
Ишол я през воду, впало мі до споду!

Доставай, доставай, правом ручком до дна,
То ты го достанеш, кед го будеш годна.
Дівчатко квіточок, гдес діла віночок?
Ходила-м ся мыти, впал мі на ярочок!
А тепер я мушу во-вік банувати,
Што я го не знала ліпше шанувати.
Билас мя мамичко, опаленым кыйом,
Жебым не смотрила, за вйтовым сыном.

Хоц-быс мя мамичко, в ден и в нocy била,
Та я и так буду шугая любила...

* * *

Щаслива-с Марисю, в пана Бога была,
Же ты свй віночок, до днес доносила.
До днес доносила, ладніс собі несла,
И своей родині, ганьбы не принесла.

Ни ганьбы, ни встыду, ни жадной прикрости,
Днеска ся оддаеш в великій радости.
Музиканты грают и весіля стоїт,
Бо вся родина, тебе благословит.

* * *

Прежегнай мя мамцю, правом руком на криж,
Бо юж остатні раз, на мй вінок смотриш.
Прошу я вас мамцю, на Христовы муки,
А положите вы мі — на голову руки.

* * *

Грала рыбонька, грала,
Червены перка мала,
Не грай рыбонько, не грай,
А ты ся Марись не дай!

Як же ся мам не дати,
кед дає отец, мати.
Кед отец, мати дал,
А милий одобрал.

* * *

Сподобала мі ся на дівчатку стужка,
Дай мі ей дівчатко, коло капелюшка.
Дівчаточко мое, як мі ся подабаш,
Чорны очка маєш, по маленькы гадаш.

* * *

Треба бы нам треба, барылочку вина,
Жебы нам ся зышла до стільця родина.

Коли юж вшыткы засядут на стільци:
Ищи зме не дали барылочку вина,
А юж ся нам зышла до стільця родина.

Староста толче палицьом в траґар и кричыт.
— Прошу о спокій!

Як ся зробит тиша, втолды староста бесідуе:

— Дорогий няню, и вы мамо, и ціла родино! Господ
Бог дал ся вам дочекати, же вы гнеска справляте весіля
свой дівці, котру вы при Божій помочы выховали.
Ховали сте свою Марию, пильнували як ока в голові,
выховали сте ей як найліпше могли. Росла ваша Марися
тихо, спокійно, нікому не знана — так як росне молода
черешенька в саді, ныхто не звертат на ню увагы, аж як
заквитне, товди вшыткы люде звернут на ню увагу, як
на квигучу черешеньку.

Так на вашу дівку, Марисю, звернув увагу наш
пан молодий и уподобал си ей — постановил ся з ньом
оженити, и разом з ньом жыти дальше. Гнес, як раз

выбераме ся з нима до сьлюбу. Там в церкви священик даст ім благословенство Боже. Но, и потрібне ім благословенство няня и мами. Так в імени вашой дітины, Марисі, прошу вас, дороги родиче — няню и мамо, поблагословте ей до сьлюбу. Так зараз она просит вас, жебы сте ій простили, одпустили якбы вас даколи чим образила, або вас не послухала. Так вы, дороги родиче, простте и даруйте ій. Благословте ей на тоту нову дорогу, на нове жытя, котре то благословенство она од вас просит. Раз, другій и третій. Вшыткы разом:

— Най тя Бог благословит!

Дружбове стают в дверях, тримают свої сокырки на криж вбиты до порога, и разом зо свашками сьпівають:

Грайте гуселичкы, різко,
Кланяй ся дівонько низко,
Як вітцю, так мамоньці
И цілій родиноньці.

Кланяй ся, кланяй...
Благословенства глядай,
Од вітця и мамонькы,
Од близкой сусідонькы.

Родинонька так мовит —
Най Бог тя благословит!
Сусідонька так мовит —
Най Бог тя благословит!

Подме, же до церковці,
Порушати покровоньці.
Жебы Анцюся знала,
З кым буде сьлюбувала.

Молодий и молода кланяют ся родині и просят
благословеня.

Свашкы сьпівають:

Прошу вас мамусю, през Христовы раны,
Благословте, же мя Боскыма словами.

Од вітця и матери:

Нянюсьо так мовит, мамуся так мовит—
Най тя, моя дівусь, Пан Віг благословит.

Коли мати плаче:

Повідала-с мамусь, же ся мя не збудеш,
Я ти повідала, же плакати будеш.

И юж виходят разом на подвіря перед хыжу. Як
иде молода през поріг до сьлюбу, сьпівають так:

З Богом Ганусю, з Богом,
И з татцьовым словом,
Бо так татцьо говорит —
Най тя Бог благословит,
Як едно, так другое,
Обоеченько двое.

Потім ціла дружина рушат в похід до церкви на
сьлюб. По дорозі сьпівають ріжного рода пісьні.

Свашкы:

В лісі ружа проквітала,
Мати дівку заплітала.
Не заплітай мамусь твердо,
Бо не буду дівком довго.

Чья будешь, моя дівусь?
Янічкова, моя мамусь.

Як го будеш називати?
Драга душо, квітку златий!

Дружбы:

Боже, Боже, Боже любий,
Хто-ж то мі миленьку любил?
Жебы я знав, хто ей любил,
Зараз бым му зубы выбил.

Свашкы:

Дякую ти Боже, и своей мамоньці,
Же я свій віночок юж лишу в церковці.
Тішыт ся родина, вшыткых ем втішила,
Бо-м своїм родичам ганьбы не зробила.

Не вір парібкови, хоц він ся ти божыт,
Покаль ти на престіл два пальці не зложыт.

В церкві молодята стоять перед царскыма дверми.
Молода стоїт по лівому боці молодого. Священик
приходить, одправлят сьлюбну молитву, потім дає сьлюб.
По закінчыню сьлюбу, священик жычит молодятам
вшыткого найліпшого – Божой ласкы на новій дорозі
жыгтя, на долги рокы.

Як выходят з церкви по сьлюбі, молодиця ділит
серед вшыткых люди балец. Музиканты в часі сьлюбу,
переважно ишли до корчмы або на клібанію, и там грали.

По сьлюбі цілий весільний оршак иде до хыжы
молодой. Гудаки выходят ім на стрічу.

Тепер зме выграли,
Бо зме сьлюбу дістали,
Сьлюбу зуполного,
Од отця духовного.

Тепер зме wygrали,
Кой зме сьлюбу достали,
Сьлюбу красенького
Од попа молодого.

Жебы мамонька знала,
Як ей дівка присягала,
Три разы – пред образы
Пред сьвятом Пречыстом.

Свашкы:

Дякую-ж ти Боже, и твоей мамоньці,
Же я свій віночок, лишыла в церковці.

Так ем присягала, аж мі ноги стерпли,
Же тя не опуцу, миленькій до смерти.

Як ишов до сьлюбу, вірно мі сьлюбувал,
А як ишов зо сьлюбу, юж иншу любувал.

По дорозі до сьлюбу, молода озерат ся на свою хыжу, жебы діти мали подобеньство ей роду [2]. Як то одбыват ся в робочий ден, то молодята маюч свою Службу Божу, идут до сповіди, и зараз по молитвах берут сьлюб.

В часі присягы молода старат ся накрыти молодого ноги вельоном, жебы над ним панувала або клякнути молодому на сподні, як выше[2]. Хто перший стане од столика тот перший помре [2]. В часі сьлюбу невільно озерати ся молодежи, жебы дружкы скоро вышли замуж.

У молодой по сьлюбі

Цілий весільний оршак приходит до двери, а ту
двери замкнены, и свашкы сьпівають:

Пусте же нас пусте, бо нас гев не дуже,
Єденадцет сватів, дванадцет гудаків,
А и дві свашенькы, обі молоденькы.

(Коли нихто не отверат двери).

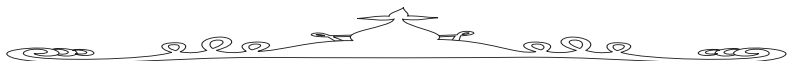
Пусте же нас пусте, або нам отворте,
Най ту не стоиме на вашім подворце.

Музика пригryват, староста просит жебы го
впустили. Перегваряют ся з доматарьом. По долшім
торгуваню и показаню вымаганых “пашпортів” впускают
іх до хыжы, а молода и дружкы ховают ся до коморы.
Стают на середині хыжы, бо нее де сісти — за столами
сідят иншы дівчата и сьпівають:

Не вступиме ся з кута, покаль нам не дате дуката!
Дуката червеного — од пана молодого.

Повтаряют так довго тоты самы слова, аж приде
дружба и всьшле полну жменю дрібных гроши. Дівчата
пърывають грошы и выходят. Тепер весільны засідають на
свої місця и свашкы сьпівають а оркестра пригryват.
Дружына коли входит до хыжы, сьпіват:

Ой, тяжкій, тяжкій, тот стан малженьскій,
Ой, ищы тяжший, як камін млинскій.
Бо камін млинскій оберне вода,
А стан малженьскій — жадна пригода.

* * *

Весіля, весіля, в загорідці зіля
А на поли м'ята — Марисьєнька взята.

* * *

Закукала зозуленька над гором,
Заплакала пані млода за столом.
А юж мої млади літа пошли преч —
Воз вінечек на клинечек, воз чепец!

* * *

Не плач Ганцю, буде ти там добрі,
Будеш ты сідала з курами на поді.
З курами на поді, з гусятми на воді,
Тихо Ганусь, не плач, буде тобі добрі.

* * *

Дівчатко, дівчатко, зробил я ти чачко,
З руками, з ногами, з чорными очками.

* * *

Ой, Боже, мій Боже, што ся набоженькам,
Коли я ся, коли добрости дочекам?
Дочекам ся в осени,
Як злетит листя з ясени.

* * *

Повідал мі мильй, же ма штырі волы,
Же мя буде возил з хаты до коморы.
Ай, не так ня возил, палицьом мі грозил,
Же мя буде бити, покля буду жыти!

* * *

Не будеме істі, не будеме пити,
Покля нам не дате, по што мы ту пришли.

Пришли мы ту пришли з двома гудачками
По тото дівчатко з чорныма очкамі.

Выход мила выход, з той новой коморы
Выношай, выношай, вінок барвінковий.

По долгым часі староста встае и заберат голос:

— Пане господарю, просиме ближе до нас!

Господар приходит и бесідуе:

— Дай Боже добрий ден и вшытко добре! Што вы
ту пане староста хцете од мене?

Староста честуе го напитком и повідат:

— Як мы ту ишли, то мы поблудили, то вы о тім
знате, но але што гірше — нам ся стратило трое люди и
мы дальше не знаме де іх глядати, бо нам тота село
нияз не знане. Та я вас барз прошу, жебы сте нам помогли
іх найти, бо вы знате ту вшыты куты. Идте и найдте нам
тых трое люди! А мы іх познаме по червеных знаках. За
труд вам добрі заплатиме.

Господар рушыл раменами и гварит:

— Ци я знам, ци я іх найду? Але сприбую іх глядати.

Староста дае господарови горілки. Господар выпил
и выходит з хыжы.

Свашкы дале сьпівають:

Не будеме істи, не будеме пити,

Покля нам не дате, пошто зме ту пришли...

По долшым часі, господар впроваджат “чудака”.
Был то міцний и спрытний паробок, брыдко позбераний
за жену, з великим бріхом; подерты фарбанкы, хустка
на голові, убраний як найбарже комедіально.

Староста смотрит а потім гварит:

— Где вы таке опендало (таку “дзядівку”) нашли,
таж то навет до человека не подібне, тото до нас нияк не
належыт, а ци ту в вас вшыткы люде такы сут?

Господар нервово:

— Як вы могли так повісти, же то опендало, таж то найпараднійша дівка на ціле село, а вы повідате же то опендало. Ёй отец ест дяком в нашім селі, а она першом кумом и всяди ёй просят за першу дружку, а вы потрафили сте так зневажыти ёй, и назвати опендалом.

Староста:

— Пане господарю (лагідно), так міцно ся не гнівайте бо сами видите, же то до ничого не подібне, не до наших люди.

Чудак цілий час старат ся сісти за стіл коло молодого (скаче понад стіл, пробуе попід стіл) и повідат, же “бріх” зробив “іў” молодой, же з ньом спал, а тепер до мамы ходит.

Было при тым дуже других масных жартів. Мае ся разуміти, же дружбове му перечылы и не пустили за стіл, а кінчыло ся тым, же крал зо стола фляшку згорілки и втікал на двір.

Вразі як бы ся “она” достала за стіл, цілуе молодого, и мусят дружбы дати добрі вышити, бо тяжко го выгнати.

Господар бере чудака за руку и бесідуе:

— Ход, Парась!

Чудак иде, а на весільных выставит язык, а часом и дупу.

Свашкы сьпівают дальше:

Не будеме істи, не будеме пити,

Покля нам не дате, пошто зме ту пришли...

Староста просит на ново господаря. Господар приходит (але тим разом зденервуваній):

— Што вы зас од мене хцете?

Староста (лагідно):

— Лем ся на нас пане господарю не гнівайте, бо

того што вы нам припровадили, то напrawdę не наше, ани до нас не подібне, але я вас прошу, идте ищы раз, то може найдете наше — того што до нас подібне, а познате го зараз по тых червеных знаках, то нам ту приведете, а я вам зато добрі заплачу.

Честуе господаря.

Господар:

— Як вам припроваджу, то зас повісте, же то опендало.

Господар виходит.

Свашкы сьпівають:

Не будеме істи, не будеме пити...

По короткій хвилі, господар впроваджат єдну дружку, и гварит:

— Но, може того юж буде ваше?

Староста:

— Так, того наше, але мы стратили трое, не єдно, и хцеме жебы сте нам нашли трое, а не єдно.

Староста честуе господаря и дружку. Дружка здоровкат до свого дружбы, але спрытно выливат поза плечы и втіче до коморы.

Староста роззерат ся и гварит до господаря:

— Де єст того, што сте припровадили?

Господар повідат:

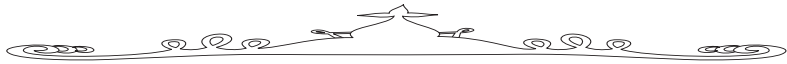
— Кьйом того, шго не пильнуе свого! И одходит гет.

Свашкы сьпівають дальше, староста зас просит господаря, жебы пішов ищы раз и припровадил цілу трійку. Господар не хце, але змінят зданя, и годит ся выйти, и за пару хвилин припроваджат другу дружку:

— Но як, того, ци ніт?

Староста:

— Тота, тота, але нам ся стратило трое, а вы лем все по єднім припроваджате.

Староста честує дружку, она здоровкат до свого дружбы, и тіж выліє поза плечы и втіче до коморы.

Господар одходит. Свашкы сьпівають. Староста просит господаря, жебы пішол ищы раз, и припровадил трое, не едно.

Господар просит ся, же юж старий, и не може заедно по горах ходити, але потім ся годит.

По долшым часі припроваджат цілу трійку до старосты. Вшыткы весільны кричат:

— Тоты суг нашы, тоты нашы!

Господар несподівані выходит. Староста выпроваджат з-за стола молодого, лучыт го з молодом, обернут ся пару разів довкола, и так по колеі, дружбы з дружками, а потім просят іх занимати місця за столом.

Свашкы сьпівають:

Юж будеме істи,
Юж будеме пити.
Бо юж сте нам дали,
По што мы ту пришли.

* * *

А вьйд, же ты пане млоди з-за стола,
Оберний ся з паньом млодом довкола.
А вьйд, же ты дружбо старший з-за стола,
Оберний ся з дружком старшом довкола.
А вьйд, же ты дружбо младший з-за стола,
Оберний ся з дружком младшом довкола.

* * *

Кебы мі ся Боже неділі діждати,
Жебы я си могла з милым танцювати.

З мильм танцювати, з мильм розмаляти,
Ой, дай же мі Боже, неділі діждати!

* * *

Ей, кобы я знала, же я ту не буду,
Не носила я-бы до горбочка воду,
Але бы-м носила під явір зелений,
Жебы ся мі достал шугай мальований.

* * *

А де-ж ты мене Василю подієш,
Ты своей хатонькы не маєш.
Збудую я хатоньку край воды
З зеленого дерева, з лободы.

* * *

А тілко то, тілко, той дівочкой красы,
Што собі зачеше, свої жовты власы.
Власы си зачеше, косу сой заплете,
Ици людьом шкодит, же парадні ходит.

* * *

Высова, Высова, розвлечене село,
О, як мі в тім Лосю смутно-невесело.
Перешлам річеньку, перейду и другу,
О тобі миленькый, нигда не забуду.

* * *

Кобы не Гануся, не женил бы я ся —
Ганусенкы очка сподобали мі ся.
Ганусю, Ганусю — я тебе не лишу,
Бо я твої очка, на папір запишу.
На папір запишу, на клинок завішу,
Жебы люде знали, же я мам Ганусю.

* * *

Марись моя, Марись, што до мя не гвариш,
Ци ся маткы боіш, ци о мя не стоіш?

* * *

Сілам собі за кряк, сьпівам собі сяк-так.
Тепер мі миленькій, за віночок запласт.
Хоц быс мі пінязі, насыпав як маку,
Та ты мі віночок, не везмеш до руки.

* * *

Юж будеме пити, тоту гірку воду,
Бо юж сте нам дали, нашу паню млоду.
Юж будеме пити, тоту суровицю —
же сте нам юж дали, нашу молодицю.

Чопар приносить горілку з коморы, ставлят по
столах. Дружбы крают хліб. Староста приносить ложки,
ножы, горнята.

Староста встае, а за ним вшыткы до молитвы.

По молитві староста наливає си водкы до погарика
и здоровкат до вшыткых:

— Панове гості, панове весільны, Боже дай здоровья!

Потім наливає першій свашці, она дале, и так по
колеі шют, ідыт и сьпівают. Господині доносят до столів
и просят люди жебы ся гостили.

Староста стае перед гудаками, мече грошы до басів
и сьпіват. Гудакамы грают а він танюе зо свашком, оберне
ся кілька разів довокола, оддае ей сватови, бере другу,
робит того саме з другыма, потім випроваджат з-за стола
пару молодых, з котрыма разом танюе и сьпіват:

Летіл пташок, по під дашок —

Зима там, зима там.

Коли я ся з той хыжы,
Вымотам, вымотам.

Як мі дате заголовок —
Перину, перину.
Товды я ся з той хыжы,
Вывину, вывину.

Потім выпроваджат дружкы, и так само танцюе з
нима и сьпіват хвилю.

Гудацы идут грати до боіска або до сусідньої хыжы,
тепер юж вшыткы танцюют.

Староста и свашкы, коли то юж приде пізна ніч,
идут спати. Як не далеко дому, то идут домів, або де ся
даст, абы лем ся кус передримати.

Молоды бавлят ся до рана, потім розходят ся
домів.

Господыні вчасным ранком рыхтуют до накрытця
столів теплим ідлом. Господар (отец молодой) посылат
дружбів по селі просити сусідів, дальшу родину, на
весіля.

Єден дружба бере половину села, другий зас другу
половину. Коло полудня сходят ся гості на весіля. Гудацы
грают, молоды и гості танцюют. Чопар ходит з палінком,
наливат гостям, гудакам, и тим што приходят на весіля.

Коли господыні шепне старості, же обід готовий,
втоды староста запрашат вшыткых до стола.

Староста и доматар ставляют більше столів и лавок.
Свашкы зачинают сьпівати. Доматар саджат гостів за
столы. Коли юж всі засіли, дружбы крают хліб. Староста
розносит лыжкы, ножы, горнята и т.д.

Чопар ставлят на столы фляшкы з палінком, пиво
в збанах. Староста встае, а за ним всі весільны гості.
Разом гварят молитву.

По молитві староста наливат си палінкы, здоровкат до вшыткых, потім наливат свашці и т.д.

Свашкы и гості сьпівають, музыка грає в боіску де решта люди, и тоты што лем на танец пришли, танцюют. Господыні доношают до столів и просят люди жебы ілі.

Свашкы сьпівають:

Треба бы нам треба, стіля високого,
Наша пані млада роду шырокого.

Коли мы ту приіхали,
Коні нам ся польопали,
Треба бы нам ручничка
Повтерати коничка,
А коничка вороного
Від пана молодого.

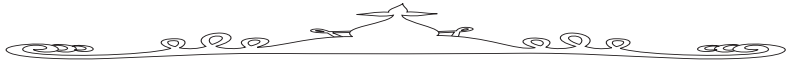
Боже, Боже, што-с мі дал,
Ани єм ся сподівал.
Дал єс мені таку жену,
Што з ньом волы не пожену.
Як ся будем шанувати,
То будеме волы мати.

Выберай ся з нами, наше кохання,
Бо ти не поможе, жадне плаканя.
Нашы коні стоять в возі
Нич ту плач ти не поможе.

В тім часі, коли сьпівають свашкы, староста и доматар ставляють лавку по середині хыжы, на котру сідають родиче и дальша родина, а часто и близкы сусіде.

Як юж вшыткы сідят, то староста бесідує проповід, як попередньо:

— Дорогы родиче, няню, мамо, братя, сестры, сусіде! Як вшытко на сьвіті має початок и конец, так

пришов конец нашому весілю – ту в вашій хыжы. Мы ся ту до вас просили, лем на двадцет штырі години, а юж минул тот час, мы ся будеме дале выберати. Найперше вам дороги господарі – дякуеме за гостину, за вашу честь к’нам, дякуеме за ідо, пиятыку, котрым вы нас угощали. Просиме вас, як бы мы чым образили вас, будте так добры, выбачыти нам! Выбераючы ся од вас мы не підеме сами, так як мы ту до вас пришли, а забереме зо собом вашу любу дівку, Марисю, котра юж остала женом нашого пана молодого, так она юж піде з нами на його власну газдівку. Выбераючы ся од вас ваша дівка Марися пожегнат ся з вами – дорогыма родичами, няньом и мамом, братми, сестрами и цілом родином – дальшом и близшом, зо своїма сусідами, зо всіма товаришками и товаришами.

Вас няню и мамо перепрашат – як бы вам даколи в своїм жытю зле зробила, або зле повіла. Она вас просит через мене, жебы сте ій подарували и одпустили, а на тоту нову дорогу жытя, на котру она днес вступила, поблагословили своїм родительскым благословеньством. Поблагословте ей раз, другий и третій!

Вшыткы одповідают:

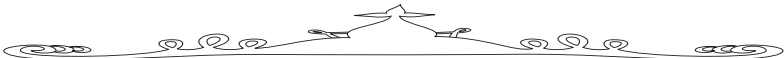
– Най тя Бог благословит!

Тепер выходят молодята з-за стола. Молода клячат перед родичами, цілуе іх в руку и просит благословеньства. Няньо цілуе дівку в чело и повідат:

– Най тя Бог благословит, моя дітино, в твоім жытю!

Дальше иде до мамы. Цілюют ся міцно, плачут, но и так само мама благословит.

За молодичьом иде молодий, але не клячат, лем ся цілюют и благословлят. Тото само роблят позосталы на лавці - цілюют в лице и благословлят.

*Коли вернули зо слюбу, молода старала ся присісти молодому пальці, кілко пальци присіла, за тілко років не мало быти діти. (Поляны к/ Дуклі).

*Молоду, хоц бы и зимом, все привозили до молодого босу, жебы босо нигде не ходила [1].

Молода выберат ся до дому молодого

Дала-с мя, мамусю, за ліс, за ліщыну,
Жебы-м не ходила, до тя на гостину.

Свашкы сьпівають без перервы на мельодию
выбраной:

Выберай ся Марись, выберай, выберай,
Што-с сой заробила, то собі позберай.
Выберай ся Марись, выберай ся з нами,
Прилож свої злосты двома каменями.

Будеш ты мамонько горенько плакати
Як ти буде одна лыжка оставати.
Нехотілам піти, силували сте мя
А тепер нич не мам, спомагайте же мя.

Сестра на горнятко, а брат на мисятко,
А вы моя мамцю — хоцкі на телятко.
Мысліла-с мамусю, же ся мя не збудеш
Я ти повідала, же плакати будеш.

Поскладай мамусю до скрині кабаты,
Бо-с ей наганяла до тяжкой роботы.
Поскладай мамусю до скрині приборы,
Бо юж підут они до чужой коморы.

Бо чужа мамуся, буде позерати,
Як ся ей невіста, буде приберати.

Не вздыхай мамусю, не вздыхай, не вздыхай
Лем ты нам до скрині напыхай, напыхай.

Не будеш дівусю в гору воду носиць
Бо ей будеш мала в своїх очах досиць.
Не будеш ты дівусь хыжу мітлом мела,
Бо тобом замете твоя любя сквера.

Не будеш Марисю, хліба дуже пекла,
Петро ти напече дос по медже плечы.
Мыслілас Марисю, же там сут палацы,
А там стара хыжа, самы підперачы.

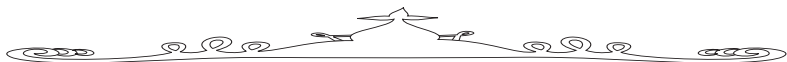
Будте мі здоровы моі товаришкы,
Не буду ходила з вами на орішкы.
Ані на орішкы ані на ягоды,
Будте мі здоровы дівчата молоды.

Будте мі здоровы моі пороги —
Кадиль ходили моі білы ногы.
Будте мі здоровы горы и долины,
Бо я ся выбирам од своейоі родины.

* * *

Иди Ганцю, иди, лем ся не озерай —
Вітцу, мамоньці, жалю не додавай.
Верний, же ся Ганцю, бо-с забыла ключы,
Горці на полици в яренький пшеници.

Посмот Ганцю, посмот, на тоты горичкы,
Кади ес пасала татовы воличкы.
Посмот Ганцю, посмот на тоты долины,
Кади ес зберала мамоньці малины.

* * *

Подме-же мы подме, бо в нас ліпшы краі,
В нас бобы, горохы, там горы, потоки.
В вас бучкы, яличкы, в нас житця, пшеничкы.

* * *

Повыбивай Анцю клинці,
Кади-с вішала вінці,
Бо юж ти ту не бывати,
Лем ся одтыль выбирати.

Ты мамонько не фыкай,
Лем ладоньку напыхай,
А ты татцю не плацяй,
Лем выводжай рогачи.

Выйд Анцю з-за стolonька,
Вбер нашу ментоньку,
Бер си за руку Ваненька,
Бо підеме в дороженьку.

* * *

Зелена папортинка —
Де маш Анцю загортинку?
В коморі за дверкамі,
Тримат мамця на вішалі.

Вшыткы пташкы,
Попід дашкы,
Лем там єден щебоче,
Што одтале піти хоче.

* * *

Бер ся Анцю з нами,
На яворовы сані,

Бо юж сані навернены,
Кониченькы запряжены.

Ты татцю не плацяй,
Но ввыводжай рогачи,
Кониченькы крайні,
Што визерают зо стайні.

А ты мамцю не фыкай,
Лем ладоньку напыхай...

* * *

Посмот Анцю, посмот,
На середній облак,
Як за тобом плаче,
Твій отец неборак.

Покроп нас мамцю водом,
Най идеме з полагодом.
Буде полагода, буде,
Кед Анця добра буде.

Наша Аннцю золотенька,
Прид-же до нас г'неділеньку.
Мы тя красні погостиме,
Тай и назад выправиме.

Сьпів продовжат ся дале, а молода в тім часі ходит помедже люди — жегнат ся з товаришками и товаришами.

Дружкы:

Ищы не буду з вами сідала,
Бо-м свої мамці не дякувала.
Дякую вам красні, мамо,

Же сте мя будили рано,
Веще не будете.
Ищы не буду з вами сідала,
Бо-м свому вітцю не дякувала.
Дякую вам красьні няню,
За прекрасне вихованя
Дякую сердечні!

Весільны:

Будте мі здоровы, моі товаришкы,
Не буду ходила з вами на орішкы,
В літі на орішкы, в зимі на вечіркы,
Бывайте здоровы моі любы дівкы!
Будте мі здоровы, горы и долины,
Бо я ся выберам до новой родины.

Свашкы:

Дала-с мя, мамичко, за густу вербину,
Жебы-м не ходила до тя на гостину.
Я густу вербину довкола обыйду,
До тебе, мамичко, на гостину зыйду.

Дівчата — товаришкы тіж маюот свої сьпіванкы. В
тім часі сьпівают:

Віздрий ся Марисю на високий явір,
Як за тобом плаче стародавний ффраір.
Віздрий ся Марисю з остатнього порога,
Як за тобом плаче твоя мати небога.
Віздрий ся Марисю на тоты пороги,
Де к'тоби ходили хлопці до коморы.

* * *

Верний ся Ганцю до нас,
Бо-с забула ключы в нас!
Взяла я ключы, взяла,
Пшениченьку розсіяла,
По горі, по убочы,
Іванови перед очы.

Сьпівом не ма кінця...

Літал пташок попід дашок,
Ой зима там, зима там,
Коли я ся з того села,
Ой, вымотам, вымотам.

Тогды я ся с того села,
Ой, вывину, вывину,
Як мі дадут штырі волы,
И перину, перину.

* * *

Дала-с мене моя мамцю, за Дунай,
Тепер собі моя мамцю подумай —
Дунаю не переплысти, ни перебродити,
Не будеш мя моя мамцю во вікы відіти!

* * *

Мы того дівчатко при собі ховали,
Але мы о злости ниякой не знали.
Позерай ты млада з долы до повалы,
Жебы твої діти чорны очы мали.

Посмот ты дівчатко на тоты клиночкы,
Кадиль ты вішала, свої пацюрочки.

Треба бы нам треба стільця шырокого,
Бо наша молода роду великого!

Дружбове:

Заграйте нам, музыканте, Заграйте нам довокола,
Най мы выведеме, молодята з-за стола.

Свашкы:

Выберай ся, Марись, выберай ся з нами,
Але свої злости прилож каменями.
Выберай ся, Марись, од мамы, од няня,
Нич ти не поможе жалосне рыданя.

* * *

Вчера-с мы тя дали в зеленім вінечку,
Днеска мы тя нашли в чорнім галунечку,
Зберай же ся Ганцю, зберай же ся з нами,
А юж свої злости прилож каменями —
Жебы-с была добра медже сусідами.
Не будеш ты Ганцю хыжу мітлом мести,
Тобом твоя люба свекра буде мести!

Весільны:

Просим вас, мамичко, и няню коханий
Благословте дівча щырыми словами.
А ей мамичка и няньо так мовит:
Най тебе дітино, пан Бог благословит!
Пан Бог благословит, и вшытка родина,
Бо мы тя од серця всі благословиме.
Бетяр я дівочка, мали бетярскы очка,
Лем з нима поджмуркам, дораз фраіра мам.
Повідала я ти, бетярю, спочатку,
Не уваджуй коня под нашу заградку.

Бо наша заградка з вербового прутя,
Я не про такого паробочка суца.

Буд здрава капуро, добрі нам ту было
Істи, пити дали, робиц не казали.
На гостині-м была, паленку-м не пила,
Они не давали, а я не просила.

Они не давали, бо чести не мали,
А я не просила, бо ем ся ганьбила.
Выходит, выходит із-за горы зорничка,
Уж нам ся виберат з хыжы роботничка.

З хыжы роботничка, з танцю танечничка,
Выходит, выходит із-за горы зорничка.
Выберай ся, Маро, виберай ся з нами,
Але свої злости прилож каменями.

Мушиш, Маро, мушиш, з нами привыкати,
Бо з тобом не піде, ни отец, ни мати.
Не плач, Маро, не плач, най ти плаче мати,
Бо уж ей не будеш хыжу замітати.

Хыжу замітати, постель выстеляти,
Не плач, Маро, не плач, най ти плаче мати.
Верний ся, Маро, з двери, подякуй матери,
За постель писану, скриню малювану.
Верний ся Маро з двери, бо-с ключи забыла,
В горци на полиці, у ярой пшениці.
Кед берете дівку, берте и млинчівку,
Млинчівку ковану, Мару малювану.

Сідай, Маро, с нами, маме воз кований,
И четверо коней, кочиш малюваний.

Виходит зірничка із-за ліса темного,
Выберат ся Мара до краю чужого.

Оставайте здравы, мої товаришкы,
Што-м з вами ходила в зимі на прядочки.
В зимі на прядочки, в літі на орішкы,
Оставайте здравы, мої товаришкы.

Товаришкы мої, красно вам дякую,
Свій зелений вінок я вам подарую.
Свій зелений вінок, и свою персону,
И свою персону, дівоцку корону.

Піде Мара, піде, де ся хліб не родит,
Лем дрібны бандуркы, што іх ідят куркы.
Иде Мара, иде, де не ест ничого,
Ни пеца, ни лавкы, цундравы ногавкы.

Иде Мара, иде, де не ест ничого,
Ни церкви, ни млина, — чортова долина.
Посмот ты Маричко на горы, долины,
Кадыль ти ся везут скриня и перины.

Тогды моя мамця гірко заплакала,
Як она учула, же я піду із села.
Піде Мара, піде, аж на друге село,
Пішлий Ты ей Боже, потіху веселу.
Е, посмот ты, Маро, наперед, на дышель,
Ци ти стародавний не прийде на мысль.
Ей, заганяй, не стій, бо то коник не твій,
Коник пожычений до далекої драгы.

Заганяй, заганяй тоту сиву шкапу,
Най уж не слухаме Мариного плачу.

Заганяй, заганяй, жебы аж тырчало,
Жебы з твоіх колес спиці выметало.

Выйди мамо губата, иде невіста богата.
Штырі волонькы веде, пятого коня жене.
Свахо наша, свахо, поднимай полицю,
Бо уж ти веземе до хыж работницю.

А я не подойму, ище ниже спущу,
Я свою невісту до шыткого пуццу.
Прилетіл соколонько, сіл собі за столонько
Сіл собі щебетати и пісень вывивати.

Прийми ся, вербочко, де ес посаджена,
Привыкай Маричко, де ес привезена...

* * *

Обіздри ся Марись по тім своїм дворі,
Ци ти жаль не буде той дівоцкой зволі?
Обіздри ся Марись на зелены лучкы,
Де грабали колись твоі білы ручкы.

Свашкы:

Дякуеме Богу и чесному вітцю
За хліб, за гостину, за ладну дівчыну...

Мама кропит сьвяченом водом молодых и обсьшуе
вівсом. Молода кланяг ся до трьох раз родичам и
поблизкым сусідам. Гварит до матери:

– Мамо, поблагословте мя и одпустте мі, раз и
другий и третій!

Дружбы хотят брати річи (скриню и перину)
молодой, жебы вынести на віз.

Дівчата:

Хто хце перину брати, то нам мусит дукат дати.
Дуката червоного од пана молодого.

Дружбы честують дівчата горілком и выносят скриню на віз, а потім дружбове стают в дверях и сьпівають разом зо свашками. Зас староста бере молодята за руки и провадит до двери. Свойом соқырком разом з дружбами роблят крест, вдарюют по стопах двери и повідають:

— Боже, помож в щасливу годину, во імя Отця и Сына и Сьвятого Духа, амін.

Выпроваджають молодых на подвіря, а за нима выходит рещта гости. Свашкы сьпівають а музика грае марша.

Перед самым одіздом, весільна дружина сьпіват:

Выберай-же ся, наше коханя,
Не поможе, твое плаканя.
Твій гіркій плач, не поможе —
Наши коні стоят в возі
позапряганы.

Дружкы:

Ищы не буду з вами сідала,
Бо-м свому вітцю не дякувала
Дякую-ж ти пане отче,
Были завсе у тя госці,
Більше не будут.
Ищы не буду з вами сідала,
Бо-м своїй мамці не дякувала
Дякую-ж ти пані мамо,
Што-с будила мя все рано,
Більше не будеш.

Виберай-же ся, наше кохання,
Не поможе, твое плаканя,
Твій гіркій плач не поможе —
Наши коні стоять в возі
позапряганы.

Ищы не буду з вами сідала,
Бо-м свому брату не дякувала
Дякую-ж ти пане брате,
Трималам ся на тя остро,
більше не буду.

Виберай-же ся, наше кохання,
Не поможе, твое плаканя,
Твій гіркій плач не поможе —
Наши коні стоять в возі
позапряганы.

Ищы не буду з вами сідала,
Бо-м своїй сестрі не дякувала
Дякую-ж ти пані сестро,
Трималам ся на тя остро,
більше не буду.

Виберай-же ся, наше кохання,
Не поможе, твое плаканя,
Твій гіркій плач не поможе —
Наши коні стоять в возі
позапряганы.

Ищы не буду з вами сідала,
Порогам ищы-м не дякувала
Дякую-ж вам два пороги,
Што ходили мої ноги,
більше не будут.

Коли весільны сідают на віз, дівчата причепляют до воза галузки. Дружбы перешкаджают ім в тій роботі, и сьпівають:

Не рушай конику ніт, бо я там не піду
Ани не поїду, не рушай конику ніт.

Дівчата сьпівають до молодого:

Смот-же собі Фецю, як будеш газдувал,
Жебы-с старий овес новым присьпувал.

До молодой:

Мыслиш собі Нацю, же там сут палацы,
А там стара хыжа, самы підперачы.
Ни там церкви, ни млина,
Лем там вовча долина.

Верний ся дівусь, верний,
Бо-с забыла ключы в зерні,
В коморі на полицы,
В червеній рукавицы.

Чопар дае старості фляшку горілки на дорогу и весіля переносит ся до молодого.

В дорозі до молодого свашкы сьпівають:

Як голубиця летіла,
Златы перечка тратила.
Летіла она над містом,
До миленького невістом.
Ой, а як назад летіла,
Злоты перечка тратила.
Летіла она през горы
До свойой рідной матери.

У молодого по сьлюбі

Коли юж дішли до дому молодого, двері находят
позамыканы, а свашкы сьпівають и музика пригрыват:

Выйд мамонько під стріху, ведеме ти потіху.
Выйд мамонько космата, иде невіста богата.

* * *

Отвор мамусю хату, веземе невісту богату,
Што ма грошы и ролю, и на серци добру волю.
Двигай мамусь, двигай, до горы полицю,
Бо мы ти ведеме дохыж молодицю.

Дівчата:

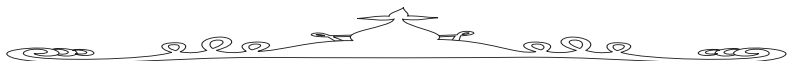
Не буду двигала, ищы низже спущу,
А свою невісту до вшиткого пуцу.

* * *

Отверай мамичко, отверай сьвітлицю,
Бо мы ти ведеме велику злісницю.
Отверай мамичко, отверай пекарню,
Бо мы ти ведеме велику щекарню (або розварню).
Отверай мамичко, отверай комору,
Бо мы ти ведеме велику роздвору!

* * *

Выход гу нам выход, свадебна мамичко,
Не бій ся нас, не бій, бо нас невеличко.
Бо нас не величко, лем тридцетеричко —
Выход гу нам, выход свадебна мамичко!

* * *

Серед села стоїт грушка, верхом зелена,
Сідит під ніом дівчинонька, барс засмучена.
Дівча, дівча, чого плашеш, чого тобі жаль?
Того вінка зеленого, што єс мі го взяв.

Чом єс товди не плакала, як ем ти го брав?
Я думала фалечнику, же ты жартувал.
Ишли конічки през кременички черкучи,
Ишла Марічка од свой мамичкы плачучи.

А чого-ж ты Марись плачеш, чого-ж тобі жаль?
Того вінка зеленого, што мі Петро взял.
А чого-ж ты не плакала, як він ти го брал?
Я мысьліла, розуміла, же він жартувал.

Староста дуркат до двери и кричат:
– Пустте, пустте!

И зас торгівя. По долшій бесіді, як попередньо,
староста отверят двері. В дверях стоїт “губата мамуся”
и тримат фляшку палюнкы, то єст господиня того дому
(свекра) або дахто інший убраний в кожух на рубы,
кострубами до горы.

Свекрі сьпівають:

Выйд мамонько космата, выйд мамонько
космата,
Почестуй же си зятя - иде невіста богата,
Не честуй, же го ледом - штырі коровы жене,
Лем солодонькым медом.
Штырі волонькы гонит, и кониченька в сідлі,
И сама іде в сріблі.

Мама молодого (свекра) виходит встрітити молодята
хлібом и водом.

— Дай Боже добриден!

Цілує ся зо свашками. Молода підходить до ней и
гварит:

— Дай Боже добриден, мамо!

Поцілуют ся и мама гварит до молодой:

— З чым ты ту пришла, моя невістка?

— Зо щестьом и зо здравльом, з милым, боскым
пожегнаньом — одповідат невістка.

Пані молода дає мамі дары (хліб) и гварит:

— Просиме приняти дары, хоц невеликы и небогаты,
але просиме приняти.

Мама бере дары и повідат:

— Дары мі милы, а сын з невістом ищы мильшы,
и впроваджат молодого и молоду до хыжы.

В середині чествує молоду и вшиткых весільных.
Свашкы в тім часі безустанно сьпівають, а музыка грає.

Свашкы сьпівають:

Сіли зме сой, сіли, на вашу лавицю,
Впровадили зме вам до хыж молодежи.
Ци вы-сте нам рады, ци-сте нам не рады,
Ци ся ту сподобат місцевій челяди.

* * *

Розпыхай свату, хату, розпыхай-же и сіни,
Жебы си сватове сіли, и нову коміроньку
На молоду невістоньку.

Молодята, свашкы сідают за столы. Дружбове и
сватове идут в танец и сьпівають:

Піду я в поле, в поле,
Там моя дівчына пшеничку поле.
Згорбил ся, скулил ся,

Як лис, як лис,
Дівчynu до серця —
Притис, притис.

Орали, сіяли овес, овес,
От конца до конца,
Так ест, так ест,
Орали, сіяли
Жытко, жытко,
От конца до конца —
Вшитко, вшитко.

Латканиці:

Чого ты ту пришла, чого-с собі сіла?
Ты ту не робила, што ту будеш іла?
Хоц я не робила, але Петро робил,
Сама-м ту не пришла, Петро по мя ходил.

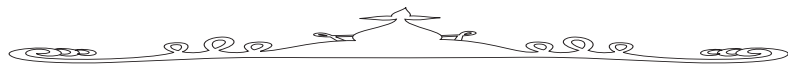
* * *

Отвор мамо двері, отвор и комнату,
Бо мы ти привели, невісту богату.

ДвигаЙ Марись, двигаЙ, догоры полицю,
Бо мы ти ведеме, дохыж молодежи.
Не буду двига́ла, ищы ниже спуцу.
Свою невісточку, до вшыткого пуцу.

Пустте же нас, пустте, бо гев нас не дуже,
Лем піторасто сватів, и двадцет гудаків.
Пустте же нас, пустте, або нам отворте,
Най ту не стоїме, на вашім подворце.

Пустте же нас, пустте, хоц лем над челюсти,
Мы од вас підеме, лем ся заґріеме.

Входять вшиткы до хыжы, сїдають поза столы.
Дружбы вносять з воза скриню молодой и решту вина.
Родиче запрашають гостей за стіл.

Під час гостини дружбы заносять перину и
заголовкы до коморы, де стелят молодым, жебы ся ім
“мягко” спало. До соломы, під пристерало, кладут пару
кавалчыків дровна.

Оженил ся Дудра, з рана до полудня –
Цїлу ніч не спали, перину латали...

Свашкы сьпївають дале:
Просиме мамусь до нас!
Одберати дары од нас,
Бо дары нашы білы,
Цїлій свадбі милы.

Дівчата одсьпївають:
Нее мамонькы дома, пішли до Кракова,
Порційкы купувати, свахонькы честувати.

Свашкы:
Дома она, дома, стоїт за дверями.
Стоїт за дверями - черкат ключыками.
До слюбу лем єдно - а зо слюбу двое,
Призрий ся мамусю, ци твої обое?

* * *

А мамічко моя, на біду-с ня дала.
За то моя дівко, бо-с ня не слухала!

* * *

Косят лучкы, косят - моя не скошена,
Буде ей косила, моя млада жена.
Кади иду, тади иду, корчмы не миняю,
Давай Жыде палюнечкы, бо пінязі маю!

* * *

Жену мам, жену мам, правда невеличка,
Пожену на ярмак, куплю си коничка.
Як буде дорого, продам тя небого,
А як буде туньо - ид домів газдыньо!
Ид домів газдыньо, домів газдувати,
Але не до корчмы, кватірки ставляти.

* * *

Покаль была молодиця,
Цілували хлопці лица —
Тераз-же єм стара баба,
Не цілуют, хоцбы-м рада!

Боже, Боже, який то жаль,
Мене любил, иншу взял,
Мене любил за два рочки,
Иншой буде стискал бочки.

Касю, Касю, біла ружа,
Не тра было тобі мужа,
Ани мужа, ни фраіра,
Было ходзіц як лелия.

Буд здрава, кому хцеш,
Бо мойом не будеш —
Богу тя поручам,
З тобом ся розлучам!

Мороз, мороз, велька зима,
Повідж милий, де перина?
В коморонці постелена —
Не буду спав, бо студена.

Товды ся мі товды,
Серце розвеселит,
Як мі моя мила
На постели стелит.

Очепины (Повязуваня)

Чопар ставлят палюнку, весільны сьпівают. На
конец свашкы сьпівают так:

Пані млада, пані млада,
Час спати, час спати.
Не по хыжы черевікамі
Тріскати, тріскати.

То ест на знак, же будут робити очепины молодой.
Коли в коморі привели вшытко до порядку, втолды
молода зо свашкамы идут до коморы. Молода вынимат
потрібны річы для себе з лады, як чепец /5/, хімля /6/,
хустка, коралі (пацюркы), борханок /7/, и т. п.

Най ся зьвідуют, най ся пытают —
Где ест тотя коморонька, што завивают.
Єст там за печом, красні выбілена —
Вчера была молодиця, а гнеска юж жена.
Штырі коні запрігайте, нашу Ганю діганяйте.
Дігнали ей аж во Львові, юж ма чепец на голові.

До коморы пушают лем молодята, старосту и
дружбів. В коморі молодий сідат на столец, молода йому
на коліна. Свашкы розберают молоду, знимают вінец,
басанункы, розплітуют кісткы, крутят кондя /6/. При тій
роботі, разом з дружбами, сьпівают:

Віночку зелений, як ес ся мі змінил,
Юж ся мі не будеш на голові зеленіл.
На главце зеленіл, на личку лискотал,
Віночку зелений, юж ес мі запропал.

Выберай ся Марись, выберай ся з нами,
Прилож свої злости вшыткы каменями.
Будеш ты мамонько горенько плакати,
Як ти буде єдна лыжка оставати.

Мысльілас мамусю, же ся мя не збудеш,
Я ти повідала, же плакати будеш.
Мысльілас Марисю, же там сут палацы,
А там стара хыжа — самы підперачы.

В часі того сьпівають ріжни пісни.

Дружбы:

Ой, на ярку, на ярку,
Там в місці на ярмарку,
Проходжу ся по під крам,
Што ти дівча дати мам.

Свашкы:

Не купуй мі орішкы,
То великы посьмішкы,
Лем ты мі куп галунок,
Невеликій, за дудок.

Дружбы:

Перина хлопці, перина,
А в тій перині ялина,
А в тій ялині ест лисця —
Яке то ладне невісця.

Хор:

А за нашом хыжом копа сіна,
Вчера была дівка, гнески жена,
Вчера была дівка заплетена,
А гнески невіста почеплена.

Хор:

На зеленій пасіці, розмарія квітне,
А чые-ж то дівчатко, в коморі, завите.
А хто же го завивал - хто за ним банувал?
А ищы бы банувал, але юж го достал.

Тоту назву – очепины – коли завязують молоду в хустку, праві што пару сел, звали інакше: повязуваня, повитя, завитя.

В часі сьпіву свашкы чеплят молоду, закручають волося, на голову кладут хімлю, на чело “гаунок” /7/, а потім на голову “чепец”. Молода не хце, мече го пару раз, дружбы кладут и капелюх або шапку, тіж мече на землю, але свашкы ей примушають. Накладають ій хустку на голову, пацюркы на шью и инше убраня. Решту жіночой одежы молода убере сама.

Свашкы и дружбы сьпівають:

Юж сьвічка догоріла,
Юж Анця додівчыла.
А вінец мерзінец,
А хусточка мати,
Чесна Анця была,
Треба ей шанувати,
Чесно вінок доносила.
Три раз в тыжден прати,
В неділю повязати!

Тримала она го в скринці и в прискринці.

Де ся Анці кістка діла?
Ци в ліс полетіла?
Ци ся в хомелку звила?
Не могла го втримати,
Мусіла го людьом дати.

* * *

Чепте, же ей чепте, до нового чепця,
Жебы мала ищы того року хлопця.
Гей, дай собі дівче вінок з глави зняты,
або будеш ты за ним довго банувати.
Така наша пані млода, як на ярку быстра вода.
Така она весела — як бы мала три села.

* * *

Дуй вітре дорогою —
Ростреп кісоньку мою,
Бо юж вінок однимає,
А хусточку юж складає!
Плаче Гануся, плаче,
Але нема чого —
Бо она дістала,
Газду молодого.

* * *

Вчера была дівка під віночком,
А гнеска юж жена під чепочком.
А за нашом хыжом копа сіна
Вчера была дівка, гнеска жена,
Вчера была дівка Кузякова,
А гнеска юж жена Горбальова.
Вчера была дівка заплетена

А гнеска невіста почеплена.
Вчера была дівка до куделі,
А гнеска юж жена до постелі.

По очепынах молода цілує молодого, а потім вшыткых што сут в коморі. Староста знимат вінчык, молодому басанунку з капелюха, оддає му чыстый капелюх. Молода ховат вінец и басанункы до лады, а дружбам и вшыткым в коморі дає по малім кусочку басанункы. Они сой сами причепляют и виходят з коморы зо сьпівом:

Юж идеме з коморонькы,
Дайте же нам згорілонькы,
Зробилизме з дівкы жену,
Ведеме ей почеплену.

Чопар входить до хыжы, честує горілкою, и зараз молодий и молода виходят до мытя на потік, а з нима до мытя идут вшыткы весільны гості и гудакры, свашкы сьпівають:

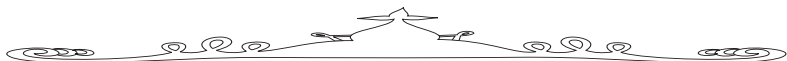
Идут ся нам молодята мыти,
Дай ім Боже долго жыти.

при ріці:

Зьйдте ангели з неба, освятити воду
Бо нам треба мыти нашу пару млоду.

* * *

Зьйд-же Боже з неба — бо тя нам ту треба.
Освятити воду — мыти паню млоду!

* * *

До хаты Ганцю, до хаты,
Біле личко умывати,
Жебы было біле —
А мужови миле!
Де ся Гануся мыла,
Там свята Пречиста была!

* * *

Несе невіста воду,
На добру полагоду.
Добра полагодонька буде,
Як невіста добра буде.

Дружбове вкладають сокырки до воды и виймуют, молодята підставляють руки, и том водом што цяпкат — мьют твар. Староста подає ручник, до котрого молодята выгерають ся. Молоды наберають воды до відра и вертають вшыткы разом окропити хыжу.

Свашкы сьпівають:

Иде наша пані млода з водом,
Дай ей Боже, жыти зо згодом.

Як идут назад до хыжы сьпівають:

Бере Гануся воду,
На добру полагоду.
Буде полагода, буде,
Кед Гануся добра буде.
Иди Ганцю до стайниці,
Покропити коровиці,
Де кропка воды впаде,
Там пара волів стане.

Ид-же Ганцю до стайниці,
Покропити коровиці,
Кед-єс іх ту не нагнала,
Даст ти Пан Біг – будеш мала!

Пані млада покропит хыжу, стайні, стодолу, ціле обыйстя. Як гвойде до хыжы, та си стане на стіл, на котрім плахта постелена (на голий не стає, бо гріх) и кропит водом по хыжы, жебы было щестя. Одберут відро од ней, а рещту воды ставляють під столом, а она си сяде за стіл і тогды ім дают обід по тім повязаню.

В хыжы вшыткы сідают на свої місця. Молода юж тепер ест нормальном бабом, и вільно ій сьпівати. З річкы входят гості до хыжы, позерают на молоду ци ім пасуе – покус ся підсміхуют з ней. Господар и староста запрашают гості до стола. Зачинают ся великы гостины и весіля у молодого.

Господині ставляють обід. Чопар подає напитки, дружбы кроят хліб, староста розносить лыжкы (вжыці), потім староста встає, а за ним вшыткы гварят молитву.

По молитві староста наливає собі и пе до вшиткых гості, выпе, наліє свашці и так пют за рядом, ідыт.

Господині просят гості жебы пили, іли и сьпівали як на весілю. Молода принесла балец (більший як коровай) до дому молодого в скрині, и пак го староста внесе вечером при сьвітлі (по очепинах). Тогды староста го крає и сьпівають свашкы:

В загорідці зіля, а в хыжы весіля,
А на поді ярец, а на столі балец.
В загорідці зіля, а в хыжы весіля,
Біля хыжы мята, ту дівчина взята.

* * *

Крій староста балец,
Лем ся не вріж в палец.
Зыйд соненько за горы,
Идий невіст по дары,
Жебы-с знала, котры брати,
З родином ся розпознати.

Пару прикладів з очепин

*Давали нову хустку на знак веселого жытя, як была ужывана хустка то на змартвліня [2].

*Молода брала хлопчыка на коліна, и дала му басанунку, яку лем хотіл. Хлопец мусіл быти спрытний жебы скоро втечы з колін — то означало же буде перший сын и легкій порід [2].

*Як перший раз замітала хыжу, то хлопці розносили смітя, так довго аж ім дала горілки. То мало означати тяглу чыстоту. Як достали горілку то сами скоро замели.

Приданы

Приданы сут то родиче молодой, ей кровны и гості, котры приходят товды, коли весіля ест у молодого и його родиче посылают дружбу по них. Перед хыжом сьпівають:

Идеме, идеме, з горы до долины.
Идеме глядати новітной родины.
Вербина, вербина, зелена вербина,
Выйд-же ты дівонько, иде ти родина.
Ой, иде ти иде, ціла родинонька,
Ой, идут ти, идут, няньо и мамонька.

(до матери):

Сьлідом, мамусю, сьлідом,
За своїм любым чадом.

Свашкы (в сїни):

Юж зме вам чадо взяли,
Юж зме го перебрали,
Што бысте не познали.

Приданы:

Якбы зме не познали,
Кой мы го виховали.
Вчера зме вам дали
В зеленом віночку —
Гнескы го видиме
В білицькім чепочку.

Дівчата (в сїни):

Втічте в поле бараны,
Бо вас зідять приданы.

Приданы:

Не бійте ся бараны,
Сьты идут приданы.
Бо мы забили вола,
То зме го зіли дома.
Забиллизме корову,
Взялизме на дорогу.

Дівчата:

Пришли нам приданы,
Што мы ім ту істи даме,
Нарубаме дрібных трісок,

Насыплеме на сім мисок.
Идут нам приданы,
Што ім істи даме,
Ріпа некопана,
Морков нескрептана,
Пшеницю зіли мышы,
Што была на кнышы.

Приданы:

Што дате нам, то дайте,
Лем чести не одберайте,
Бо-сте нам ей не дали —
Жебысте одбери.

Засвічай дівусю свічечку воскову,
Запрашай родичів до свойого столу.

Доматар отверат замкнены двери и приданці входят до сіни. В тім часі молодых переховували в коморі. Приданянів гостят, але медже нима а сватамы (гості зо стороны молодого) од початку панувало напружыня, котре можна было вычути в “паскудных” сьпіванках, єдных о другых.

Приданы входят разом. При вході гудақы ім грают, а они сьпівают так:

Придане, придане од Бога надане,
Од Бога милого до пана млодого!
Вінечку, вінечку, самий барвінковий,
Чом мі ся не тримаш моеї головы!

Пришли-зме на придане
За том ляльком мальованом,

Пришли-зме ей навидіти,
Ци буде їй добрі жыти!

* * *

Пришли мы ту, пришли, на параднім кони,
Млода ся радує — добрі ся не здує.
Катрено кохана з тысяча выбрана,
З тысяча єдного — для мужа свойого.

* * *

Идеме в придане, не идеме сами,
Ведеме барана, будеме до рана.

* * *

Идеме, идеме, з горы на долину,
Идеме глядати новитну родину.
Вербина, вербина, зелена вербина,
Выйд же ты дівонько, иде ти родина.

* * *

Выйди Ганцю выйди, з нами ся витати,
Приніс няньцьо дары, не ма кому дати.
Приніс няньцьо дары, не ма кому дати,
А мамця хусточку на свою дівочку.

Коли прошыня приданянів не было сполнене, оны
тяглы далше:

Вкажте же нам вкажте, наше біле чадо,
Што-сте нам го взяли в понеділок рано.

Свашкы:

Юж зме вам чадо взяли,
Юж зме го перебрали.
Што бы зме го сами,
Нигда не познали.

Приданы:

Як бы зме не познали,
Кед мы го ховали.
Вчера зме го дали,
В зеленім віночку,
Гнеска го выдаме,
В біліцкім чепочку.

В кінци староста впроваджат молоду, котра зачинаючи од мамы, цілує ей и кладе на стіл принесений мамом балец, потім цілує решту гостей, котры всувають ій грошы в запаску.

Приданы сьпівають:

Гусочко наша біла, дес нам ту залетіла?
Ей, медже сивы гуси - привыкати мусиш.

Свашкы:

Пришли нам ту приданяне,
Што-ж мы ім ту істи даме.
Заріжеме ім барана
Най ся гостят, аж до рана.

Пришли мы ту на придане
За тым личком мальованым,
Пришли мы го одвидіти,
Ци му буде добре жыти.

Приданы:

Танцювали шевці,
Танцювали кравці,
Тепер сой танцюют,
Панове приданці.

Як му добре зараз,
То підете дохыж нараз.
Як му буде велька кривда,
Не підеме дохыж нигда.

Гудақы идут грати гостям, каждый з осібна сьпіват,
а они му того грают. Гіст кладе пару грайцарів до басів,
они идут до наступного, ото пару пісень:

* * *

Заграй же мі потряску,
Бо-м стратила — червена ружа.
Дробна фіялка — запаску.

Заграй же мі ищи раз,
Бом стратила — червена ружа,
Дробна фіялка — другу зас.

Яку? — Таку з квітками,
Што-м принесла — червона ружа
Дробна фіялка — од мамы.

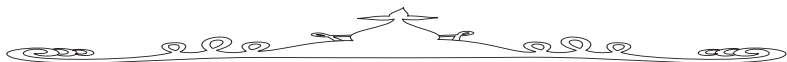
* * *

Пришол ем доміл, сіл ем сой на пец —
Так ем ся розплакал як малий хлопец.

* * *

Як ем іхал без тот хотар, возок ся мі розтрепотал
Зберай мила колесочка, будеш моя фраірочка.
* * *

Хоц я старий дырда, не танцювал нигда —
Але гнеска мушу, хоц я мам задушу.

* * *

Боже, Боже, якій я мам жаль,
Мене любил за пітора рочку
Иншу сой взял за жіночку.

* * *

Летіла ворона, сіла на каштана —
Выставила огін на таке сьпіваня.

* * *

Як ем гачы прала, том сой заплакала —
Где ся тото діло, што в гачах вісіло.

* * *

Забили, забили, Жыда на Цапівці —
Добрі му зробили, лежав на Жыдівці.

* * *

Кед ты добрий Янічок, неход на весіля —
Най ты жадна дівка, нема за ффраіра.

* * *

Боже, Боже любий,
Хто-ж то мі миленьку любил?
Жебы-м я знал хто ей любил,
То бым му вибил зубы.

* * *

Тішит ся родина, всіх ем іх втішыла
Бо-м своїм родичам ганьбы не зробила.

* * *

Не вір паробкови, хоц ся ти божыт —
Покля на пристоі пальці не положыт.

* * *

Дякую ти Боже, же я юж по сльобі —
Оберну ся к'хлопцям, не к'тобі козубе.

* * *

Дармо, дівча дармо, запрягло ся в ярмо —
Юж ся не выпряжеш, аж до гробу ляжеш.

* * *

Заграйте мі гусьлі, заграйте мі басы,
Най сой выганцюю, свої млады часы.

* * *

Заграй мі музико, на цілого смька,
А я ти заплачу, як продам коника.

* * *

Ой, Боже, Боже, таку мам мамичку —
Што ня замуж дали, таку невеличку.
Корову не здою, бо ся хвоста бою,
Хыжу не замету, мітлу не завлечу.

* * *

Подме домів, подме кажде,
Бо пред нами фляшка празна —
А газдови юж не мило —
З барылки му вьвітріло!

Гудақы кінчат гостям грати, котры юж поіли и
выпили. Староста встає, дякує господарям, гостям, и
заповідат же будеме ділити балец.

Староста и молодята идут до коморы. Молодий
вынимат з лады подарункы, староста бере балец и входят
до хыжы.

Молода виходит з-за стола, староста подає балец, молода кладе сой на голову и обертає ся три рази вколо, потім оддає балец старості, сідає коло молодого.

Староста зачынає кроїти и ділити. Перший кусок для ігомостя, котрий подаєт молода, в часі виводу в церкві. Другий великій кусок для няньки молодого. Молода дарує му лянню сорочку (кошелю або полотно). Староста кличе няньку по подарунок и повідає так:

— Тота ваша сынова, котра сідає ту за столом, хце ся з вами познати, и вам дарує од себе тот подарунок, котрий прошу од неї прыняты, хоць не багатый але щырий. Няньку бере подарок и повідає:

— Подаркы мі милы, а мій сын и сынова ищы мильшы.

Дякує за подаркы, и одходить.

Тепер просит маму, и дарує їй купчий фацелик на голову, так поединчо приходять по стороні молодого брата, сестры, уйкы, діды, теты, і т.д.

Молода, як дарує молодому кошелю то рукавы повяже, або як ногалкы, то тіж їх звяже - жебы ей нігда не бил.

Як скінчат з родином, староста роздає балец весільным, але юж без подарків, в такій колейности: свашкы, дружбы, гудакамы, доматар, чопар, господині.

Вшиткых просят поединчо по балец, дякуют и обіцяють си помагати, як даколи треба буде.

Свашкы обіцяють повивати дітину, дружба колисати, гудакамы грати на крестинах, а господині помагати як молода не буде могла ся зогнути.

По розданю балця, староста ма остатню проповід до вшиткых:

— Дякую вам за учасць на весілю, за добре захованя и жычу молодятам, родичам, свашкам, дружбама, гудакама, доматярови, чопарови, газдыням - запоряд

вшыткым - “Многая Літа”!

Потім ведут молодих спати на під и сьпівають:

Слати дружбонько, слати,
Слати дружбонько, слати,
Хце Гануся спати,
Пані млода хце спати,
Прикладат головоньку,
Прикладат головоньку,
На білу постільоньку!
На свекрину постільоньку.
Положите же ім ярмо,
Жебы не спали дармо!

* * *

Молоденьку росплітайте,
Иди дружбо по солому,
Жолтый чепец накладайте,
Постелити молодому.
И білу хустку давайце –
Слати дружбонько, слати
Бо треба ся умывати,
Хце ся Анці спати.
Із мужом ся покладати!
Кладе головоньку
На свекрину постільоньку –
Не добри на ні спати,
Треба иншой глядати.

Молодыта идут на під, де дружба ім стелит постіль,
там іх положыт на тоту постіль, так бе іх деревяном
сокрыком и гварит:

– Жебысте родили шевців, кравців, жебысте ся
на даремні не сходили.

Свахы сьпівають:

Идеш ты молодиця зо своїм мужом горі.
А красна погода стоїт на дворі –
Надо дверми вісиг ярмо,
Ой, кебысте із собом не спали дармо!

Староста в кінцы заповідат, же весіля ся скінчило.

Часто в першу неділю по весілю, праві же вшыткы весільны и родиче молодого, ишли до родичів молодой на велику гостину котру називалы поправины.

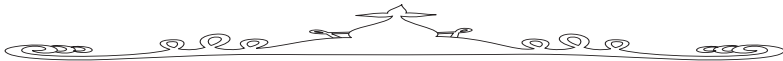
Поправины

На гостину просили гудаків и бавили ся як на весілю.

Ей, свашка я сой свашка, ей, уж я досващыла.
Ей, остатню корову, ей, з дружбами пропила.

Зато-м ся выдала, жебы была слава,
Жебы-м я в Бортнім, дівком не остала.

Гей, ничого мі не жаль, лем сивой мамічкы,
Же я ім не подам на старіст водичкы.
Ей, наши пані свашкы, ей, великы пиячкы,
Ей, пропили зо себе, ей, остатні запаскы.
Чудуют ся люде, где я ся опила,
А я в своей мамы, на гостині была.
Дай же Боже, добрий ден, ей, до нашого дому.
Идеме з гостины, ей, од своей родины.

* * *

Дала-с мя мамичко за третю границу,
Жебы-м не ходила до тя на жентицю.
Ани на жентицю, ани на молоко,
Дала-с мя мамичко од себе далеко.

По ті гостині розходили ся домів и ту правдиві
кінчило ся весіля:

Домів, домів, вшыткы гості,
Бо нас всадят ту під постіль.
Дали істи, дали пити,
И казали домів піти.

* * *

Як ем ся оддала, взяла-м хыжу мести,
Свекра мі повіла — треба істи нести.
Я ей ся звьідала, де плугове орют,
Она мі повіла — най тя колькы колют!
А я молоденька, зналам одповісти —
Най же тебе колют, як сой сядеш істи!

Од часу до часу, трафляло ся, же молодий ишол
на господарку до молодой (приставал до молодой). На
таким весілю, по сьлюбі, з церкви молодята ишли перше
до хыжы молодого, а очепины мали місце в молодой.

Як молодята идут з хыжы родичів молодого до
молодой, то присташевы молодому сьпівають:

Докола Ваньо, докола,
Зберай ся Васю з дому,
Бо підеме по сокола —
Сідай з нами до столу.
По сокола біленького,
Бо юж ту ти не бывати,

Попід крыля молодого —
Юж ся одтыль выберати.

З Богом Ваненьку, з Богом,
Із татценьковим словом,
Бо ти так мама гварит —
Най тя Бог благословит.

Як едно, так другое,
Обоєченькы двое!

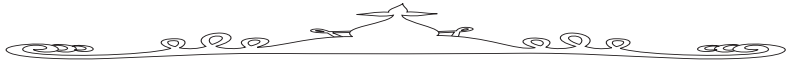
Як ся присташ выберат до жінкы, то го благословит
рідний отец и мати, а як ест сиротом, то благословит го
брат:

Доло селом идеме,
Наш крілю молоденький,
Бочку меду веземе —
Буд же нам веселенький.

Хто бы хотіл скоштувати,
Бо підеме в чужы краі,
Треба бочку розбивати —
Сут там иншы обычаі.

Може нас там схотят бити,
Треба нам ся хоронити.

- 1) Коровай – ест то кый в роді колотолкы, придоблений
квітами и барвными басанунками; має означати
весільну дружину.
- 2) розуміє ся же ту ходит о вінок
- 3) знак молодого; носит го молодий аж до зачуплення
молодой. Мати хоче звичайно опоясати молодому руки,

жебы (як повідають) не бил жінкы; молодий тогды (як хоче) підносит руки в гору.

4) одріжняючий знак весільной дружыны.

5) Чепец – вышываний в роді шапочкы, ладні здоблений, дост високий, накриват ся го хустком.

6) Хімля /кондя/ - назва закрученого волося в молодой по очепынах, але не в дівкы.

7) Барханок/Гаунок – чорна опаска, часто вышывана, ниско брез чело.

Весільні сьпіванкы

(Зальоты, іношы, спросины, заручыны)

Повіч мі, Катрено

Повіч мі, Катрено,
Повіч мі на разі,
Най мої коникы
Не стоять на дразі.

Бо мої коникы
Дуже мя коштуют,
Ани єдну ночку
Дома не ночуют.

Радте же ся радте

Радте же ся радте,
За кого мя дате.
Моя рада така,
Же лем за гудака.

Гудак буде грати,
А я танцювати.
Так мы ся буде
Хліба дорабяти.

Зозуля кукала,
Правду повідала,
Же я ту не буду,
Где-м ся виховала.

Ой, дівча, дівча.

Ой, дівча, дівча
З панського роду,
Вийд-же ты гу мі
На загороду.
Гоя-гоя, гоя,
Вийд-же ты гу мі
На загороду.

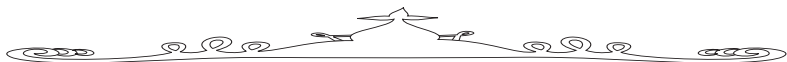
Я бы вышла,
Але ся бою,
Ты бы мя зрадил,
О то не стою.
Гоя-гоя, гоя,
Ты бы мя зрадил,
О то не стою.

Катрено моя,
Напій мі коня,
Не напою, бо ся бою.
Бо ищи-м не твоя.
Гоя-гоя, гоя,
Бо ищи-м не твоя.

На Вінцях

Сходте ся дівчата
Складайте барвіночок
На Оленин віночок

Вий ся нам віночку гладко
Як червененьке ябко

Од волоска до волоска
Най же иде поголошка

Прошу мамко вінки вити
Прошу поблогословити
А мамонька ей так мовит
Най тя моя дівко - Господ благословит

* * *

Мамусь, моя мамусь, єдну мене мате,
Лем сой подумайте, за кого мя дате.

Ци за богатого, ци за гудобного
Кобы лем мамичко, гея, за гардого.

Віночок

Віночку, віночку, з дрібного барвіночку
Як ем тя тримала, в ладі в прискриночку.

Тримала тримала, не могла тримати
Пришли добры люде, мусілам тя дати.

Дай ся вінку красні вити, юж я тя не буду
білше носити.
Лем тоту суботоньку, и в неділю годининьку.

Выбивай Марисю, по сцінах клиночки
Там где ты вішала, зелены віночки.

Не буду, не буду, клиночки выбивала
Зостає ту сестра, то буде вішала.

Мамцьо, Мамцьо

Мамцьо-мамцьо, мамичко моя, /х2
Купте вы мені периночку,
Най ся выдам того рочку.
Мамцьо-мамцьо, мамичко моя.

Дівусь-дівусь, дівочко моя, /х2
А ищы ты не доросла,
Жебы ты уж замуж пошла,
Дівусь-дівусь, дівочко моя.

Мамусь-мамцьо, мамичко моя, /х2
Лем вы на то нич не дбайте,
А мене уж замуж дайте,
Мамусь-мамусь, мамичко моя.

Дівусь-дівко, дівочко моя, /х2
Треба скринкы и до скринкы,
Заголовків и перинку,
Дівусь-дівко, дівочко моя.

Мамо-мамцьо, мамичко моя, /х2
Ліпше з мужом на камени,
А як з вами на постели,
Мамо-мамцьо, мамичко моя.

Дівусь-дівко, дівочко моя, /х2
Більше будеш кыйом бита,
Як при мужы хліба сыта,
Дівусь-дівко, дівочко моя.

Мамусь-мамцьо, мамичко моя, /х2
Нич вы на то — нич не гварте,

Лем вы мене замуж дайте,
Мамусь-мамусь, мамичко моя.

Мамо-мамцьо, мамичко моя, /x2
Ліпше з мужем под тернином,
Як з мамичком под перином,
Мамо-мамцьо, мамичко моя.

Розвила ся черешенька, розвила

Розвила ся черешенька, розвила,
Вшыткы горы и долины прикрасила.
Стоїт під ньом дівчинонька, малювана,
За ньом, за ньом — стара мати заплакана.

Не ход за мною, моя мамко, ой небого,
Не піду я за тамтого, за старого.
Лем я піду з-поза воды, з-за потічка,
Ой за того миленького шугаїчка.

Розвила ся черешня, розвила,
Юж ся дівка до шугая притулила.

Чорна волна на білом баранку

Чорна волна на білом баранку,
Гдеж ты идеш, гдеж ты идеш,
Малюваний Янку?
Не далеко, до сусіда тестя,
Тесту-тесту, тесту-тесту,
По младу невесту.

Повідали же мні ей не дадут.
Дадут-дадут, дадут-дадут.
Ищы выпровадят.

Дадут мні там дівча чорноброве,
Дадут мні з ньом, дадут мні з ньом,
Волы и коровы.
Дадут мні з ньом и коника в сідлі,
Што там стоїт, што там стоїт,
По коліна в сриблі.

Дадут мні з ньом скриню малювану,
Дадут мі ей, дадут мі ей,
Дівчыну кохану.

Там за нашом хыжом

Там за нашом хыжом,
Єст зелена грушка,
Похылила ся ей /x2
Зелена галузка.

Галуз ся схилила,
Вершок ся ей зломал.
Парадний паробок
З дівками в карты грал.

Як грали, так грали,
Полягали спати,
Прилетіл білий птах
Почал іх зганяти.

Вставай Ганцю горі.
Дост ти ся выпала,
Бо уж твій віночок
Быстра вода взяла.

Як она го взяла,
Та най сой го несе,
Она мні го зопре
В калиновом лесе.

В калиновом лесе
Вода древко несе,
Сидит на нім дівча
Дробны власы чеше.

Чесала, чесала,
Горенько плакала,
Же уж свой віночок
На картах програла.

Ой вінку, мій вінку,
З дробного барвінку,
Як я тя тримала
В скрині, в перескринку.

Не моглам я тебе,
Долше затримати,
Пришли добры люде
Мусілам тя дати.

Зелен барвіночок

Зелен барвіночок
Собі на віночок...
Як го назберала,
Тай сой заплакала,
Чого-ж я ся млада
Тераз дочекала.

Просим, мамцю, вінці,
Просиме, благословити,
А мамичка так мовит:
Най вас Бог благословит.

Вий ся, вінку, вий ся —
Квіток до квіточка,
Най ся парадує
Молода дівочка.

А вінку, мій вінку,
З дрібного барвінку,
Радо-м тя зберала,
Як ем діувала.

А вінку, мій вінку —
Як майова ружа,
Не жаль тя стратити
За гардого мужа.

Было не рубати

Было не рубати зеленого дуба,
Было мя не брати, коли-м ти не люба.
Ой мати, мати, калиновий цвіт,

А уж ты мі завязала,
За нелюбом світ.

Ой мати, мати, мати час, /x2
Мене за муж дати час, /x2
Мене медже людей,
Може мені легче буде.

Было не стинати зелену калину,
Было мя не брати молоду дівчыну,
Ой мати, мати, калиновий цвіт,
А уж ты мні завязала,
За нелюбом світ.

Ой мати... и т. д.

Было не копати под порогом ямы,
Было мя не брати от няня от мамы,
Ой мати, мати калиновий цвіт,
А уж ты мні завязала,
За нелюбом світ.

Ой мати... и т. д.

Молодий выберат ся до молодой

Выберай ся сыну в щесливу годину,
По гарду дівчыну, по добру газдыню.

До миленькой блато, я нич не дбам на то,
Переложу дручкы, прейду помалючкы.

Отвор мила отвор, бо-м ту давно не был,
Бо я твої двери, отверати забыл.

Отвор-же мі мила малюваны врата,
Жебы-м сой не зломил перечко зо злата.

Бо як бы-м сой зломил єдну галузочку,
То бы-с уж не была мойом ффраеречком.

Ищым ся не думал в тім рочку женити,
Мусіла-с мі мила штоси поробити.

Молодята выбирают ся до сьлюбу

Не старай ся Насто, же будеш хліб печи,
Напече ти Михал — дост помеже плечы.
Не плач Марцю, не плач! Не буде ти кривда,
Твои чорны очы, не высхнут ти нигда.

Мусіла-с ты Насто, в долину смотріти,
Же ты не віділа за кого маш піти.
Мусіла Настичка тогды задримати,
Же она не знала, кому ручку дати.

Хвіє ся верба, хвіє — од верха до кореня;
Бере ся Марця, бере — од отца, од матере.

Зберай ся, Марічко, зберай ся з нами,
Прилож твої злости трома каменями.

* * *

Выход же нам, выход, наша пані млода,
Абы зме віділи, што в тя за подоба —
Ци-с така як была, ци-с ся премініла,
Бо-с білом хусточком голову завила.

Дали мы тя, дали, в зеленом віночку —
Тепер тя найдеме уж в білом рубочку.
Дали мы тя, дали, в тій перлової парті
Тепер тя найдеме в білом пекалаті.

Весілы:

Не будеме пити тоту гірку воду,
Докля не гвидиме нашу панну млоду.
Выход, Марись, выход з той нової коморы,
Выношай, выношай вінок барвінковий.
Дали-сте нам дали, періжкы печены,
Дали-сте нам дали, Янічкови жену.

Дружбове:

Зелене-м посіял, зелене мі зышло,
Яке-м дівча любил, таке за мня пішло.
Ище-м ся не мысліл в тім рочку женити,
Мусілас мі, Марись, штоси поробити.

Свашкы:

Штырі коні в цугу, пятый на ланцуху,
Зберай ся, Марись, з Янічком до сьлюбу.
Грайте — гудаци, різко /x2
Кланяй ся, Марисю, низко.
Низко, низко попри земли /x2
Яко отцу, так матери.
Яко отцу, так мамонці,
Так и вшыткій родинонці.

У молодой по сълубі

Пусте, же нас пусте, або нам отворте,
Бо ся погніваме, то ся повертаме.
Пусте же нас пусте, бо гев нас не дуже,
Полтора-ста сватов, дванатцет гудаків!

Пусте же нас пусте, або нам отворте!
Най ту не стоіме, на вашом подворце!
Пусте же нас пусте, хоц лем над челюсти,
Мы от вас пойдеме, лем ся загреіме!

Не будеме істи, не будеме пити,
Покаль нам не дате, по што мы ту пришли.
Не будеме пити тоту сливовицю,
Покаль нам не дате нашу молодицю.

* * *

Чом ваше окенко красно мальоване?
Ей, бо в него миленький, хоцколи загляне,
Чом ваша заградка окописта квітя,
Ей, жебы было дівчатку віночки вывити.

Ей, певно ты дівчатко, ей, добрі ся не чуєш,
Ей, коли свое личко, ей фарбами малюєш.
Ей, добри ся не чую, ни ся не малюю,
Ей, лем по з зільом воду, та ся румянію.

Чом же ты дівчатко, ей таке не веселе?
Ей, бо и млин на воду, ей, без воды не меле.
Горы моі горы, ей зелены дубравы,
Якы в ваших дівчат, премиленькы бровы!

Ани ся не смучу, ни ся не веселю,
Ей, лем ся так проходжу, по меж ліс по полю.
Николи бы я вас не любил дівчатка,
Ей, як бы вы не мали, ей чорны оченятка.

Ей, та чого орати, чого боронити,
Та чого дівчатко, ей до сьлюбу мусіти.
А в наших Карпатах, ей прекрасны дівчата,
Ей, хлопці їх не люблят, бо дуже завзяты.

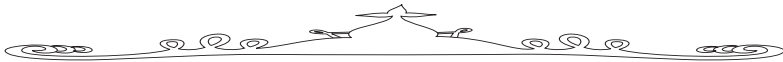
Ани ся мі не хваль, ани не преказуй,
Ни ся мі на очы, веце не показуй!
Чом твое серденько для мене студене,
Ей, бо твое таке, фальшыве для мене.

Заграйте мні гусьлі

Заграйте мні гусьлі, заграйте мні басы,
Най сой выганцюю свої млады часы.
Заграй мні музика, на цілого смька,
А я ти заплачу, як продам коника.

За ярчком коні, хто-ж мі пойде по ні,
Самому ся не хце, милой не мам еше.
Шугаю малючкий, воз ты мя на ручкы,
З ручок на колена, буду твоя жена.

Ой Боже, мій Боже, таку мам мамичку,
Што мя за муж дали, таку невеличку.
Корову не здою, бо хвоста ся бою,
Хыжу не замету – мітлу не занесу.

* * *

Мышліла-с мамусю, же ся мя не збудеш
А ты ищы за мною гірко плакац будеш.
Ани ти не буде хыжа заметена,
Ани ти не буде постіль постелена.

Дала-с мене мамцю, на шыроку ролю,
Не на роскіш то мі — лем на біду мою.
На великій роли треба рано стати,
А я молоденька люблю долго спати.
Повідают на ня, же я розкішниця —
Не робит ту за мя, жадна робітниця.
Повідают люде, же я роскошую,
А я небожатко дост ся набідую.

Кукала зозула, правду повідала,
Же я там не буду, дем ся выховала.
Мамо, моя мамо, не зганяй мя рано,
Бо моі рученьки, нароблени давно.

Лем ты мене зожен, як сонечко зыйде —
Дост ся ту нароблю, ніж гори обійде.

В долині калина

В долині калина,
Красно завітала,
Не дала-с мі мамусь, /x2
Кого я кохала. /x2
Дала-с мене мамусь
За хлопа старого,
Болит мя голова,
Як вижу младого.

Дала-с мене мамусь,
За хлопа од ролі,
Он мя рано будит,
Мя голова болит.

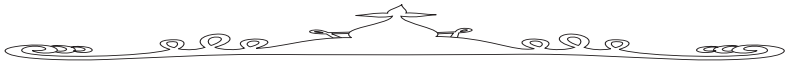
Як под старым дубом,
Трава пожелтіє,
Так при старом мужі,
Жена постаріє.
Под молодым дубом,
Трава зеленіцька,
Так при добром мужі,
Жена молодицька.

Тота наша любов,
Зышла нам на марност
Забыл я повісти,
Дівчатку добраноч.

Добра ночка, добра,
Дівчыно надобна,
И тобі ден білий,
Мой Яничку милий.

Не старай ся млада

Не старай ся млада, же не знаш хліб печы,
Напече ти Петро, дост помеже плечы.
Шкода тя дівчатко, шкода тя — шкода тя,
Ей бо тот твій младий, не для тя - не для тя.
Шкода тя дівчатко, шкода тя за него,
Гуня пожычана, холошні не его.
Не старай ся дівусь, он добрі газдує,
Ани одну ночку, дома не ночує.

Смот-же ты дівчатко, на тот свой віночок,
Як ся ти трепоче, доєден листочок.
А ци ты дівчатко каменне серце маш?
Же за своїм вінком заплакати не знаш.

Ой вінку мій вінку з дробного барвінку,
Як я тя тримала в скрині, перескринку.
Не могла я тебе долше затримати,
Пришли добры люде мусілам тя дати.

Пані млада наша, поймала пташа,
Поймала двое, чубаты обое.

А до церкви єдно, а із церкви двое

А до церкви єдно, а із церкви двое,
Радує ся мамичко, бо то діти твої.
Тот зборовский клѣбан, ходит так як німець,
Не єдною дівчыні здойме з главы вінец.

Не мам волю, не мам, ани за єдного,
Лем мі серце прагне за староданого.
Ей, кед бы ся поцтивост на скалі родила,
То бы каждая дівка поцтива ходила.

Але же ся поцтивост на скалі не родит,
Прото не каждая дівка - поцтива ходит.
Моя фраїречко, ци бы ты жадала,
Жебы-м к тобі ходил з поля до валала?

Нихто мі не винен, лем моя стара мать,
Она мі казала зо шельмом воли пасть.

Было пасти, было пасти, але знати яко,
Было себе посувати от землі далеко.
Я ся посувала, аж на щыре поле,
Он на мя заволав, врат ся сердце мое...

Рубал ем чатину

Рубал ем чатину /x2
Овечкам на зиму, /x2
Рубал я цілий день
Овечкам на тиждень.
Уж телу чатину —
Овцы обереают,
Уж мою миленьку —
За муж выдавають.
Кед ей выдавають
И я пойду за ньом.
Буду ся призерал,
Ци ест вельком паньом.
Сідит за столичком
Меже друженьками,
Протерат сой очка —
Гусіма перками.
Хоц быс протерала
Єдвабном хусточком,
Была-с — уж не будеш
Мойом ффраерочком.

До сьлюбу лем єдно

До сьлюбу лем єдно, а зо сьлюбу двое,
Призрий ся мамичко, ци твоі обое?

Ой, дали сте, дали, шугайови жену,
А тепер нам дайте, курочку печену.

Курочку печену, барана цілого,
Та ся забавиме, аж до дня білого.
Уж ем ся оженил, уж буду свою мал,
Уж я вас не буду, дівчата любувал.

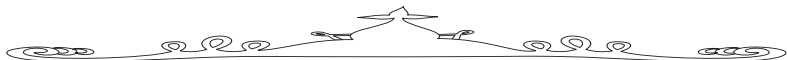
Зелена Рута

Зеленая круга рута, жовтий цвіт,
Цили-м мому миленькому – дуже літ?
Цили-м ему кошуленьку, не вшыла?
Цили-м ему до серденька – не мила?

Написала бым листочок – не гмію,
Післала бым пісванценька – не гмію.
Іхала бым на конику – бою ся.
Єст там вода великая – втопо ся...

В огородочку зіля

В огородоньку зіля,
В тим домоньку весіля,
Випуст же мамонько,
Свое стадонько!
Свое стадонько,
Нех выпасе зільонко,
Най выпасе, выгалаше,
Вшыткым дівкам на заздрист,
А Ганусі на завіст!

* * *

Воберний ся Ганусю за собом,
Як там плаче родинонька за тобом
Воберний ся, Ганусю, ищи раз,
Як там плаче родинонька —
А то варз!

* * *

Рубай матусю ліску,
Ведемо ти невістку...
До коморы ключницю,
До поля робітницю!

Пльвала чорна былъ по воді

Пльвала, пльвала,
Чорна былъ по воді,
Буд мамцю здорова /x2
Бо я на выході.

Повідала-с мамцю,
Же ся мя не збудеш,
Я ти повіла, /x2
Же плакати будеш!

Же будеш плакати,
Будеш жалувати
Як ти буде една /x2
Лыжка зіставати...
Лыжка зіставати,
А в полю робота,
Заплачеш си нераз /x 2
Як бідна сирота!

Марись моя, Марись!

Марись, моя Марись,
Ты файна як ружа,
Будеш мати мужа /х 2
Хпаде з тебе ружа.

Твої личка файны,
Як ружеві квіты,
Будеш мати діти /х 2
Спадут з тебе квіты.

Мої сьпіваночки,
Де я вас подію,
Піду я до ліса /х2
В лісі вас посію.

Там будут дівчата,
По гриби ходити
Мої сьпіваночки /х2
Будут находити!

Ідеме, Ідеме з гори до долини

Подав М. Трохановский с. Поляны

Ідеме, ідеме з гори до долини,
Ідеме глядати, той новой родини
Ідеме, ідеме, дражки не знаєме,
Добры люде знають, та нам повідають.

Вершком мила, вершком, а я піду крайом
Там мы ся зыйдеме, під зеленим гайом.

Треба бы нам, треба стільця шырокого,
Наша пані млада роду великого.

До стільця сідати, мамичкы не мати,
Зийдте мамо з неба, бо вас тераз треба.
Не будеме істи, не будеме пити,
Покля нам не дате, пошто зме ту пришли.

Пришли зме ту, пришли, по дівча червене,
По дівча червене, по гуся печене.
Дайте же нам, дайте, што нам мате дати,
Бо мы не будеме на дармо стояти.

Фалечний ты шугай, фалечны очы маш,
Ани кроплі кърви справедливой не маш.
Фалечний ты шугай и твоі очата,
Лем бы позерали, де шумны дівчата.

Виберай ся, млада, виберай, виберай.
Што-с си заробила, вшытко си позберай...

Призрий ся Ганічко

Тоту сьпіванку сьпівали, як молоду брали
свашкы з дому до газди (молодого).

Призрий ся Ганічко
На вышній облачок,
Ей, як за тобов плаче—/x2
Отец неборачок.

Отец неборачок,
Мати сиридниця,

Ей , бо ся ім виберат — /x2
З хыжы робітниця.

Ани ті не буде
Корова здоена,
Ей, ані ті не буде — /x2
Хыжа заметена.

Ани ті не буде
Твій столичок гмыгый,
Ей, ані ті не буде — /x2
Обрусом накрытый.

Весільны присьпівкы

Так ем присігала, аж мі ногы стерпли,
Же тя не опушу, аж до самой смерти. — /x2
Ой до сьлюбу єдно, а зо сьлюбу двое,
Призрийте ся, мамусь, ци вашы обое. — /x2
Юж ем ся оженив, юж буду свою мав,
Юж я вас, дівчата, не буду любував. — /x2
Юж ем ся оженив, юж мі по весілю,
Таку-м сой жену взяв, як білу лелию. — /x2
Наша черешенька верхом зелененька,
Попри добрім мужу жена молоденька. — /x2
Пристаła, пристаła кошеля до тіла,
Достаła Марися, кого сама хтіла. — /x2

* * *

Чому дружкы не сьпівают,
Бо за рідки зубы мают,

Треба тісто замісити —
Дружкам зуби заліпити.
Пришли нам ту приданяне,
Што мы ім ту істи даме!
Навариме дрібных трісок,
Накладеме на сім мисок.

* * *

Дівчатко, дівчатко, повідж мі на разі,
Най мої конички, ей, не стоять на дразі.
Бо мої конички вельо мя коштуют,
Ани єдної нічки, ей, дома не ночуют.

Ой, Боже мій, Боже, на мою мамичку,
Же мя замуж дають, ей, таку невеличку.
Ни шити, ни прясти, ни хыжу замести.
Корови не здою, ей, бо ся хвоста бою.

А за нашом хыжом, копа сена — /x2
Вчера была дівка — /x2
Гнеска жена.
Вчера была дівка під віночком — /x2
А гнеска невіста — /x2
Під чепочком.
Вчера была дівка заплетена — /x2
А гнеска юж жена, /x2
Почеплена.
Вчера была дівка татусьова — /x2
А гнеска юж жена — /x2
Ванюсьова.

Подала Анна Драган з Розділя

* * *

Мамцю, мамцю, мамичко моя
Або вы мі сукні кройте,
Або вы мя замуж дайте —
Мамцю, мамцю, мамичко моя.

Ганцю, Ганцю, Ганічко моя,
А ищы ты не виросла,
А юж бы ты, замуж пошла —
Ганцю, Ганцю, Ганічко моя.

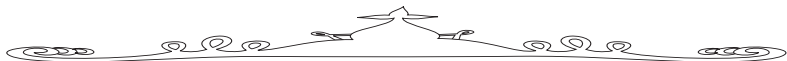
Мамцю, мамцю, мамичко моя,
Ліпше з мужом на камени,
Як з мамичком на постели —
Мамцю, мамцю, мамичко моя.

Ганцю, Ганцю, Ганічко моя,
З мужом треба скринку и перинку
И пінязи міхиринку —
Ганцю, Ганцю, Ганічко моя.

* * *

Юж ся мі поправді
Парібство сприкрило,
Юж бым ся оженил,
Жебы ся трафило.

Жебы ся трафило
Добрі по свідому —
Жебым си не привюл
Лем дашто додому.

* * *

Почекай ня Янцік
На діравім мості,
Принесе ти рыбка
Перечко на хвості.

Не една рыбонька
Попід міст перешла,
Ищи ем не віділ,
Жебы перко несла.

* * *

Порахуй дівчатко
Тівко днів до рочка —
Кілько я вилежав
Біля твого бочка.

Хоц бы іх рахував
И сам писар з Відня,
Тоды не врахував
Тоти ночки нигда.
Порахуй Янічку
Тівко звїзд на небі,
Як іх порахуеш
Достану ся Тобі.

* * *

До сьлюбу єдно,
А зо сьлюбу двое,
Дай же Пане Боже,
Жебы было трое.

Як ем сьлюб брала
То мі ноги стерпли,
Бо-м ти присігала
Вірно аж до смерти.

А ты мі миленькій
Так вірно присігал,
Як зо сьлюбу ишол
Та іншу любувал.

Яка-ж то ся стала велька змена

Яка-ж то ся стала велька змена — /x2
Вчера было дівча, /x2
Днеска жена.

Вчера было дівча під віночком — /x2
Днеска уж невеста, /x2
Під чепочком.

Вчера было дівча, мамко моя — /x2
Днеска уж невеста, /x2
Яничкова.

Оженив-єм ся

Оженив-єм ся, не призрив-єм ся —
Жена мі ся не здає.
На криво ходит, на криво смотрит —
Та и кривий ніс має.

З горы ся хмарит, з доли ся хмарит —
Буде ляло цілу ніч.
Сподобало мі ся дівча в сусіда —
Але мі го не хцут дац.

* * *

На колена клека пред трема образы
Присягала Зюзка три разы, по разі.
Ищы присігала, пред панну Марию
Достала Яничка, як білу лелию.

Горы моі, горы, моі приятелі —
Як вы мі залегли до мойой матери.
Сходжают ся горі, сходжают ся ниже,
А жебы мі было до матери ближе.

* * *

Кед я ишол з курама кукурицю платиц,
Ціпы ся мі поламали, мусіл ем ся вратиц.
Ціпы ся мі поламали, балень ся мі скривил—
Ах, Боже мій премилений, чим ся буду жывил?

Біловежскы хлопці, дайте собі заграц,
Лем собі не дайте жолты власкы торгац.
Грают в корчмі, грают, аж чорна зем дуднит—
Моя фраіречка впала мі до студні.

Што робте, то робте, в корчмі грац престанте,
А мою фраірку зо студні тягайте.
Сироты, сироты, вельо вас по світі —
Иде новий рочок, где ся подіете.

Ах, яка то, яка тота ніч барз кратка,
Ищы-м не уснула, уж мя зганят матка.
Пониже Левочы, там ся вода точит —
Хто нема фраіркы, най до ней скочыт.

Где тота овечка

Где тота овечка, што в перед водила —
Пішла до убочы, скала ей убила.
Не пий коню воду, бо вода не добра
Сколумутила ей Аніцька надобна.

Кед ей сколумутила, най собі ей пие —
Так мій враний коник про ню не загыне.
Волкы моі, волкы, вчас я вас выгнала,
Вы ся не напасли, я ся не выслала.

Ёй, Кошиці, Кошиці

Ёй, Кошиці, Кошиці,
Мурованы пивниці —
Ёст там дівча румяне
За сто златых ставлане.
Кебы мі ю хтіли дац,
Пошол бы я ю питац,
Дал бы-м ся на выменю
Взял бы-м ей за жену.

А мій отец гуторит,
Же мі не даст по воли,
Же мі купит злате перо,
Пошле мене до школы.
Я до школы не піду,

Я ся учыл не буду,
Ліпше сяду на коника,
За гусара поїду.

Соколе, голубе,
Што робиш, тай буде,
Пищалочки стружу,
За дівчатом тужу.

Єй, тужу я, тужу,
Ци я ту выслужу?
Єй, двою я, двою
Ци я ту выстою.

* * *

Татарка, татарка, зелена татарка,
Посмот ся, мамичко, яка ладна парка.
Взяли зме вам єдно, а привели двое:
Посмот ся, мамичко, ци твої обоє?
Посмот сой, мамичко на свої діточкы,
Як сой красні сідят, як два голубочки.
Дружбове:
Юж ем ся оженил, юж буду свою мал,
Юж я вас, дівчата, не буду любувал.
Юж ем ся оженил, юж мі по весілю —
Таку ем взял жену, як білу лелию.

Дружбове и дружкы:

Дівчатко-квіточок, де-с діло віночок?
Пішла ем ся мьги, впал мі на ярочок.
Доставай, дівчатко, правом руком до дна,
Та ты го дістанеш, як го будеш годна.

Хоц бым го дiстала, штож мi тепер по нiм,
Як мi облeтiли два листочки на нiм.

Весeльнi:

Шумiла береза, як ся розвивала,
Плакала Марися, як ся выдавала.
Не шуми, березо, будеш листя мати,
Не плач ты, дiвчыно, будеш мужа мати.

Плаче, Матрона, плаче, сызы iй падають,
Аж iй на камiню ямки выбивають.

Штыри воли в ярмi

Штыри воли в ярмi,
Моя мила дай мi
Солодкой гамбусi /x2
Не повiч мамусi.

Любте же ся любте,
Лем ся не погубте,
Бо вы млади люде,
Та вам горе буде.

Выще села дражка,
Ниже села путь – путь,
Подже мiй миленкий
Палюночки куп – куп.

Купил мi миленкий
За гроша паленки
До рочка банувал,
Же дуже скельтувал.

Ой піду я, піду, кади я ходила

Ой піду я, піду, кади я ходила —
То я собі найду, кого я любила.
Заросла мі стежка, заросли потічки,
Жебы-м не ходила до свойой мамічки.

Ружа, дівча, ружа, закля не маш мужа,
Будеш мати мужа, впаде з тебе ружа.
Квіток, дівча, квіток, закля не маш діток
Будеш мати дітки, впадут з тебе квітки.

Оженив ся старий

Оженив ся старий,
Взяв собі молоду —
Привів си до хати
Велику незгоду.
Задумал ся старий,
Що далі робити —
Ци жити з ньом дальше
Ци ся розводити.

Надумав ся старий —
Треба разом жити,
Бо то нема з чого
Живляня платити.

Ой не так то, не так,
Як ся комусь здає —
Хоц ма гарну жінку,
Коханок шукає.

А я без коханок
З жінком добре жыю —
А од ненависти
Я сой руки вмыю.

А што люде плетут,
Не треба вірити —
Хоц муж ест старенький,
Треба го любити.

Почекай молода,
И ты будеш стара —
Чого-с ся віддала,
Кед не была пара.

Дякую няньови и своей мамонці

Дякую няньови и своей мамонці.
Же я свой віночок лишыла в церковці.
Як ем присягала, аж-мі ногы стерпли,
Же ты не опуцу миленкий до смерти.

Тішыт ся родина, вшиткых ем втішила,
Же-м своїм родичам ганьбы не зробила.
Не вір паробкови, ход он ся ти божыт,
Покаль ти на престол два пальці не зложыт.

Подме-же мы подме...

Подме-же мы подме, бо мы не зайдеме,
Темна нічка зайде, где преночуеме.

Идеме – идеме, дражку не знаеме,
Добры люде знают, та нам повідают.

Идеме – идеме, з горы до долины,
Идеме глядати, той новой родини.
Панове - сватове, поволи стріляйте,
Соломяне місто, лем го не запальте.

Як го запалите, та го заплатите,
А нашу молоду, любити мусите!
Отверай мамичко двери на сьвітлицю,
Бо мы ти ведеме добру робітницю.

Чого жес ту пришла, и чогос сой сіла?
Ты ту не робила, што же будеш іла?

Впшыткы госыці весільны...

Не далеко лем за воду,
Повеземе нашу молоду –
Заголовкы и перину,
И пінязы повну скриню.
Як-я одталь піду
Комуси жаль буде,
Заплаче сы за мною,
Але пізно буде.

Будте мі здоровы
Горы и долины,
Бо я ся выберам
Од своей родини.

Будте мі здоровы
Вы мої пороги,
Кади ходжували,
Мої млади ногы.

Будте мі здоровы
Мої товаришкы,
Не буду ходила,
За вами на фишкы.

Ани на фишкы,
Ани на ягоды,
Будте мі здоровы
Дівчата молоды.

Посмот ты дівчатко
На тоты клиночкы,
Кади ты вішало
Свої пацюрочки.

А весільны гості не мают,
Бо ся домів не зберают,
А газдови юж не мило,
Бо з барилкы ввівітрило.

Загучали горы

Загучали горы, загучали лісы
Де ся мі поділи, мої млади часы.
Часы мої часы, не ужыли красы
Мої млади літа, не ужыли сьвіта.

Гей уж я ся оженил

Гей, уж я ся оженил, гей, буду газдувати.
Жена свині пасти, а я навертати.

Ей, сивий голуб, сивий

Ей, сивий голуб, сивий,
А голубиця сивша,
Отец, мати мила,
Але жена мильша.

А ци тота, ци не тота

А ци тота, ци не тота, што рано вставала,
Посмотріла до окенка, же ся не выпала.
Ищы не ден, ищы не ден, слава Пану Богу
Ищы я ся попритулям гу своему милому.

Не тота мі мамця

Не тота мі мамця, што мя виховала
Лем мі тота мамця, што мі дівча дала.

Дівчата и дружкы

Розкошонькы моі, як сте ся минули,
Як тоты квіточкы, што на яр квітнули.

Квіточкы квітнули и квітнути будут.
Сьпіваночкы были, але юж не будут.

Сьпіваночкы мої складаны, складаны,
Што-м сой наскладала коло своей мамы.
Піду до свекрухы, стану на порозі:
Сьпіваночкы мої — в далекій дорозі.

Мам я жену молоду

Мам я жену молоду,
Не пущу ей на воду —
Могла бы ся втопити,
Мусіл бым ся женити.
Ой ты старий сиваку,
Вывед коня на млаку —
Там ест трава и вода,
И дівчына молода.

Ой ты старий шалений
Міняйме ся на жены —
Дам ти стару за младу,
И капусты заграду.

А уж я ся оженил,
Та уж буду свою мал —
Ой уж я Вас дівчата,
Та не буду любувал.
А уж я ся оженил,
Уж мня няньо одділил.
Дал мі кожух з вошами,
Жебы-м рушал плечами.

* * *

Чепте же ей чепте, до нового чепця,
Жебы мала ищы, того року хлопця!
Не дай собі дівча, вінок з главы зняти,
Бо будеш ты за ним долго банувати.

* * *

Ведеме ей зачеплену
Така наша пані-млада,
Як на ярку быстра вода.
Така она весела,
Як-бы мала три села.
Идеме мы з коморечкы,
Дайте же нам палюнечкы
Зробили-зме з дівкы-жену,
Ведеме ей зачеплену.
Не далеко лем за воду,
Поведеме нашу младу,
Заголовкы и перину,
И пінязи полну скриню.

* * *

На зеленой пасіці,
Розмария квітне.
А чыеж-то дівчатко
В коморі завите?

А хто-же го завивал?
Хто за ним банувал?
А ищы бы банувал,
Але уж го достал.

Хто бы мою женічку любувал

Каждий пташок по стромычку сідат,
Каждий собі полекшаня глядат.
И я собі полекшане найду
Возму піду медже дві панны.

В єдні піду, повім словечко,
В другі піду, розкажу і вшытко.
То про тебе мила вшытко
Што мы так ся любовали вірно.

Хто ся женит про дуже пінязи
Тому ласка долго не выдержыт
Я ся женил про дуже пінязі
Ой Боже мой як мя вшытко мерзит.

Хто про красу – краса лем до часу,
Хто про любов – ма на вічність.
Хто бы мою жену любувал –
Вшыткы бым му пінязі дарувал.

* * *

Зыйд же мамцю з неба, бо вас ту гнес треба.
Освятити воду, омьги молоду.
Не приду не приду, я не можу прити.
Лем я буду з неба, Господа молити.

Ой піду я, піду

Ой піду я, піду, кади-м я ходила
Та-й я собі найду, кого я любила.
Ой, иду я иду, сама не знам кади
Заросла мі стежка, розмарийом всяди.
Заросла мі стежка, заросли потічки
Жебы-м не ходила, до свойой мамичкы.

Сьпів приданя

Заграй, же нам, заграй,
Гей, як нам маш заграти,
Бо ту не будеме,
Гей, долго танцювати.

Танец и сьпів

Горіла липка, горіла,
Моя мила под ньом сідила,
Іскоркы на ню падали,
Паробци за ньом плакали.

А вы паробци не плачте,
Зелену липку загасте.
В решеті воду носили,
Зелену липку гасили.

Зелена липка ядловец,
Ліпший паробок, як вдовец,
Бо вдовец бие, катує,
Паробок личка цілує.
Ой, я сой хлопец, хлопчина,
Ой, не мам няня ни мамы,
Лем тоту єдну дівчину,
Што я сой ту зньом танцюю.

* * *

Пришли нам ту приданяне,
Штож мы ім ту істи даме,
Нарубаме дробных трісок,
Накладеме на сім мисок.

Пришли нам ту приданяне,
Штож мы ім ту істи даме,
Заріжеме ім барана,
Най ся гостят аж до рана.

Таньцували сватове,
Вшьткы новобранці,
Тепер собі погуляют,
Панове приданці.

* * *

Жаль мі є, жаль мі є,
Жаль ня потрясує,
Хто мня не виховал
Там мі розказує.

Хто мня не виховал
Раз мі істи не дав,
А тераз ся буде
На мі поневерав.

Познати, познати,
Котры хлоп женати,
Проквитат му личко
Як горнец шербати.

Было не рубати

Было не рубати зеленого дуба —
Было мя не брати, коли-м ти не люба.
Ой мати, мати калиновий цвіт —
А уж ты мні завязала
За нелюбом світ.

Ой мати, мати, мати час, /x2
Мене за муж дати час, /x2
Мене меже людей,
Може мені легче буде.

Было не стинати зелену калину,
Было мня не брати, молоду дівчыну.
Ой мати, мати калиновий цвіт —
А уж ты мні завязала
За нелюбом світ.

Было не копати под порогом ямы,
Было мя не брати, од няня од мамы,
Ой мати, мати, калиновий цвіт —

А уж ты мні завязала,
За нелюбом світ.

Ой, мати... и т. д.

Гора, гора, горувата

Гора, гора, горувата,
Моя мила волювата
Гей, я-я, гей, я-я-я, гея-гея.
Хоц бы мала и три воля,
Бодай была мила моя
Гей, я-я-я.

Чорна гора родит попер,
Чья же я, буду тепер,
Гей, я-я-я.
Гей-я-гоя, сама своя.
Прид Яничку, буду твоя,
Гей.

Янчык-Янчык, не буд блазен,
Не пропивай вшытко разом,
Гей, я-я-я
Бо як пропеш, не будеш мал,
Прийде зима, будеш жебрал,
Гей, я-я-я.

Ци я в Лузі не калином цвила

Ци я в лузі, не калином цвила,
Ци-ж я в лузі не червена была,

Взяли мене поламали,
И галузя повязали.
Такаж доля, така доля моя! /x2

Ци-ж я в мамы не єдина была
Ци-ж я в няня не любима была,
Взяли мене повінчали,
И сьвіт мені завязали.
Такаж доля, така доля моя! /x2

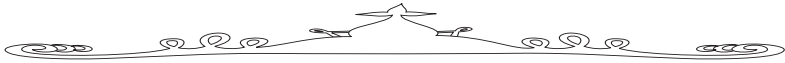
Ци не ліпше было ся втопити,
Ци кращого хоц во сні полюбити?
Были річки повысыхали,
Были кращы, повмерали,
Такаж доля, така доля моя! /x2

Мамцю моя, мамцю

Мамцю, моя мамцю,
Лем мя єдну мате,
Добрі подумайте,
За кого мя дате.

Не дайте мя за двох,
Тілко за єдного,
Добрі сой уважте,
Жебы за файного.

А моя родина
Барз ся добрі має,
А я в чужі хаті
Як мі Пан Біг дає.

Мисьлілас, мамусю,
Же ся мене збудеш,
Я ти новідала,
Же плакати будеш.

Я ти повідала,
Же будеш плакала,
Як ти една лыжка
Зоставала буде.

Лыжка ти зостане,
В хаті буде пусто.
Заплачеш сой за мною,
Бо ти буде тяжко.

А я в свойой мами
Вигулява ями.
В чужой мами рівно,
Гуляти не вільно.

Не вільно гуляти,
Не знам нич робити,
Не раджу вам, дівки,
Од своїх мам ити.

Сьпів дружбів

Дружба я сой, дружба,
Горька моя служба,
За три рочки-м не косил,
Дружбити-м ся просил.

А нашы дружбове,
Барз ся парадуют,
Же сой на дружбинах
З дружками танцюют.

А нашы дружечкы,
Танцюйте вы з нами,
А най вам не росне
Травка под ногами.

Смот-же собі младий,
Як будеш газдувал,
Жебы-с старий овес —
Новым присыпувал.

Сама я ружу садила

Сама я ружу садила,
Сама я ружу поливала,
Сама я сама, хлопця любила, /x2
А тепер буду плакала. /x2

Ой ты мамичко премила,
Чом же-с ты мене не била,
Коли-ж ты добрі віділа,
Як я з фраіром сідила.

Ой, вы дівчата, замуж не ходте,
Ой, вы дівчата, не в пору,
Бо я молода за муж вышла,
Тепер мя болит голова.

Ту едно плаче, бо хоче істи,
А друге плаче, бо хоче спати,
А старий лежыт собі на лужку,
Каже сой подати люльку.

А я му люльку наладувала,
З низкым уклоном подала,
Тогды я, тогды, была щастлива,
Закаль я мужа не мала.

Сьпів молодой

Любуй, же мя, любуй,
И я тебе буду,
Хоц в каждую неділю,
Бита од тя буду.
Хоц в каждую неділю,
Абы не в каждый день,
Любуй, же мя, любуй —
В каждый день без тыждень.

Сьпів Свашок

З горы ся хмарыт,
З долы ся хмарит,
Буде ляло цілу ніч,
Сподабало мі ся
Дівча у сусіда,
Але мі го не хтят дац.
Гей, што ся стало,
З другым ся кохало,

Теперь мі го давають,
А я його не хочу,
Оберну ся, где схочу,
Та най сой го дома тримають.
Ой, ци тота, ци не тота,
Што рано вставала,
Посмотріла до окенка,
Же ся не выспала.
Ище не день, ище не день,
Слава Пану Богу,
Ищы я ся напрутулям
Гу свому милому.

У Мамы на гостині

Дала-с мене мамцю, за ліс за дубину
Жебы-м не ходила, до вас на гостину.
А я ліс перейду, прескочу долину —
А до вас мамичко, приду на гостину.

Ховала-с мя мамцю, ховала, ховала,
Яка біда пришла, за таку-с мя дала.
Дала-с ня мамочько, за ліс, за брезину,
Жебы-м не ходила до вас на гостину.

А я ліс и брезнну докола омину,
До свойой мамонькы прийду на гостину.

Было свого сына по мене не слати

А ты невісто, што робиш?
Коровы женут, а ты спиш.

Коровы женут на поле,
А ты лежиш в коморі.

Най там женут и з поля,
То ест ганьба не моя,
Лем то ганьба милого,
Же-м заспала коло нього.

Роботичко моя,
Як ты мі остала,
Та як бы я тебе —
Робити не знала.

Хоц бы я рученькы
По локті зробила,
Моя роботичка,
Все свекрі не мила.
Хоц бы я робила,
Николи не спала,
Свекра все повідат —
До полудня спала!

Полудне, полудне,
Полуденку нее —
Та ци свекра вмерла,
Ци ей дома нее?

Дома она, дома,
Лем не хоче дати,
Хоче полуденок
З вечерьом зогнати.

Дала-с мя, мамичко,
Тай дала, тай дала,
Як бы-с конопельку
До болота засіяла.

Як той конопельці
В болоті быти,
Так и мі, мамичко,
З моім мужом жыти.

Історія першої лемківської плятки “ЛЕМКОВСКЕ ВЕСІЛЯ”

Народна поезія, народна пісня, то зеркало душі – багатство кожного народу.

Лемківській нарід багатий в народну поезію і пісьню, не уступлят іншим народам в тім душевнім, створеним віками богацтві.

“Лемковске Весіля” Шкимбы и Ко. має неоцінену вартіст в тім, же на плятку перенесено живо, натурально, народне весіля на Лемковині, без нияких артистичних прикрасок. Тот народний стиль, тот правдивіст причинят ся до того, што плятки нарід любить, бо чує, же то його, таке, як было в старым краю в давнім селі.

Чудно, же сусіде Лемків, Полякы и Словакы любят «Лемковске Весіля» більше, як свої весіля! Мы дістали лист од нашого краяна в Detroit, где пише, што Полька, коли почула «Лемковске Весіля», заплакала. Лем правдиве народне слово, гварит народу до сердця и до розуму. Люде вчени в музиці и сьпіві, так насыпівати на плятки як неучены того – Шкимба и Ко. не потрафлят, бо вчени одтворили бы так, як іх вчыли, а Шкимба и Ко. насыпівали так, як чули, як самы даколи сьпівали на весілю, передали так, як оно было и зато оно ліпше од всякых другых, хоц бы и краще сьпівали. Весіля Шкимбы и Ко. чысто народне!

За Шкимбом брата Голутякы-Кузяны з Одреховы нагнали “Лемковске Весіля Сяноцкого повіта”. З плятк прозвучали прекрасны лемківскы сьпіванкы Анны Дрань и Євы Долина, могучий свойом красотом голос Маріі Гончарик и другых оддільных сьпіваків и сьпівуючых музычных груп.

В календарі Лемко—Союза на 1947 рік зведений неполный список лемківських плят дішол до близко 200 народных співанок. Др. Симеон Пыж, котрий составил тот календар, заявил так, коли перезріл список:

Што то за сила в нашім народі! То великий громадний труд и енергія вложена в того діло.

А то вшытко ся створило без спеціальной компанії. В своїй статі, Штефан Шкимба додал, же то вшытко было зроблене без помочы інтелигенціі.

От, што ест велике в тім ділі!

Мы од себе додаме, што наша інтелигенция не розуміла силы свого народа и мало інтересувала ся глибинами його моральной культуры.

Сам Штефан описал історію першой лемківской пляты так:

В місяци маю 1928 року — выслухали вы першу лемківску пляту “Лемковске Весіля”, котра то плята была насыпвана и організувана нашыма Лемками. Од того часу я отрымал дуже листів од Вас, Братя Лемкы, в котрых Вы пыгате, як то я до того дішол, што наш обычай, наша лемківска пісьня, наше весіля, попало на пляту. Так я хочу Вам ту написати, як то до того дішло.

Коли появили ся пісьні других народів и їх весіля на плитах, приміром польске, словацке ци українське, мене то так засмутило, же нашого лемківского нїт, што я и спаня не мал, бо мя грызло, же неє кому выдати пляту.

И так од мого приїзду в Америку в 1912 року, аж по 1928 рік шуміла думка в мойй голові, жебы выдати пляту, же приде час, коли мы Лемкы-Русины дочекаме ся свого.

На жаль моя думка не сполняла ся.

То ту в Америці перший раз почув людскій голос

и музику на плъті. Мене тото страшно удивило и заінтересувало, яким то способом мож передати голос на мале кругле глиняне колічко?

Історичний ден для нас Лемків

Не забыл я и николи не думам забыти тот ден — четвер 5-го апріля 1928 року, коли выпросил ся з работы, де працювал на стріткарах /трамваях/ в Брукліні, Н. Й.

И так того дня выбрал ся в дорогу поїхати до компанії "Окег" в Нью Йорку, штобы довідати ся, ци позволят они награти мі плъту з лемківском музиком. Іхал я там з малом надійом, бо не думал, же з того дашто выйде, а не надіял ся я зато, бо як мі бесідували - нагрывати плъты, т. е. бесідувати, сьпівати на плъты можут лем вывчени сьпівакы-артисты. А я лем простый хлоп, и они ся лем з мене там высміют. Іхал там з малом надійом, але з великом одвагом, бо як знаме, хто поберат ся выступити перед публиком, тот хоц без высшой науки, но мусит быти сильной одвагы и мати хоц кус таланту до того.

Так я еден, котрый без высшой осьвіты, но сильной одвагы и кус таланту, выйду в вперед. За впіл години часу я юж на офісі. Там пытают ся мя, же што я собі жычу? Я бы рад, реку, знати ци міг бы-м награти хоц едну плъту в тій компанії!

— А ты артиста и награвал ес даколи перше плъты в даякій другій компанії? — питают ся мене.

— Ніт, реку, я не артиста и николи перше не нагрывал плъты — одповіл ім. — Но, я почувам себе, яко бы артиста, бо таку плъту, яку я мам на думці, може быти ліпшым успіхом, як даякого юж знаного артисты.

— А што ты маш на мысли награти и на яким языке?

— Я мам на думці награти старокрайове весіля, котре має дуже веселых церемоній, и там в краю такы весіля трывають по два, а и три дни.

— В яким то краю такы весіля ся одбывають?

— Такы весіля справляють, реку, по селах на Лемківській Русі, котра знана яко Карпатска Русь.

Із мого пояснення на офісі не зрозуміли мене, што ест таке Лемко або Карпатска Русь, но казали почекати хвильку, абы мене представити іх менажеру, котрий руководил департментом при нагрываню всіх славянських плит.

О пару минут входит тот іх менажер и звідуюе ся по англійскы, на яким языке я бесідую. Я гварю, же по карпаторускы, а він до мене:

— О, то вы кажете, же сте українец.

— Ніт, реку, не українец, бо я не походжу з України, а з Карпат, и мы маме инший диялект в бесіді, як мають Українці /.../

И так слово по слові, мы начали о нагрываню плиты “Лемковске Весіля”. Я йому пояснил о наших весільных обычаях, но він побоювал ся дати награти таку плыту, бо будто за такий нарід нихто не зна, и плыта не буде мати успіху, а товды компанія буде мати страту и буде жалувати ся на него, же чого позволил мі награти таку плыту.

Він представил ся мі по назвиску, яко мистер Джьонсон, бо змінил назвиско з руского на американське, але не знам по якій то причині. Так я до него звертам ся.

— Мистер Джьонсон, не бійте ся, же така плыта не буде мати успіх, бо я реку - знам, же нас Лемків ту в Америці ест два разы більше, як вас з державной Русі,

а до того часу ищы николи не мали мы свойой плиты, и я певний, што коли появит ся на съвітї така плыта, то роспродаст ся тисячами!

Ту приходило мі оставити офис и піти дагде до другой компанії, ци бы мі не дозволила награти таку плыту. А ту мистер Джьонсон дає мі таке зьвіданя:

— Як думате, мистер Шкимба, така плыта буде мати настілько успїха, абы оплатила Вам за награнье, в суммі 50 долярів, и покыра свої розходы? В такім разі можете приготувити ся до награня едной плиты. И коли будете готовы, то позвийте мене, абы я послушал вашой музыки и сьпіву. А коли узнам, же наравду ваши пісьні и мелодїї ріжнят ся от українських — то выпустиме плыту.

Подякувал ем мистер Джьонсону и втішений вертам домів. Зараз сідам и списую програму для той плиты, а пак ем зачал зберати весільну дружыну.

Зашол ем до Петра Дудры и повідам што мі треба музыкантів, грати на плыту. Петро Дудра принял роботу и постарал ся о більше музыкантів.

Тепер треба было свашок, жебы сьпівали.

Заходжу до кумы Розалїи Быбель и гварю:

— Кумо, треба мі свашкы.

— Добрі — гварят кума, але треба ищы едной свашкы.

Зайду до свахы Євкы Долины — она добра сьпівачка. Приходиме до свахы Долиныхы, гварю же ся женю, треба мі свахы.

— Не ворожете собі так, гварит сваха, бо часом можете повдовіти, то все вам буде жаль, же сте так собі ворожыли.

— Ні, свахо, я лем хочу жебы сте сьпівали на плиты!

Обіцяла и сваха Долина. Но, слава Богу, юж мам свою компанію.

И так дружину зобрал ем в таком составі: Петро Дудра з села Розділя горлицького повіта, Ваньо Ватралик з села Дальова кроснянского повіта — оба музыканты на гушлях. Ваньо Желем зо села Бодакы в горлицькім повіті — музыкант на басах. Євдокия Долина з роду Шецина, з села Королева Руска грибівського повіта — одограла ролю яко молодиця и свашка, Розалия Быбель з села Баниця в горлицькім повіті — одограла ролю яко свашка и мама молодой. А я сам походжу зо села Воловец, тіж в горлицькім повіті — одогривал ролю яко староста, маршалка, молодого и отец молодой.

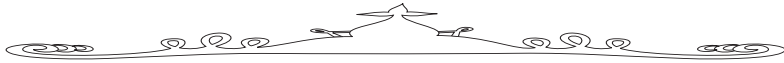
Но слава Богу, дружина юж запрошена, програма составлена, и лем начати пробы робити. Але где? Та лем в моім домі и то так стиха, абы ани нихто не знал, же што ся творит, бо як ся люде довідают, а особливо сусіды, то лем на ганьбу буде, якбы так з того нич не вышло. Но але ту ищы друга біда, бо тепер юж моя стара забрала слово и гварит:

— Старий, та ци ты знаш, же тепер начал ся святий великодний постонько, а ты хочеш ту музику и сьпівы вечерами провадити.

— Та знам, моя любя, знам, же то постонько великий, но Господ отпустит мі тот гріх, бо я не роблю того на ниякы весільны розпусты, а просто ся робит того для того народа, з котрого мы походиме.

И так стара признала мі то за правду, и на другий вечер зогнал я всю дружину, и начали зме першу пробу. Музыка грає, свашкы сьпівають, аж ся хыжа трясе, люде ся затримуют якбы на даяке чудо. Но староста з дружином нич з того собі не роблят, кобы лем з того дашто вышло.

Такы пробы мы робили два разы в тыжни, а на остатню пробу покликал ем мистер Джьонсона, абы послушал, як Лемкы грают и сьпівають.

Він пришол и признал нам, же нашы мелодіи и сьпіванкы далеко инакшы од українських и великорускых.

По тім выслуханю остатньої нашой пробы, мистер Джьонсон назначил нам дату, коли маме прити до іх студия награти тоту плыту.

Назначил нам на 23-го апріля. Был то понедільок. Того же дня рано ціла дружына зышла ся в моім домі. Ту каждый ход будто весели, но думат собі, же што з того вшыткого выйде. Перед выходом з дому, станул ем на порозі и благословяю тоту дружину:

— Идемe мы — реку, в тоту далеку дорогу, де ищы николи в історіи нашого народа нихто там не был. И дай Бог, абы мы щасливо выполнили тоту тяжку долю нашого Лемка-Русина.

По тій бесіді сіли мы на таксі, и через долгий бруклинський міст, понад глубокоу ріку Іст Ривер мы не задолго юж в студию при Юніон Склер в Нью Йорку.

Там на нас юж чекали, и я бесідую до дружыны:

— Коли зме юж ту, то покажме ся, же знаме свої ролі, абы зме ся не мылили и не страхали.

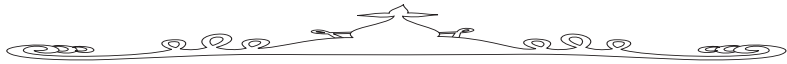
Ту казали ся нам порозберати з грубшой одежы.

Жены знимают плащы. Басиста Ваньо Желем хотіл показати ся джентельменом, опер басы о стіну, а сам помагал знимати плащы зо свашок, а тымчасом великы басы — бух на підлогу, и одорвала ся на них головка.

— Ага, юж зме ту — реку, и як повідають, так и правда, же не мал ся бідний добрі николи и не буде.

По такім випадку всі пострашены, а в тім и менаджер Джьонсон, но я вытяг зо сподні ремін-крытник, а басиста нашол кавалок дроту, и так мы привязали головку на басах.

И того осмілило всіх нас. Но, што правда, тоты басы не мали юж того голосу, як перед тым.

— Но та юж зме готовы — гварю до мистер Джьонсона.

Поставили нас перед мікрофон, и кажут грати и сьпівати. А перед тым росповіли нам, як поступувати в часі нагрываня. А было то так наказане: коли засьвітит ся на стіні червене сьвітло, то товды начинаме нагрывати пльту. Пльта не може быти коротша, ани долша, як три минуты на едній стороні. Нихто не сміе гварити або сміяти ся докля не згасит ся червене сьвітло. В контрольнім покоі ищы машына докінчат пльту без жадного шуму, и як дахто скричал бы, то тото буде награне на самім кінци пльты.

Засьвітило ся червене сьвітло и юж нагрывае тоту першу пльту.

Граме раз, другий раз, и дуже раз, но все хтоси зашпотат ся, то з музиком, то зо сьпівом, и все штоси не впорядку. Ту мистер Джьонсон каже дальше начынати, а я прошу дружыну, абы пробували не мылити ся, бо тота пльта буде юж остатня, и мае быти добра. Давай нагрывати.

Иде вшьтко по програмі, аж ту пришло на мене старосту проповісти слово до молодят, а мі як закрутило ся в голові, так за даякий час не знал де стою. А ту чекат мене бесіда, и зас пропала наша пльта, котра мала быти ліпша од попередніх.

Ту зьвідуе ся мя менажер Джьонсон, же чом я не бесідувал, коли мал ем бесідувати? А я повідам му так:

— Та зато, бо заміст думати сам за свою ролю и выполнити ей, коли приде на то час, я задумал ся о музикантах и свашках абы знали, коли приде іх час грати и сьпівати, а ту сам забыл ся, и за пару секунд я не знал де я стою, и што ся ту творит.

— Но як так, то я позволю вам ищы раз награти, и то буде послідня — повіл менажер Джьонсон.

— Добрі! — реку, тым разом мы вшыткы будеме осторожны абы ся не помылити.

Начали мы тоту остатню и вшытко ишло як бы по маслі, од початку аж до кінця, и чекаме на червене сьвітло, коли загасне. А тымчасом наш басиста, Ваньо Желем, як не крикне:

— Але тота юж буде найліпша!

И того його слово захватило на пляту при самім краю, и пропала наша найліпша.

Зморщений мистер Джьонсон каже до мене:

— Більше вам юж не позволю нагрывати, бо часити на обід, а по обіді того студийо буде заняте артистами другой народности. — Одже знайте, мистер Шкимба, што если покаже ся, же една плята з всіх ту награнных гнеска буде здольна выпустити в публику, то мы ей выпустиме, а як ні, то ваш труд даремний и компанія не оплатит вам ничего за ваш труд.

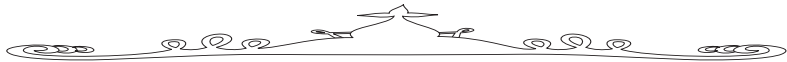
— Но та юж зме, реку — догаздували! Тільо труда, клопоту и огрызтва, бо зме того творили в великоднім постоньку, а як з того нич не вьйде, то лем нам ганьба буде, но Бог знає, же мы пробували, як найліпше знали и могли.

Ту каждый з аматорів стал смутным, невеселым, же трафил ся нам такой випадок.

— Не старайте ся, реку. — Най ся діе воля Божа! Ходте вшыткы зо мною, бо моя стара рыхтує великий обід для нас, то погостиме ся якбы то на яким весілю!

По тыжні заходжу на офис “Окег”, абы довідати ся, ци не удала ся дакотра плята з нашого нагрываня.

— Так, маме два примірники — повідат менажер Джьонсон. — Прошу выслухати іх уважні, и если котра з них, по вашім розуміню, може піти в публику, то мы ей выпустиме.

Вислухал я оба тоты примірники и повідам:

— Дякую Богу, же наш труд не даремний, бо плягта една и друга ОКей.

— Выпустте з котрой небуд, хоц тысяч штук, а увидите як скоро она розыйде ся по карпато-руских колоніях в Америці.

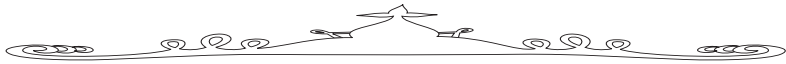
За два, а може три тыжні, наша плягта юж на рынку. Компанія розослала по пару плит по вшиткых славянських музичных шторах. А найскорше начала продавати ся она в Галицкым Базарі, який провадили, днесь юж покойны, В. Брода, Н. М. Новаш, при Авеню А в Нью Йорку.

Там они протягли голосник над двери в улицю базару, и голос розвивал ся далеко вколо іх skleпу. Нарід сходил ся прислухувати, як на даяке чудо и купувал плягту.

В самім року 1928, на сьвіт появила ся газета “Лемко”. Редактор той газеты, Ваньо Гунянка (Митро Вислоцкий) шыроко объяснил читателям о появліню ся той першой плиты. За тым поступила наша газета “Правда”, котрой в тых часах редактором был наш единый дипломат, ныні юж покойный, др С. Пыж, и так начал ся наш руско-лемківский рух в Америці.

Коли компанія гвиділа успіх нашой плиты, то юж не чекала, абы-м ишол просити іх о награня веце плит, а просто призвала мене до них, абы заключыти з нима контракт на рік и дальше нагрывати в них плиты.

Така новина додала нам охоты до дальшой работы и цілий рік зме грали и сьпівали “Лемковске Весіля”. Для нагрываня веце плит я нанял отповідню оркестру, котра по нотах грала, а также добрал ем веце мужчын и жінок до сьпіваня. Так, што коли пришло нагрывати плягту, то нагрывали зме по дві плиты за половину дня,

и ту юж не было того страху, як зме мали з першом, и басы не падали бiльше на землю.

Самого “Лемковского Весiля” ест 20 части, або десят пльг, (на каждый сторонi една част). Возмеме за порядком: “Заручыны” будут першы: 1 и 2 Част (1 пльга). Потiм иде “Лемковске Весiля” од 1-16 части, то значыт 8 пльг. Потiм “У мамы на гостинi” ч. 1-2, една пльга. Вшиткого 20 части, або 10 пльг, належат до “Лемковского Весiля”. Остатня “Муж косит, жена iсти носит”, то 11-та пльга.

Во вшиткых пiсьнях и бесiдах тiлько простого, народного гумору, што мы за порядком перенесеме всi слова з пльг на папiр. Сьпiв и бесiды переплiтат лемкiвска музика.

Коли скiнчило ся нагрываня весiля, компанiя просила дальше нагрывати даякы инышы пльгы з нашыма пiсьнями и бесiдом. Крiм весiля награли мы ищы 11 иных пльг, а то такы: “В мамы на гостинi”, “Лемковскы вечиркы”, “Лемковский кермеш”, “Лемковский балъ в Нью Йорку”, “Лемковска забава в корчмi”, “Циганьске весiля” (двi пльгы), “Забава у вдовы”, “В Америцi сьшана дражечка”, “Крестины три мiсяцi по весiлю”, “Сьвятый вечер в Карпатах”.

При нагрыванью вшиткых пльг брали участь тоты нашы Лемкы-аматоры: Петро Дудра, Ваньо Ватралик, Ваньо Желем, Евдокия Долина, Розалия Быбель, Анастазия Тиханич, Иван Сербинский, Анна Сербинска, Василь Пронько, Йосиф Гамерский, Анна Крохта, Иван Лешко, Иоанна Лешко, Андрий Станчак, Петро Ротко, Иван Хованец, Митро Дрiбчак, Петро Корба, Прокоп

Гончак, Марія Гончарик, Василь Вархоляк, Николай Поточак, Адам Байкаш, Іван Совицкий, и близько 10 Циганів-музикантів при награваню двох płyt “Циганське Весіля”.

Крім тых наших płyt, было ищы награно 8 польских płyt під моім составліньом, но в тім награваню я нанимал часто польских музикантів и сьпіваків, абы вышло чысто по-польскы, бо инакше Полякы не розкупили бы такы płytы.

Подумайте вы добры людонькы, кільки то труда треба было положыти при составліню тых płyt, бо як чуєте на płytі там подано по 3 и 4 иншы пісьні до мелодій на майже кождй płytі. В ден, по 6 и 7 дни в тыжни треба было поганяти стріткаром (трамвайом) по улицях Бруклина, а вечерами списувати сьпіванкы и бесіду, и по дві и три пробы провадити. Нич ту дивного, як оповідат мі моя стара, же підчас награваня тых płyt, я на спаню сьпівал собі тоты сьпіваночки, о котрых я думал без ден на стріткарі и бесідувал жарты, котры включены в płytах.

ЗАРУЧИНЫ Ч. 1

Бесіда.

- Дай Боже добрий вечер!
- Дай Боже и Вам! А што Вы за люде?
- Мы іноше!
- А з якога вы села?
- Та з того, де козы куют!
- А што ся родит на Вашим грунті?
- Та вшитко ся родит, а камяня найліпше...
- О як так, то на неділю перша оповід!

Сьпіванка:

Повіч мі Катрено, повіч мі наразі,
Най моі конікы не стоят на дразі! /2х/

Молодий:

- На здорovia Катрено!

Молода:

- Пий здорів Грицю, а смот жебы-с ся мі не опив

Молодий:

— О, небій ся, ты ся зо мною на камені хліба
доробиш!

Сьпів:

Бо моі конікы, дуже мя коштуют,
Ани єдну ночку дома не ночуют.../2х/
Радте же ся, радте, за кого мя дате,
Моя рада така, же лем за гудака.../2х/
Гудак буде грати, а я танцювати
Так мы ся будеме хліба дорабляти /2х/
Зозуля кукала, правду повідала,
Же я ту не буду де-м ся выховала /2х/
Весіля буде! весіля буде!

ЗАРУЧИНЫ Ч. 2

Бесіда:

- Катрен! Та повіч ци підеш за того Гриця, ци не підеш?
- Та може піду, як м запише піл ґрунта...
- О, як підеш то заран идеме до запису! Гудаки грайте!

Ой дівча, дівча с панського роду,
Выйд-же ты гу мі на загороду, го-я-я-я.../2х/
А я бы вышла, але ся бою,
Ты бы мя зрадил, о то не стою, го-я-я-я.../2х/
Катрено моя, напій мі коня –
Я не напою, бо я не твоя, го-я-я-я.../2х/
Як буду твоя, напою ти два /2х/
Напою, приведу, де стайня твоя, го-я-я-я...

ВЕСІЛЯ Ч. 1

Сьпіванка:

Літал пташок по під дашок ой зима там, зима там,
Коли я ся з того села, ой вымотам, вымотам?
Втоды я ся з того села – ой вывину-вывину,
Як мі дадут штырі волы и перину-перину...

Бесіда старосты:

- Я, староста! Прошу сідати до стола! Зіме и выпеме, а пак до сьлюбу підеме! Дай Ти Боже, пане молодий, сто років прожыти, а тобі пані молода, так до рока малого пророка!
- На здоровля! Пийте здорови!
- Но, цигане заграйте, але таку, жебы аж пані млода плакала!

Молода: — Мамо, поблагословте мя!

Мама: — Я тя благословю моя дівко и Бог най тя благословит!

Сьпіванка:

Прежегнай мя мамцю правом ручком на вкрыж,
Бо юж остатній раз на мой вінок смотриш.
Прошу я Вас мамцю на Христовы муки,
А положте вы мі на голову руки /2х/

Бесіда старосты и маршалки коли приходят зо шлюбу:

— Хто там?

— Я староста! З молодятми зо шлюбу ідеме! Прошу
отворте, пане маршалка.

— Гей, пане староста!

— Што, пане маршалка?

— А коли святий Іосиф стоял на єдний нозі?

— Ага! Та втолды, як сідал на такого осла, як пан
маршалка.

Сьпів свашок:

Пусте же нас пусте, або нам отворте,
Бо ся погніваме, та ся повертаме. /2х/

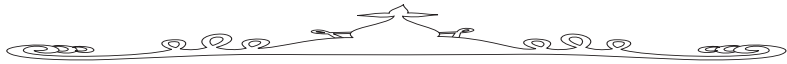
ВЕСІЛЯ Ч. 2

Бесіда старосты:

— Дай Боже добрий ден! Вшитко добре, лем, пані
свашкы — треба буде молоду почепити: Дати їй хімлю,
чепец и баршанок, а на чело сало, жебы ся блищало! —
А вы, цигане, заграйте “На зеленій пасіці”...

Сьпів свашок:

На зеленой пасіці розмарія квітне, розмарія
квітне, /2х/

А чые то дівчатко/2х/ в коморі завите, в коморі завите?

А хто-ж його завивал,/2х/ хто з ним дві ночкы спал.
/2х/

А я бы с ним третю спал, жебы я го достал./2х/

Бесіда старосты и молодой:

— Но, як пані молода, любиш чепец?

— Люблю, люблю, пане староста, але мужа ищы ліпше!

— Но, Цигане заграйте: «А за нашом хижом»...

Сьпів свашок:

А за нашом хижом купа сіна/2х/

Вчера была дівка /2х/ гнеска жена,

Вчера была дівка під віночком,/2х/

А гнеска є жена/2х/, почеплена!

Бесіда старосты:

— Гей, Цигане! Та заграйте єдну доокола!

Сьпів свашок:

Гей дружбове танцюйте,

Ей, най дівкы не стоят,

Ей, най ся стары бабы,

Ей, на танец не строят!

ДО МЫТЯ ИДУТ Ч. 3

Бесіда старосты:

— Дорога дружино — до мытя идеме! — Идеме на воду — умыти молоду! — Горі гудаци!

Сьпів свашок:

Зыйд-же Боже с неба,
Бо тя нам ту треба,
Освятити воду
Умыти молоду!/2х/

Бесіда старосты и молодой:

– Посмотрте-ле добры люде, што то с того буде —
наша паньі молода — червена як ягода...
– Што вы гварите, пане староста? Та-ж я такого
роду!

Староста:

– Панове музыканты! На чест и славу наших
молодят прошу заграги обертану!

Сьпів молодого:

О женил ем ся — не призріл ем ся,
Тепер ся ми не здае.
На криво ходит — на криво смотрит
А и кривий ніс мае.

Сьпів свашок:

З гори ся хмарит — з долы ся хмарит -
Буде ляло цілу ніч!
Сподобало ся ми дівча у сусіда,
Але ми го не хтят дац!/2х/
Гей што ся стало — с другим ся кохало
Тепер ми го давають.
А я его не хочу, обернуся где хочу
Та най сой го тримают./2х/

БАЛЕЦ КРАЮТ Ч. 4

Сьпів свашок:

О ци тога ци не тога, што рано вставала./2х/
Посмотріла до окенка, же ся не выспала./2х/
Ищы не ден, ищы не ден, слава Пану Богу/2х/
Ищы я ся попритулям, гу свому милому./2х/

Бесіда старосты:

— Пане маршалка! Балец покрайте — пані молода, дарунки роздавайте — пані свашкы коровяр приберайте— дружбове и дружкы, істи, пити доношайте — а вы, музыканты заграйте, але грайте! Бо як не, то на мою душу, басы вам покрушу!

Сьпів весільных:

Крайте балец, крайте,
И нам за пец дайте,
Будеме кусати
Хлопця колысати...

Молодий:

Юж ем ся оженил,
Юж буду свою мал,
Юж я Вас дівчата
Не буду любовал!

Молода:

Любуй же мя, любуй и я тебе буду,
Хоц кожду неділю бита от тя буду.
Хоц кожду неділю, абы не кождий ден
Любуй же мя, любуй кождий ден през
тыжден...

ПРИДАНЫ Ч. 5

Сьпів приданянок:

Идеме мы ту в приданы,
За тым личком малюваным,
Идеме го навидіти
Ци му буде добре жыти?/2х/

Весільны:

Пришли нам ту приданяне,
Што мы ім ту істи даме?
Заріжеме ім барана,
Най ся гостят аж до рана./2х/

Бесіда молодой:

— Як ся мате няню! Як ся мате мамо! Як ся мате
діду, бабо — стрьку, стрьно — уйку, уйчино и ціла моя
родино!

Отец молодого:

— Я отец мого сына, а вашого зятя — витаю вас,
мій дорогій свату и свахо! И вас дороги гості и прошу
сідати до стола! На здоровя свату и до вас свахо и до
вас дороги гості! Ноле музиканте грайте, або задаток
отдайте!

Сьпів приданян:

Заграй-же нам заграй, кед нам маш заграги,
Бо мы не будеме, ей долго танцювати...

Мати молодой:

Ой Боже, мій Боже, ей што я поробила
Єдну дівку-м мала, ей и тотум выдала.

Молода:

Мамцю моя, мамцю, ей не жалуйте того -
Бо сте мя выдали, ой за мужа гардого!./2х/

ПРИДАНЫ Ч. 6

Бесіда свашок и старосты:

- Пане староста!
- Што пані свашко?
- Я хочу танцювати!
- Ой свашкы, свашкы! Та вы мене, присям Богу,
замордуєте! Єдна з рук, а друга до рук! Але як так, то
музыканты заграйте!

Сьпів:

Горіла липка, горіла
Мой мила під ньом сідила.
Іскорки на ню падали,
Парібци за ньом плакали./2х/
А вы парібци не плачте
Зелену липку загасте.
В решеті воду носили, носили
Зелену липку гасили./2х/
Зелена липка, ядловец,
Ліпшій паробок, як вдовец,
Бо вдовец бие-катує, катує
Паробок личка цілує./2х/
Гей я сой хлопец-хлопчына,
Не мам ни няня, ни мамы,
Лем тоту єдну дівчыну, дівчыну,
Што я сой ту с ньом танцюю/2х/

ПОПРАВИНЫ Ч. 7

Сьпів:

Сіла муха на коноплю, обвалила квіт,/2х/
А юж ес мі моя мамцю,/2х/ завязала світ.
Чого плачеш моя мила, чого тобі жаль?/2х/
Того вінка зеленого, /2х/што ес мі го взял.
Чом ес втоды не плакала, як ем ты го брал,/2х/
Я думала, фалечнику,/2х/ же ты жартував.

Бесіда старосты:

Ха-ха-ха-ха! Так, так пані молода! Як ес газдувала,
так будеш мала! А вы, дружбове, идте и принесете судок
пива, зробиме поправки! А вы музыканте, заграйте!

Сьпів:

Вандрували вандрівниці
Был ем за водом,/2х/
Воліл я ся не женити
Мой мила з тобом!
Што є з тобом мій милenkій,
Што тобі ся стало?/2х/
Вчера зме си присігали
А вшитко надармо!
Вандрували вандрівниці,
Был ем за Тисом,
Воліл я ся не женити
З том парадницом!/2х/

ПОПРАВИНЫ Ч. 8

Бесіда:

— Ой старий, старий, ты старий пияку! Под домів,
бо ідеме спати!

— Та чекай стара, я хочу с тобом танцювати! Гей
музыканте! Заграйте нам стародавну — потрясану:

Ей, а я старий дырда,
Ей, не танцювал нигда
Ей, а тераз юж мушу,
Ей, хоц ся ту задушу! /2х/

Труци, труци телята,
Де идете дівчата?
Меже горы потоки,
Єст там трава по боки! /2х/

Який такий шубравец,
Бере дівча на танец –
Подже дівча, подже под,
Як виросну, буду хлоп! /2х/

Не піду я на танец,
Ей, бо мя болит палец!
Треба палец завити,
И на танец летіти. /2х/

ДРУЖБОВИНЫ Ч. 9

Бесіда дружок з дружбами:

– Гей дружбове, та не стійте як телята на помістку!

Зачинайте дружбовини!

– Зараз, зараз пані дружко, лем музыкантів
почестую! Но музыканте пийте, але и грайте, але таку
жебы аж хыжа дудніла!

Сьпів:

Дружба я сой дружба,
Гірка моя служба,
Три рочки-м не косил,
Дружбити-м ся просил. /2х/

А нашы дружбове
Барз ся парадують,
Же сой на дружбинах /2х/
З дружками танцюют./2х/

А нашы друженькы
Танцойте-ви з нами,
Най-же вам не росне
Травка під ногами./2х/

Смот-же собі млодий,
як будеш газдувал,
Жебы-с старий овес,
Новым присыпувал./2х/

ДРУЖБОВИНЫ Ч. 10

Бесіда:

— Гей дружба! А чом музыканте не грают? Бо музыканте хотят до бас!

— Циган, на маш коруну до бас, але грай, бо як ти стрілю едну, то аж ти з носа выскочит!

Сьпів:

Тот буде мій! Ручку дал мі!
Ма сивого коня, сподобал ся нам
И мі и мі сам...
Лет коню лет, през густий ліс,
Принес мя до гаю, там дівчатко маю,
Там овса достанеш...
Дай мя мамцю за кого хцу,
Бо як мя не дате, за кого я хочу,
До Дунаю скочу.

Бесіда:

– Гей дружба! Та не стій як тото Гайтково теля,
што пішло поза Опалений! Воз квартиру палюнки и
почестуй люди!

Сьпів:

Мила моя, куп мі коня,
А най я не сіджу,
Най сой не корочу,
Дармо світа дома!

СВАЩЫНЫ Ч. 11

– Паньі свашкы! Дружбовины ся кінчат, а сващыны
ся зачинают!

– Так, так, дружба! Бо я мушу ити домів, бо мої
коровы юж тыжден не доены, ани діти не купаны. Але о
тім на потім, гудаки заграйте мі єдну!

Сьпів:

Ей, свашка я сой свашка,
Ей, юж ем досващыла!
Ей, остатню корову,
Ей, з дружбами пропила./2х/
Ей, наши пані свашкы
Ей, велики пиячкы!
Ей, пропили зо себе,
Ей, остатні запаскы./2х/

– Гей дружбове, мы ниякы не пиячкы! А як си
вышеме, та за свое!

– Ха-ха-ха! Цигане грайте, бо свашкы, присям Богу,
пяны!

Ей, Боже, Боже, як то зле,
Ей, хто любує — не возме.
Ей, а я любил е та ем взял
Ей, та мі Панбіг добрі дал./2х/

Ей, маю жену молоду,
Ей, не пущу ей на воду.
Ей, могла бы ся втопити
Ей, біда ся мі женити./2х/

СВАЦЬНЫ Ч. 12

— А што с вами гудаки, же не граете? Грайте, бо гнеска свацыны!

Сьпів:

Заграйте мі гушлі, заграйте мі басы,
Най сой выганцюю свої млады часы!/2х/
Была бы з мя была, свашка премилена,
Жебы мі стояла палюнка варена/2х/.
А Боже мій Боже, на мою родичку,
Же мя за муж дали, таку невеличку./2х/
Корову не здою, бо ся хвоста бою
Хыжу не замету, мітлу не занесу./2х/
Наша молодежи, легка работница,
Не хоче робити, лем шумні ходити./2х/

СУСІДЕ НА ВЕСІЛЮ Ч. 13

Бесіда:

— Мамо, ци будеме и сусідів на весіля просити?
— Та будеме, невісто, будеме, але перше про них корову заріжеме, жебы нам даколи не повідали, же зме худобне весіля справляли.

Сьпів сусідів:

Не пришли зме істи, не пришли зме пити,/2х/
Лем мы до вас пришли невісту видіти.
Далас мене мамусь на широку ролю
Не на роскош то мі, лем на біду мою./2х/
На широкій ролі треба рано встати./2х/
А я молоденька люблю долго спати.

Бесіда:

- Пане молодий, а з якого села ваша жена?
- Але чуєте, та з того, де буяка на церков тягали и соньце до міха імали...

ГУДАКИ ІДЯТ Ч. 14

Ты гудачку добрі грай, добрі грай!
А на пец позерай!
Є там кура печена, печена,
Про тебе вечеря!

Бесіда:

- Добрі нам сьпівати и танцювати, бо зме ся наіли и напили! Але наши бідны музыканте ищи в гамбі нич не мали! Музыканте, подте істи!
- Але бо то валит, валит! Циган, помалы з перогами, бо ся задусиш!
- Але як маш істи то іч, або грай, бо присям Богу, так буду бил, як кота в міху!

Сьпів:

Заграй, же мі заграй,
Бо я бы ти заграл !

Гушельки пошкіпал,
А піняжкы забрал./2х/

Зато-м ся выдала,
Жебы была хвала!
Жебы я в церковці,
Дівком не стояла!/2х/

Не тота мі мамця
Што мя виховала,
Лем мі тота мамця,
Што мі дівча дала./2х/

Дали сте мя мамо
За ліс за дубину,
Жебы я не пришла
До вас на гостину./2х/

А я и дубину
Докола обьйду
А до вас мамичко
На гостину приду./2х/

ОСТАТНІЙ ТАНЕЦ Ч. 15

Бесіда старосты:

— А тепер на остатку заграйте нам куляву. —
Молодий танцюе з молодом, староста и маршалка зо
свашками, дружбове з дружками, чопар и доматар з
газдынями, парібци з дівками, а вы молоды хлопці и
дівчата — засьпівайте молодятам!

Сьпів:

А нее то нее,
Як ходити дівком, гея-гея,

Під басанунками,
Під зеленым вінком./2х/

Не хотілам ити,
Примусіли сте мя, гея-гея,
А тераз нич не мам,
Спомагайте, же мя./2х/

Сестра на горнятко,
А брат на мисятко, гея-гея,
А вы моя мамусь,
Хоц лем на телятко./2х/

Весіля ся кінчит,
Біда ся зачынат, гея-гея,
Молодиця плаче,
Же юж не вытримат./2х/

КОНЕЦ ВЕСІЛЮ Ч. 16

Бесіда: Час до дому ити!

Староста:

— Дорога дружыно и родино! Весіля ся кінчит, дай вам Боже щастя, здорова и силы, бысте молодому и молодой послужыли!

— Дай Боже и вам, пане староста!

Молода:

— Дякую вам, дружино и родино за вашу послугу!
А як до рока буду мати пророка, запрошу вас вшиткых на крестины!

Всі: Віват!

Наш молодий най жые,
Най молодой не бие
Многая—благая літа!
Наша млода най жые,
Най млодого любуе,
Многая — благая літа!

Маршалка:

— Гудаки выграйте дружину, та достанете заплату
и чорну куру!

Сьпів:

А нее то нее,
Як то у сусіда,
Єст невіста гарда,
До тыжня весіля./2х/

Юж ясне соненько,
За гору заходит,
Юж ся родинонька
З весіля розходит./2х/

Бесіда:

— Старий! Запрігай коні до санок бо идеме домів!
— Грицу тримай коні, бо сані перевернут!
— Няню дякую вам што сте мя ховали и вам мамо,
и на добре газдівство выдали.

— Оставайте здоровы, жебы сте прожили сто літ!
— Ходте здоровы!

Конец Весіля.

У МАМЫ НА ГОСТИНИ

Часть 1.

— Грицу! Я хочу ити до мамы на гостину!
— Зараз идеме, лем коня запряжу!
Но вйо, сивий, вйо!

Сьпів:

Гей идеме, идеме, ей на тоту гостину,
Будеме там відіти вшитку нашу родину.
Где ты идеш Катрено — до стодолы на сіно,
Не заперай за собом, бо я иду за тобом.

Бесіда:

— Сивий гооо! Бо юж ту мама и няньо! Дай Боже добрий день!
— Дай Боже. Як ся мате мої діти?
— Барз добрі, мамо, лем не можу нич істи.
— А я виджу, виджу, моя дівко, же-с спланніла, аж ти попід очи почорніло.

Сьпів:

До саду, мила, до саду,
Будеме сіяти розсаду,
Розсада буде сходити,
Будеме капусту садити.

Як мы капусту садили,
То мы Пана Бога просили:
Ой дайже Боже росички
До нашой капустички.

Част 2.

– Не танцювал я на своїм весілю, но але на гостині,
вєрабоже, буду! Но грай, грай!

Гей, юж я ся оженил,
Гей, буду газдувати,
Жена свини пасти,
А я завертати.

Гей, ничого мі не жаль,
Ей, лем своєй мамичкы,
Же я ім не подам
На старіст водичкы.

Ей сивий голуб, сивий,
А голубиця сивша,
Отец мати мила,
Але жена мильша.

Чудуются люде,
Где я ся опила,
А я в своєй мамички,
На гостині была.

Дай же Боже добрий ден
Ей, до нашого дому
Идеме з гостини
Ей, от своєй родины.

МУЖ КОСИТ, ЖЕНА ІСТИ НОСИТ

Ч. 1. Муж косити иде.

- Стара, я иду косити, а ты мі вынесеш істи ...
- Та лем иди, иди, старий.

Сьпів:

Гей, мам я косу, але ньом не кошу,
Горі селом доло селом на рамени ношу.
Ей, мам лучку в глибокій долині,
На ней трава и отава нигда не загине.

Ей, як я буду тоту лучку косил,
А хто же мі буде сніданечко носил?
Ей вынесе мі моя млада жена,
По коліна зарошена, в чепці зачеплена.

Гей жено, жено, чом ся не обуеш,
Зимна роса, а ты боса здравя собі псуеш!

Ч. 2. Жена істи несе

- Гу-гу-гу!
- О, моя стара юж мі істи несе!
- Сідай, старий, під смерека! Ты будеш істи, а я буду кіпки трясти.

Сьпів:

Гей, як я ишол през ліс, през ліс калиновий,
Гей, станул я на камін, камін мармуровий,
А з під того каменя, водичка выливат:
Ей, напий ся ей мила, коли-с справедлива.

Я бым ся ей напила – красу бым стратила,
Гей, ты бы мене не взял, ганьба бы мі была...
Гей, мі бы ганьба была и моей мамусі
Ей, же мя одну мала – замуж не выдала...

КРЕСТИНЫ ТРИ МІСЯЦЫ ПО ВЕСЛЮ

Бесіда:

– Ей, кумо, кумо, як я вас люблю!

– А то чом так, куме?

– Чом? Три місяці, як сте по весілю, и юж крестины справляте, а моя стара дырдуля юж девят місяців, як чекат и все нич нема и нема.

– Ой, куме, чекала и я, але вы не знате, як то было.

– Та як то было, кумо як?

– А то так было, куме:

Три місяці зме ся знали, як зме коровы наvertsали, а три місяці, як зме на кошарах ночували, а три місяці як зме ся поженили, то три а три, то шест, а три, то девят, правда куме?

– О! То вы так рахуете, так! Но як повідал мій небіщык дідо, так и правда, же баба и дябла з розума вывела.

Не любил ем тя,
Сама-с ходила,
Не найдеш ты на мя
Жадного права. /2х/

А хоц бы-с пішла
До егомосця,
Не найдеш ты на мя
Справедливостя. /2х/

Бесіда:

— Кумове и кумы! Ічте, пийте и сьпівайте, бо в мене крестины. Моя стара породила мі сына три місяцы по весілю. — То ест жена, ні!?

— Мате правду, куме, такой жены нихто нема на цілом сьвіті.

— Но дай нам Боже здоровичко, кумусю моя люба!

— Пийте здорови!

— И до вас, куме, пийте здорови!

Сьпів:

Ей, куме, куме, дайте вина,
Будете мати, куме, сына,
Ей, як не дате лем згорілки,
Будете мати самы дівкы. /2х/

Ей, куме, куме, дайте пива,
Будете мати, куме, сына,
Ей, як не дате, лем гарбаты,
Будете мати кучеряты. /2х/

Ей, кумо, кумо, дайте істи,
Будете мати кумо близьці,
Ей, як не дате лем выпити,
Не будете веце мати діти. /2х/

Уривкы текстів з: “Лемковска Пісня” в: Ваньо Гунянка, ред. *Карпаторусскій Календарь Лемко на 1930 рік* (New York, Cleveland, Philadelphia 1929): 32-49; “Исторія Первого Лемковского Рекорду”, *Карпаторусскій Календарь Ваня Гунянки на 1931 рік* (New York, Cleveland, Philadelphia 1930): 128-131; Стефан Шкимба История першой рекорды “Лемковсе Весіля”, Николай Цисляк, ред. *Карпаторусскуй календарь Лемко-Союза на год 1963* (Yonkers, NY, 1962): 114-132.

Криниця, 1941. Дружбы и дружкы, (од ліва) І. Ціхонь, Міля Кулик, С. Сметана, Марія Чичило, П. Гиря и Стефанія Чичило.

Маломіце к/Любіна, 1956. Весіля, Марія Швагла и Теодор Феш. На ліво од молодой ей родиче, Стефан Швагла (Тильва) и Марія Барна (Завадка Риманівска).

Весілля в Лісцелу к/Зимноій Воли, 28-Х-1973 року (Перший ряд од ліва), Анна Фещ, Анна Шкурят, Анна Кузяк, Марія Шкурят, Яніна Сабко, Марія Браштак, Міляка Браштак - молода, Іван Сабко - молодий, Анна Корень, Геня Браштак, Галіна Репштар, Анна Кипі-ніньска, Марія Шкурят, Олга Воробель, Міляка Магдайк. Другий ряд од ліва), Миколоай Падухович, Ян Книш, Піотр Стержень, Миколоай Кипі-ніньскі, Міхал Браштак, Вадедек Корень, Ян Підлімшчак, Міляко Циркот, Петро Обушкевич, Двешек Книш, Ян Імоз, Семан Сабко, Піотр Імоз. Стоят зо заду, Анна Воробель и староста весіляний Василь Кипі-ніньскі

Wedding of Ewa Herenchak/Akim Adamchak, Tylyva 1937

<http://lemko.org>

Тыльва, 1936. Молода Ева Геренчак (тримає букет) і Яким Адамчак. За молодим Стефан Геренчак. Перед молодцям добрі знаний музикант Гриц Кіг з Камянкы.

Мій дід, Андрій Максимович, Волтушова 1925 р.

Молода пара при церкві
в Дошні, 1941 рік.

Весілля в селі Висова, 1937 (?)

Іван Іштван з села Регетів, добрі знаний староста на наших весілях з перед війны. Мішкар до остатніх часів по выселеню на захід в 1947 році.

Андрій Докпя (сідит), добрі знануй староста на наших весілях з перед війны н Іван Мадзік, Shelton СТ.

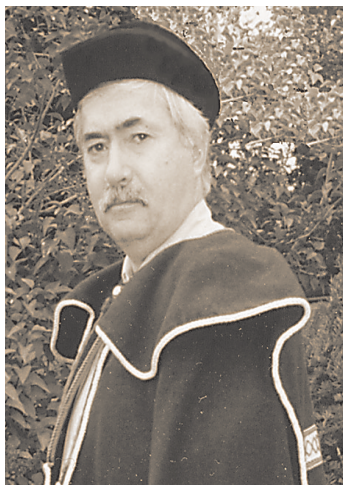
Улька Кузяк, Бортне 1941.
Добрі знана газдыня на наших весілях.

Білянка 1961. (од ліва) Дмитро Чупик, Марія Стефановська Чупик, Стефан Чупик, Марія Рачковська, Стефана Карпяк (молодиця), Юзеф Пенкала (молодий), Марія Мусіал, Миколай Карпяк, Стефана Дзвінчик Русиняк, Михал Русиняк.

Штефан Шкимба и артисты при нагриваню фільму “Лемковске Весіля”, 1931 рік.

Владек Максимович,
Ansonia CT. 2001

Іван Мадзік, 1980

Штефан Шкимба и артисти котры нагнали першы
лемківскы пьлаты в 1928 році.

Штефан Шкимба

Василь Пронько

Йосиф Гамерскій

Ваньо Желем

Анастасия Тиханич

Петро Дудра

Евдокия Долина

Розалия Бибель

ЗМІСТ

Лемківське весіля через столітя - Богдан Горбаль	7
Весіля /порядку бортнянського/.....	21
Зальоты, іношы, спросины,	21
Заручыны	25
Заповіди.....	26
Приготовліня до весіля	26
На вінцях	27
У молодого пред сьлюбом	32
Молодий выберат ся до молодой.....	36
У молодой пред сьлюбом.....	41
Пред дверми у молодой	42
Молодята выбирают ся до сьлюбу.....	51
У молодой по сьлюбі	62
Молода выберат ся до дому молодого.....	73
У молодого по сьлюбі	86
Очешины (повязуваня).....	92
Приданы	99
Поправины	109
Весільны сьпіванкы	113
История першой лемківской пляты ”Лемковске весіля” ...	162
Заручины Ч. 1.....	174
Заручины Ч. 2.....	175
Весіля Ч. 1.....	175
Весіля Ч. 2.....	176
До мьгтя идут Ч. 3	177
Балец крают Ч. 4	179
Приданы Ч. 5.....	180
Приданы Ч. 6.....	181
Поправины Ч. 7.....	182
Поправины Ч. 8.....	182
Дружбовины Ч. 9.....	183
Дружбовины Ч. 10.....	184
Сващыны Ч. 11	185
Сващыны Ч. 12	186
Сусіде на весілю Ч. 13.....	186
Гудақы идят Ч. 14.....	187
Остатній танец Ч. 15.....	188
Конец весілю Ч. 16.....	189
У мамы на гостині	191
Муж косит, жена істи носит.....	193
Крестины три місяці по весілю	194
Фотографії	196

ISBN 83-910742-8-5